

DİVAN EDEBİYATI ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

The Journal of Ottoman Literature Studies

ULUSLARARASI HAKEMLİ AKADEMİK DERGİ

Sayı 29, İstanbul 2022, 1-80

DİVAN ŞAİRİ VE TARİHÇİ SÜHEYLÎ AHMED İLE BABASI HEMDEM KETHUDÂ HAKKINDA ARŞİV BELGELERİ

Recep AHİSHALI

Doç. Dr., Marmara Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Tarih Bölümü, (ahishali@marmara.edu.tr),
ORCID: 0000-0002-6885-8711/Assoc. Prof. Dr., Marmara University Humanities and Social Sciences Faculty
Turkish Language and Literature Department

Makale Bilgisi/Article Information

Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 25.10.2022

Kabul Tarihi/Accepted: 28.11.2022

Yayın Tarihi/Published: 30.12.2022

Yayın Sezonu: Güz

Atıf/Citation

Ahışalı, Recep (2022), "Divan Şairi ve Tarihçi Süheylî Ahmed ile Babası Hemdem Kethudâ Hakkında Arşiv Belgeleri", Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, 29, 1-80.

Ahışalı, Recep (2022), "Archive Documents About Divan Poet and Historian Süheylî Ahmed and His Father Hemdem Kethudâ", Journal of Ottoman Literature Studies, 29, 1-80.

*Bu makale iThenticate programıyla taranmıştır.
This article was checked by iThenticate.*

Divan Şairi ve Tarihçi Süheyli Ahmed ile Babası Hemdem Kethudâ Hakkında Arşiv Belgeleri

Özet

Divan şairi ve tarihçi olan Süheyli Ahmed b. Hemdem Kethuda'nın biyografisine katkıda bulunmak üzere Osmanlı arşiv belgeleri incelenmiş ve çeşitli belgeler tespit edilmiştir. Bu belgeler onun zeamet sahibi olduğunu ve hayatının önemli bir bölümünü çeşitli cephelerde geçirdiğini göstermektedir. Devlet adına çeşitli tahsilatlar yapmak, para taşımak, kale tamiri gibi resmi görevler yapmıştır. Bu hizmetlerde bulunma ve savaşlarda gösterdiği yararlıklar karşılığında terakkiler almış ayrıca Dergah-ı âli müteferrikalığı görevi elde etmiştir. Daha sonra müteferrikalığı ilaveten Dergah-ı âli çavuşluğu verilmiştir. Araştırmada babası Hemdem Kethuda ile ilgili bilgiler de elde edilmiştir. Hemdem Kethuda Şam yeniçeriler yayabaşlarından iken Şam eyaleti başta olmak üzere çeşitli yerlerin tahririnde görev almış, bunun sonucu olarak kendisine zeamet verilmiştir. Zaim olarak Hadım Cafer Paşa'nın ordusunda yer almış, daha sonra müteferrika olmuştur. Sonrasında Cafer Paşa'nın kapu kethudalığını yapmıştır. Süheyli ve babası, Cafer Paşa'nın maiyetinde olmak hasebiyle cephelerde birlikteydiler. Ancak Hemdem Çelebi h.1005 yılında 40-50 kişilik birliğiyle birlikte Mohaç Meydan Muharebesinde şehit olmuştur. Bu çalışmada her ikisinin de zaim olarak buldukları savaşlar ve aldıkları görev ve terakkileri ihtiva edenleri ağırlıklı olmak üzere ulaşılabilen çeşitli belgeler ortaya konulmuştur. Süheyli'nin belgelerden oldukça hareketli bir gençlik devresi geçirmiş olduğu görülmektedir. Bunların incelenmesi eserlerinin daha sağlıklı tahlili ve değerlendirilmesine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Süheyli Ahmed b. Hemdem Kethuda, Biyografi, Edebiyat, Tarih, Arşiv Belgeleri

Archive Documents About Divan Poet and Historian Süheyli Ahmed and His Father Hemdem Kethudâ

Abstract

In order to contribute to the biography of Süheyli Ahmed b. Hemdem Kethuda, a Divan poet and historian, Ottoman archive documents were examined and various documents were identified. These documents show that he owns fief and spent most of his life on various fronts. He performed official duties such as making collections on behalf of the state, carrying money, and repairing the castle. He received "terakki"s in return for his services he showed in wars, and he was also appointed as a Dergah-ı Âli Müteferrika. Later, in addition to this appointment, he was given the rank of Dergah-ı âli Çavuş. In the research, information about his father, Hemdem Kethuda, was also obtained. While Hemdem Kethuda was one of the "yayabaşı" of the janissaries in Damascus, he took part in the registration of various places, especially in the province of Damascus, and as a result, he was given fief. He took part in the army of Hadım Cafer Paşa as the owner of fief, and later became a "müteferrika". Afterwards, he served as the "Kapu kethuda" of Cafer Paşa. Süheyli and his father were together in the fronts due to being under the command of Cafer Paşa. However, Hemdem Çelebi was martyred in the Battle of Mohaç with his 40-50 troops in H.1005. In this study, various documents were presented, mainly those containing terakkis, the wars in which both of them were fief owners and their duties. It is seen from the documents that Süheyli had a very active youth period. Examination of these documents will contribute to a healthier analysis and evaluation of his works.

Keywords: Süheyli Ahmed b. Hemdem Kethuda, Biography, Literature, History, Archive Documents

Giriş

Süheylî'nin hayatına dair bugüne kadar ortaya konan bilgilerin büyük bir kısmı kendi eserlerinden elde edilenlerden ibarettir. Manzum ve mensur eserlerinde çeşitli vesilelerle kendinden bahsederken verdiği bilgilerle hayatının çeşitli dönemleri aydınlatılmaya çalışılmıştır. Bilinenler ışığında Osmanlı Arşivlerinde daha fazla bilgiye ulaşılabileceği düşüncesiyle çeşitli defter ve evrak fonlarını taradık. Araştırma neticesi çeşitli belgelere ulaşıldı. Ortaya çıkan bu belgelerle hem kendi verdiği bilgiler teyid edildi hem de önemli birçok yeni bilgiye ulaşıldı.

“Süheylî” mahlasının resmî belgelere yansımaması, Ahmed isminin çok yaygın olması, çoğunlukla künyesinin baba ismi verilmeden kullanılmış olması belge taramasını biraz güçleştirmiştir. Belgelerin incelenmesinde baba adı olan Hemdem'in az bulunan bir isim olmasının araştırmada kolaylık sağlayabileceği düşünülürken aksine çok sayıda Hemdem ismine rastlanıldı. Hatta “Hemdem Kethudâ” ismini taşıyan başka kişilerin de olduğu ortaya çıktı¹. Ancak defterlerde verilen yer isimlerinin yazılışı oldukça problemlidir².

Belgelerde “Süheylî” mahlası yer almamış, “Ahmed”, “Ahmed b. Hemdem Kethudâ”, “Müteferrika Ahmed”, çavuşluğu döneminde de “Ahmed Çavuş” isimleri kullanılmıştır. Baba adı ile zikredildiğinde “Hemdem Kethudâ” ismi künyesinde yer almıştır. Bu isim az bulunması nedeniyle³ tanınmasını oldukça kolaylaştırdı. Araştırma sırasında bulunan bir belgede Süheylî'nin ve babası Hemdem Kethuda'nın zeamet sahibi olduklarını gördük. Bu bilgi isimlerin bulunmaları ve takip edilmelerini kolaylaştırdı. Zeamet muntkalarını bulmak ve bunlarla ilgili işlemleri takip etmek, defterlerin zeamet birimlerine göre tanzim edilmesi nedeniyle araştırmaya kolaylık sağladı. Timar tevcihinin bürokratik işlemlerinin yürütüldüğü temel aşamalardan birisi tevcihte verilen tezkirelerin defterlere kaydedilmesidir. Bunlar *Timar Rûzname Defterleri* adı verilen defterlere işlenirdi. Bu defterlerdeki tezkire kayıtları Ahmed ve babası Hemdem hakkında önemli bilgiler sağlamıştır. Tasarruflarındaki zeametlerde meydana gelen her değişikliğin görülebileceği bu defterlerde zeamet birimleri o zeametın baş kalemi ile yazılırdı. Bu durum kişilerin takibini kolaylaştırmaktadır. Süheylî uzunca bir müddet Trablus sancağı Kuley'a nahiyesi Ayni Şems grubunun baş kalemi olduğu zeamete sahiptir. Daha sonra Kûre nâhiyesi Hammân karyesi grubu baş kalemi olmuştur. Bazı kayıtlarda Süheylî'nin tam künyesi olan Ahmed b. Hemdem Kethuda'yı kullanılması bu zeamet birimine sahip olan Ahmed isimli kişilerin Süheylî Ahmed olduğunu belirlemiştir. Hemdem Kethuda da uzun yıllar Safed sancağı Tibnin Benî Bişâre nahiyesi Şa'ıtyye köyü grubunun baş kalemi olduğu zeameti tasarruf etmiştir.

Belgelerin çevirisinde belgelerden kaynaklanan bazı problemler vardı. Kâtipler isimleri tezkirelerden aktarırken timar veya zeametın baş kalemini doğru yazıp devamındaki isimlere çok

¹ 991 N. B/1583 Ekim) tarihinde Ankara livası sipahilerinin terakki defterinde Hemdem Kethuda ismi geçmektedir.

² Timar Rûzname Defterlerinin tutulması ve özellikleri hakkında bilgi için bk. Erhan Afyoncu, *Osmanlı Devlet Teşkilâtında Defterhâne-i Âmiri (XVI.-XVIII. Yüzyıllar)*, Ankara 2014; A.mlf. “Defterhâne”, *DİA*, c. 9, s.100-104.

³ “Hemdem” ismi çok yaygın olmasa da yine de rastlanılan isimdir. Ancak “Kethuda” sıfatı eklenince kullanımını daha nadir hâle getirmektedir. Yine de rastlamak mümkündür. Mesela: 970 tarihinde Trablusşam sancağı Petrun nahiyesinde zeameti olan Sığla alaybeyinin (BOA [Başkanlık Osmanlı Arşivleri] DFE [Defterhane-i Âmiri].RZ.d.[Timar Rûzname Defterleri] 0015, s. 204; DFE.RZ.0014, s. 501), 991/1583-84 tarihinde Ankara sancağında timar sahibi olan kişinin ismi Hemdem Kethuda idi. (BOA, KK.d.[Kâmil Kepeci Defterleri] 326, s. 55)

dikkat etmemişlerdir⁴. Çeviri yapılırken yer isimlerinde Tahrir Defterleri ve diğer kaynaklardan doğruluğu teyid edilebilen şekli kullanılıp kâtip hataları dikkate alınmamıştır. Bu şekilde yazım yanlışlarının çok fazla olması, ayrıca bunların biyografiye katkısının ikinci derecede öneme sahip olmaları nedeniyle farklılıklara dipnotta işaret edilmemiştir.

Hemdem Kethuda ile ilgili belgelerden sadece birinci derecede bilgi verenler buraya alındı. Oğlu Ahmed'e zeamet hissesi ferağı ile ilgili belgeler ile kendi hayatı hakkında aydınlatıcı bilgiye sahip olanlara öncelik verildi. Sadece zeamet ilhakını ihtiva eden belgelere dipnotta işaret edildi.

Burada metni aynen verilen belgeler Süheylî'nin hayatı hakkında önemli bilgiler ihtiva etmektedir. Süheylî'nin 981/1573-74 yılından zeameti tasfiye ettiği 1009/1600-1601 yılına kadar nerelerde bulunduğunu, ne tür görevler yaptığını, babası ile birlikte buldukları seferler, Vezir Hadım Cafer Paşa ile olan yakınlıkları, sahip oldukları zeametlerde zaman içerisindeki miktar artışları gibi çeşitli konularda resmî kaynaklardan bilgi edinmemizi sağlamaktadır.

SÜHEYLÎ AHMED b. HEMDEM KETHUDÂ'NIN KISA BİYOGRAFİSİ

Süheylî ve eserleriyle ilgili yapılan çalışmalarda eserlerine dayalı olarak bir biyografi oluşturulmuştur. Tekrar olmaması açısından burada onları çok kısa zikretmekle yetineceğiz⁵. "Süheylî" ismini eserlerinde mahlas olarak kullanmıştır. Asıl adı Ahmed b. Hemdem Kethudâ'dır. Doğum tarihi hakkında bilgi mevcut değildir. Doğum yerinin Şam olduğunu ve orada yetişip ilim tahsil ettiğini kendisi "*Fezâ'il-i Şâm*" adlı eserinde bildirmektedir⁶. *Divan*'ın yanısıra tarih ve edebiyat alanında manzum ve mensur çeşitli türlerde eserler vermiştir. Eserleri şunlardır: 1- Acâibü'l-meâsir ve Garâibü'n-Nevâdir 2-Târîh-i Şâhi, 3-Dürretü'l-Yetîme fî Evsâf-ı Mısri'l-Kadîme, 4-Târîh-i Mısır-ı Cedîd, 5-Târîh-i Mescid-i Harâm, 6-Fezâ'il-i Şâm, 7-Münşeât, 8-Dîvân.

Eserlerinin birçoğunun çeşitli kütüphanelerde çok sayıda nüshasının olması bunların ilgi çeken ve okunan eserler olduklarını göstermektedir.

Hemdem Kethuda ve oğlu Ahmed'in Hadım Cafer Paşa ile olan yakınlığı bilinmektedir. Bu yakınlık Cafer Paşa'nın Trablusşam beylerbeyisi olması münasebetiyle olmalıdır. Hemdem Kethudâ Şam yeniçerileri yayabaşlarından⁷. Şam vilayeti tahririnde gördüğü hizmetler nedeniyle 979/1571-72 yılında kendisine zeamet verilerek sipahî zümresine alınmıştır. Bölgedeki bazı eyalet ve sancaklarda çeşitli hizmetlerde bulunduktan sonra kendisine verilen terakkilerini⁸ Trablusşam eyaletinde zeamete çevirmiş, bu nedenle Şam beylerbeyisi Hadım Cafer Paşa'nın ordusuna katılmıştır. Oğlu Ahmed'in zeameti Trablusşam'da olduğundan askerî yapılanma gereği

⁴ Mesela, Ahmed b. Hemdem'in zeametinin baş kalemi olan Ayni Şems hemen hemen bütün belgelerde doğru yazılmışken devamındaki Besarsar karyesini çok farklı şekillerde yazmışlardır. Yine devamındaki karye ve mezraa isimleri için de bu durum geçerlidir.

⁵ Süheylî'nin hayatı ve eserleri ile ilgili geniş bilgi için bk. , Şerife Yağcı, *Süheylî'nin Acâibü'l-Meâsir ve Garâibü'n-Nevâdir'i*, Ege Ün. SBE., Doktora Tezi, İzmir 2001; Süheylî Ahmed b. Hemdem Kethudâ, *Divan*, (Haz. Dr.M. Esat Harmancı), Ankara 2007; *Süheylî, Fezâ'il-i Şâm, İnceleme-Tenkitletli Metin-Dizin-Tıpkıbasım*, (Haz. Halit Biltekin, Muhammet Nalbat), Eskişehir 2019, s. 20, 95; Şerife Yalçınkaya, "Süheylî, Ahmed", TDV 38, s. 32-33.

⁶ *Süheylî, Fezâ'il-i Şâm, İnceleme-Tenkitletli Metin-Dizin-Tıpkıbasım*, (Haz. Halit Biltekin, Muhammet Nalbat), Eskişehir 2019, s. 20, 95; Ş. Yağcı, s. 23.

⁷ Aşağıda onunla ilgili verilen belgelerde ayrıntısı görüleceği üzere 979 yılında aldığı zeamete sipahi zümresine geçmiş, zeamet

⁸ Terakkî, çeşitli askerî ve idarî görevlilere gelirlerine ek olarak verilen tahsisat. Daha geniş bilgi için bk. Recep Ahışahı, "Terakkî", TDV [Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi], Ankara 2011, s. 479-481.

sipahiler dirliğinin bağlı bulunduğu beylerbeyinin ordusu içerisinde sefere katılırlardı. Ancak her ikisi de aldıkları terakkiler ve buldukları görev itibarıyla diğer askerlerden farklı idiler. Öncelikle vezir-i azam, vezir, beylerbeyi, defterdar gibi önemli devlet adamlarının çocuklarına ve farklı bir özelliğinden dolayı hizmetine ihtiyaç duyulan kişilere verilen müteferrikalık görevi Hemdem ve oğlu Ahmed'e de verilmiştir. Hemdem Kethuda Vezir Cafer Paşa'nın kapu kethudalığını da yapmıştır. Vezirlerin Divan-ı hümayun, Paşakapısı'daki bürokratik işleri ile İstanbul'daki sarraf ve tüccarlarla olan çeşitli ticarî faaliyetlerini takip etmek gibi konularla ilgilenen kapu kethudalığı resmi bir görevdir. Süheylî Ahmed'e de Dergâh-ı âlî müteferrikalığından başka Divan-ı hümayun çavuşluğu görevi verilmiştir⁹.

Belgelerden özellikle zeamet sahibi olarak gençlik yıllarını cephede geçirdiğini öğreniyoruz. Vezir Hadım Cafer Paşa'nın vefatına (1599-1600)¹⁰ kadar onunla birlikte İran savaşları, daha sonra Avusturya ile yapılan savaşlarda hazır bulunmuştur. Bu cephelerde babası ile birlikte Cafer Paşa'nın maiyetinde hizmet etmiştir. Bu hizmetleri karşılığında terfi olarak zeametindeki miktar artışının yanısıra müteferrikalık ve çavuşluk görevleri de verilmiştir. Sahip olduğu zeameti için verilen terakkilerle zeameti 73.000 akça civarına ulaşmış olduğunu belgelerde görülmektedir.

Burada metni aynen verilen belgeler Süheylî'nin hayatı hakkında önemli bilgiler ihtiva etmektedir. Özellikle zeamet sahibi olarak gençlik yıllarını cephede geçirdiğini öğreniyoruz. Vezir Hadım Cafer Paşa'nın vefatına (1599-1600)¹¹ kadar onunla birlikte İran savaşları, daha sonra Avusturya ile yapılan savaşlarda hazır bulunmuştur. Bu cephelerde babası ile birlikte Cafer Paşa'nın maiyetinde hizmet etmiştir. Ancak bu birlikteliğe rağmen babasının şehit düştüğü Haçova Meydan Savaşı'nda (22 Ekim 1596) yanında bulunamamıştır. Savaşın başlarında Hadım Cafer Paşa'nın öncü kuvvetlerinin bozgunu ve bir kısım askerinin firarı üzerine üzerine yapılan yoklamada Ahmed'in de "*nâmevcûd*" olması nedeniyle zeameti elinden alınmıştı. Cafer Paşa verdiği arz ile haslarındaki alacaklarını tahsil için Ahmed'i gönderdiğini ve orada hastalandığı için sefer-i hümayûna yetişemediğini bildirerek zeametinin geri verilmesini istemiştir. Babasının da savaşta adamlarıyla birlikte şehit olması dolayısıyla yetim kaldığını da ilave etmiştir. Bu son gerekçe yaşının henüz küçük olduğunu da göstermektedir. Cafer Paşa'nın arzını kabul eden Padişah III. Mehmed hattı hümayûnuyla Ahmed'e zeametinin geri verilmesini emretmiş ve Trablus beylerbeyisine yazılan fermanla zeametini tekrar elde etmiştir¹².

Süheylî tarihçi ve edebiyatçı kimliğinin yanında sürekli cephelerde bulunmuş, sınır boylarında kale tamirlerinde çalışmış, müteferrika ve çavuşluk göreviyle vergi tahsilâtı yapmış, orduya ve kalelere para nakli gibi çeşitli hazine işlerinde istihdam edilmiştir. Hayatının seferlerle geçen ilk devresinde münşilik ile ilgili belgelere yansıyan herhangi bir görevi tespit edilememiştir. Mısır Divanı'nında divan katipliği görevinde bulunduğu dair eserlerinde kendi ifadeleri vardır. Zeametlerini tasfiye ettikten sonra bu işi üstlenmiş olmalıdır. Yine kendi verdiği bilgiye göre Mısır valisi Mustafa Paşa ile birlikte çalışmış, daha sonra Sofu Mehmed Paşa'ya intisap etmiştir. Araştırma sırasında hayatının Mısır'daki devresini aydınlatacak belge bulunamadı. Nerede ve ne zaman vefat ettiğine dair de herhangi bir belgeye ulaşamadık.

⁹ BOA, RZ.d.2250, s. 5-6.

¹⁰ Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmani II*, (Yay. Haz. Nuri Akbayar), İstanbul 1996, s. 383.

¹¹ Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmani II*, (Yay. Haz. Nuri Akbayar), İstanbul 1996, s. 383.

¹² BOA, DFE.RZ.d.192, s. 198-199.

BELGELERDE SÜHEYLİ AHMED b. HEMDEM KETHUDA

Süheylî ile ilgili olabilecek ilk belge 5 Za. 981/26.2.1574 tarihli bir timar berat tezkiresidir. Şam sancağı Hammân nahiyesinde timar tasarruf ederken azledilmiştir. Tezkirede azil gerekçesi yer almamaktadır. Ancak azil gerektiren ön önemli sebep dirlik sahiplerinin çağrıldıkları sefere katılmamalarıdır. Daha sonra yarar ve dilaver olması, defalarca yoldaşlıkta bulunması nedeniyle kendisine yeniden timar tevcih edilmiştir. Nâsır adlı bir timar sahibinin feragat etmesiyle timarını Ahmed almıştır. Hak ettiği terakkileri ise Hemdem Kethudâ'nın Safed'de feragat ettiği zeamet hisselerinden verilmiştir¹³. Hemdem Kethudâ'nın kendi zeametinin bir kısmından feragat etmesi ve bu kısmın Ahmed'e geçmesi, ayrıca Hemdem'den geçen kısmın sonraki tarihli tezkirelerde Ahmed b. Hemdem üzerinde görünmesi bu kişinin Süheylî Ahmed olduğunu göstermektedir.

Süheylî'nin 981/1573-74 yılından 993/1585 yılına kadar olan sürede nerelerde bulunduğu ve ne gibi görevler üstlendiği hakkında, belgelere dayalı bir bilgiye ulaşamadık. 993/1585 yılında Hadım Cafer Paşa Tebriz beylerbeyisi olarak tayin edildiğinde İstanbul'dan hareketinden önce padişaha kendisi ile birlikte Tebriz muhafazasına gidecekler terfi ve gelir terakkisi isteğini ihtiva eden bir arz defteri sunmuştur¹⁴. 25 L. 993/20.10.1585 tarihli bu defterde Ahmed ve babası Hemdem Kethuda'nın ismi de yer almıştı. Terfi ve terakkiler kabul edilmiş, Süheylî'nin problemleri zeametinin lehine düzeltilmesi için veziriazam buyuruldusu çıkmış ve böylece o da Tebriz'e gidecekler arasına dahil olmuştur. Ancak zeametinde ne gibi bir problem olduğu hakkında defterde bilgi verilmemiştir. Babası Hemdem Kethuda'ya da Dergâh-ı âlî müteferrikalığı verilmiştir¹⁵.

Süheylî Ahmed 23 C. 994/11.6.1585 tarihli belgeye göre Trablus sancağı Kuley'a nahiyesinde baş kalemi Ayni Şems¹⁶ olan 31.425 akçalık bir zeamet tasarruf etmektedir. Berat tezkiresi olan bu belgede çeşitli tarihlerde aldığı terakkiler ve gerekçeleri zikredilmektedir. 991 Şevvalinde/10-11.1583 Nahcivan yangınında Trablusşam beylerbeyisi Ali Paşa'nın yanında idi. 992 yılı Şevval ayı ortalarında/10-11.1584 Trablusşam beylerbeyisi Peseng kalesi fethine katıldığı için terakkiye arzetmiştir. Devlet alacaklarını tahsil ederek sefer-i hümayuna katılması nedeniyle 14 Za. 992/17.11.1584'de terakki almıştır. 993 Rebi'ülâhiri başlarında/4.1585 Seyfoğlu muharebesinde bulunması ve cizye tahsilindeki hizmetleri nedeniyle tekrar terakki istenmiştir. 993 Şevvali sonlarında/11.1584 Osman Paşa Tebriz seferinde yanında bulunduğu için terakkiye arzetmiştir¹⁷.

Nahcivan yangını ve mîrî mal tahsili için verilen terakkiler gerçekleşmemiş olmalı ki 27 Z. 999/16.10.1591 tarihli berat tezkiresinde tekrar yer almaktadır. Alacak tahsili nedeniyle verilen terakkiye uygunluk ilamını Trablus defterdarı Ahmed yapmıştır¹⁸.

Hüseyin Paşa imzasıyla verilen 2 Za. 1000/10.08.1592 tarihli berat tezkiresinde 995-1000/1587-92 yılları arasında Vezir Cafer Paşa ile birlikte Tebriz serhaddinde bulunduğu ve çeşitli muharebelere katıldığı görülmektedir. Yine terakki vesilesiyle verilen bilgiler şöyledir: Bacvan sancağı beyi Ali, Ahmed'in Şark seferlerinde hizmet ve yoldaşlık ettiğini arz etmiştir. Tebriz

¹³ BOA, RZ.d.39, s. 41-42

¹⁴ BOA, KK.d.247;

¹⁵ BOA, KK.d.247, s. 66.

¹⁶ 983 yılında Ayni Şems adlı mezra'ada timar hissesi olan Ahmed adlı bir kişinin kaydı varsa da burası Sâfitâ nahiyesinde olup hisse miktarı 1.000'dir. Muhtemelen ayrı bir yer ve başka bir Ahmed olmalıdır. (BOA, RZ.d.43, s. 122).

¹⁷ BOA, RZ.d.88, s. 576-577.

¹⁸ BOA, RZ.d.144, s. 194-196.

muhafızı Vezir Cafer Paşa, Ahmed'in Erdebil hakimi Mehdikulı Han muharebesinde bulunduğunu söyleyerek 996 Ramazan sonlarında/7-8.1588 ve Tebriz civarındaki savaflara katıldığını bildirerek de 998/1589-90 yılında terakki istemiştir. 1000/1592 tarihinde Tebriz serhaddindeki hizmetleri için yine Cafer Paşa arzıyla terakki verilmiştir. Kendisine verilen terakkilerin karşılanması için babası Hemdem Kethuda tasarrufunda bulunan zeametinin bir kısım hissesinden Ahmed için feragat etmiştir¹⁹.

994 Zilhiccesi başlarında /13.11-12.1586 Ahmed'e bir kadro boşaldığında geçerli olmak şartı ile Dergâh-ı âlî çavuşluğu verilmiştir. Yaklaşık olarak 5 yıl gibi uzun bir bekleyiş süresinden sonra Ali Çavuş adlı birisinin vefatıyla kadro sırası ancak gelmiş ve nihayet 23 Zilhicce 999/12.10.1591 tarihinde verilen bir rüüs ile kadroyu tasarruf edebilmiştir. Erdebil'de Mehdikulı Han muharebesinde Vezir Cafer Paşa maiyetinde savafla katılarak aldığı terakki gerçekleşmemiş olmalı ki bu tezkirede yeniden yer almaktadır. Diğer terakkilerle birlikte 9 Safer 1001/15.11.1592 tarihinde beratının yenilenmesi için tezkire verilmiştir²⁰. Tezkireye göre önce 1002/1593-94 tarihinde zeametini Hemdem Kethuda'ya feragat etmiş, sonra 1003 tarihinde geri alarak berat ettirmiştir²¹.

Vezir Cafer Paşa'nın verdiği tezkireye göre Dergâh-ı âlî çavuşluğu görevinde olan Ahmed Çavuş kendi ile birlikte Tebriz ve Şirvan serhadlerinin muhafazasında bulunmuş, Demirkapı civarında kale yapımında ve Rus savaflarında yoldaşlık etmiştir. Bu nedenle Dergâh-ı âlî müteferrikalığı görevi verilmesi için İstanbul'a geldiğinde padişaha defter sunmuş, sefere gitmek şartıyla verilmesi konusunda hatt-ı hümayûn çıkmıştır. 22 Safer 1004/27.10.1595 tarihinde berat etmesi için rüüs sureti verilmiştir. Müteferrikalık görevi çavuşluğuna ilhaken verilmiş olduğundan iki görev için berat almıştır. Yeni görevi için tahakkuk eden ilave zeametini babası Hemdem Kethudâ'nın Safed sancağı Şa'îtiyye köyü ve diğerlerindeki zeameti hissesinden feragat etmesiyle 9 Ra 1004/12.11.1595 tarihli tezkire ile kendisine verilmiştir. Tezkirenin üzerindeki bilgi notunda 1005/1596-97 tarihinde beratını yenilediği bildirilmektedir²².

Cafer Paşa'nın Belgrad serdarlığında Ahmed ve babası Hemdem Kethuda onun maiyetinde bulunmaktaydılar. Eğri'nin fethinden sonra yapılan Haçova Meydan Savaflının (22 Ekim 1596) başlangıcında Cafer Paşa'nın öncü kuvvetleri bozulmuş ve ordu zayıf vermişti. Bir kısım asker de firar etmişti. Daha sonra yapılan yoklamada bulunmayanların dirlikleri ellerinden alınmış, bu sırada Ahmed'in de "*nâmevcûd*" olması nedeniyle zeameti başkasına verilmişti. Cafer Paşa verdiği arz ile haslarındaki alacaklarını tahsil için Ahmed'i kendisinin gönderdiğini ve orada hastalandığı için sefer-i hümayûna yetişemediğini bildirerek zeametinin geri verilmesini istemiştir. Babasının da savafla adamlarıyla birlikte şehit olması dolayısıyla yetim kaldığını da ilave etmiştir. Bunlardan başka, zeametini her ne sebeple alınırsa alınsın, bir vezirin defterli adamlarından boşalan dirliklerinin yine aynı vezirin adamlarına verilmesinin teamül olduğu hatırlatılmıştır.

¹⁹ BOA, RZ.d.2250, s. 2-3.

²⁰ Bundan önce terakkilerinin tamamlanması için verilen 2 Za.1000/10.8.1592 tarihli berat tezkiresine düşülen notta 10 S. 1010/10.8.1601 tarihinde Dergâh-ı âlî çavuşluğu ile beratını yenilediği ifade edilmektedir (BOA, RZ.d.2250, s. 2-3). Ancak siyakat rakamları ile yazılan tarihte sehiv olmalıdır. Zira 1010 yılında tezkirede belirtilen zeamet kalemlerinden hiçbirisi kendisinde değildi. 1010 tarihinden önceki iki üç sene boyunca üzerindeki bütün hisselerden feragat etmiş, hisseleri başkalarına geçmiştir. Tarih hatası siyakat rakamı ile günü yazdıktan sonra yılı yazarken sehven günü de aynı işaretle göstermiş olmalıdır. Nitekim burada belirtilen 9 Safer 1001/15.11.1592 tarihi berat yenileme için verilen tarih olup s. 2'deki 10 Saferden bir gün sonra derkenara işlenmiş olmalıdır. Siyakat rakamıyla verilen yılın doğrusu 1001 olmalıdır. Zira bu tarihte müteferrikalıkla birlikte Dergâh-ı âlî çavuşluğu kadrosundadır.

²¹ BOA, RZ. d.2250, s. 5-6.

²² BOA, RZ.d.171, s. 276-277.

Cafer Paşa'nın arzını kabul eden Padişah III. Mehmed hattı hümayûnuyla Ahmed'in zeametinin geri verilmesini emretmiş ve Trablus beylerbeyisine yazılan fermanla Ahmed zeametini tekrar elde etmiştir. 10 Şa'ban 1005/29.3.1597 tarihinde de berat tezkiresi düzenlenmiştir. Tezkire derkenarında Trablus sancağındaki zeametinin 20.000 akçalığından feragat ettiği ve buranın Hüseyin adlı birisine verildiği yazılıdır. 1006 tarihli diğer derkenarda yine Trablusşam'da başka bir zeamet alıp beratını yenilediği kayıtlıdır²³.

12 Safer 1006/24.9.1597 tarihli tezkirede Ahmed'in çavuşluğu ile ilgili bir bilgi mevcut değildir. Önceki tezkirede ismi "Ahmed Çavuş" olarak zikredilmekteydi. Bunda ise sadece müteferrikalığı belirtilmiştir. Bu durumda çavuşluk gediğini bırakmış olduğu tahmin edilebilir. Tezkirede Ahmed için "Vezir Mehmed Paşa âdemlerinden" şeklinde tanıtılmaktadır. Daha önce "Ca'fer Paşa'nın defterlü âdemlerinden" olduğu belirtilmekteydi. Bu tarihte Tımışvar valisi tayin olunan Cafer Paşa iki sene sonra, 1008/ yılında vefat etmiştir²⁴.

Süheylî artık bundan sonra tezkirelerde terakkiye konu olmak yerine, önce dirliklerinin yerini değiştirmek, daha sonra da bunların tasfiyesi vesilesiyle geçmektedir. Zeametinin yıllardır baş kalemi durumunda olan Trablusşam sancağı Kuley'a nahiyesi Ayn-i Şems karyesi ve diğerlerinden oluşan grubun 20.000 akçalığını Hüseyin'e feragat ederek elinden çıkarmıştır²⁵. Bundan yaklaşık 15 gün sonra 26 Safer 1006'da "Rıdvan" adlı bir çavuşun Trablusşam Kûre nahiyesi Hammân karyesi ve diğerlerinden oluşan gruptaki 20.000 akçalık zeametinden feragat etmesiyle eksiklerini tamamlamak üzere Ahmed almıştır. Burada üçüncü bir şahıs üzerinden takas yaptıkları anlaşılıyor. Ancak aşağıda belge metninde anlatıldığı üzere, Rıdvan Çavuş'tan intikal eden hisse problemlidir. Daha sonra problem çözülmüş ve sefere gitmek şartıyla 19 Ra. 1006/30.10.1597 tarihinde berat tezkiresi almıştır²⁶.

Bundan sonra Mehmed Paşa'nın düzenlediği 16 Zilhicce 1006/20.7.1598 tarihli tezkireye göre Ahmed Zıniyye nahiyesindeki zeamet hissesinden feragat etmiş ve hisse Mehmed b. Ali'ye geçmiştir²⁷.

17 Ramazan 1006/23.4.1598 tarihli, Rıdvan adlı bir timar mazullüsü için düzenlenmiş berat tezkiresinde Hemdem Kethuda oğlu Ahmed'in Sâfitâ nahiyesi Mecdelûnü'l-bahr köyü ve diğerleri grubundaki hisselerinden feragat ettiği ve hisselerin Rıdvan'a verildiği yazılıdır²⁸.

Yukarıda bahsedilen 17 N 1006/23.4.1598 tarihli tezkireden sonra Ahmed'in isminin geçtiği ilk tarih 11 R. 1009/20.10.1600'dur. Bu tezkirede Kuley'a nahiyesi, Aynü's-şems karyesi ve diğerleri grubunda olan 20.700 akçalık zeametten feragat etmiş, zeamet Mustafa adlı mazul bir zaima verilmek üzere berat tezkiresi düzenlenmiştir²⁹.

Belgelere göre Süheylî 1009/1600-1601 yılında tasarrufundaki zeametini hızla tasfiye etme çabası içerisinde olduğu görülmektedir. Yukarıda yazılan feragat ettiği hisselerden başka yine 12 Ca 1009 tarihli timar mazullüsü Mehmed'e verilen tezkirede Zıniyye nahiyesi Kefer-i Habû köyü ve diğerleri grubundaki hisselerini feragat yoluyla devrettiği görülmektedir. 3 Ş. 1009 kayıt tarihli

²³ BOA, RZ.d.192, s. 198-199.

²⁴ *Sicill-i Osmani* II, s. 383.

²⁵ BOA, RZ.d.211, s. 197-198.

²⁶ BOA, RZ.d.219, s. 393-394.

²⁷ BOA, RZ.d.219, s. 397.

²⁸ BOA, RZ.d.219, s. 399.

²⁹ BOA, RZ.d.233, s. 196-199.

belgede Trablusşam sancağı Betrun nahiyesi, Kefûr köyü ve grubundaki hissesini İskender adlı timar mazullüsüne feragat etmiştir. İskender'in terakkileri incelendiğinde Süheylî ile tanışıklığı olabileceği görülmektedir. İskender Trablusşam'da timar sahibidir. 994/1585-86'te Görî kalesinin yapımında çalıştığını Cafer Paşa arz etmiştir. Bu tarihlerde Süheylî de Cafer Paşa'nın yanında kale tamiri gibi işlerde çalışmıştır³⁰.

29 Şevval 1009 tarihli Divan-ı hümayun kâtiplerinden Kâtip Derviş Ali'ye verilen tezkirede Müteferrika Ahmed'in daha önce babasının sağlığında feragatinden aldığı Safed sancağı Tibnîn Benî Bişâre nahiyesi Şa'îtiyye köyü ve diğerlerinden oluşan grubu bu kez Derviş Ali'ye feragat ettiği görülmektedir³¹.

Şa'îtiyye'deki hissesi feragat ettiği son hisse olup artık üzerinde zeamet kalmadı. Zeametini tasfiye ettikten sonra *Divan*'ında Sultan I. Ahmed'de yazdığı kaside ile³² hiç sefersiz zamanı olmadığı ve artık ilmine uygun bir görevle Ka'be'ye gönderilip kalan ömrünü burada tamamlamayı istemektedir. Bu kasideden zeametini daha sakin bir hayat geçirmek üzere planlı bir şekilde bıraktığı ortaya çıkıyor. Ka'be ile ilgili bir görev aldığına dair eserlerinde herhangi bir bilgi yoktur. Onun yerine daha sakin ve ilmine de uygun olarak Mısır'da divan katibliği görevini yaptığını eserlerinde birkaç yerde söylemektedir³³. 1010 yılından sonraki *Timar Rûzname Defterlerinde* de ismi bulunmadığına göre geçimini sağlamak üzere Mısır Dîvanı'nda ulufeli kâtip olarak görevine devam ediyor olmalıdır.

SÜHEYLÎ'NİN BABASI HEMDEM KETHUDA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Süheylî'nin babası olan Hemdem Kethudâ, "kethudâ" unvanını Cafer Paşa'nın kapu kethudalığını³⁴ yapmasından dolayı almış olmalıdır. "Kethudâ" unvanıyla anılmasına ilk 28 Ca. 1002/19.2.1594 tarihli bir ferman suretinde rastlanılmıştır³⁵. Haçova Meydan Savaşı'nda (22.10.1598) şehit düştüğü bilgisinin yer aldığı belgede de yine Cafer Paşa'nın kapu kethudası olduğu belirtilmektedir³⁶.

Hemdem Kethuda hakkında ulaşabildiğimiz en eski bilgi onun zeamet sahibi olmadan önce Şam yeniçerileri yayabaşlarından olduğudur. Kendisine bağlı 10 kişilik yeniçeri grubu ile Şam vilayetinin tahririnde görev almış, bu hizmeti nedeniyle kanun gereği kendisine 979 Ramazanı/1-2.1572 ortalarında zeamet verilmiştir. Safed sancağı Tibnin nahiyesi Şa'îtiyye köyü ve diğerlerinden oluşan 20.000 akçalık zeamet birimi dirliğinin çekirdeğini oluşturmuştur³⁷.

Bundan sonra Trablusşam ve Sığla sancaklarının Tahrir Defterlerini İstanbul'a götürmüş ve bu sebeple 981 Muharreminde/5-6 1573 terakki almıştır. İleride yine başka tahrirlerde de

³⁰ BOA, RZ.d.233, s. 199.

³¹ BOA, RZ.d.233. s. 61-62.

³² *Divan*, K.9/34-39; s. 18-19

³³ *Divan*, s. x.

³⁴ Kapu kethudalığı vezirlerin Divan-ı hümayun, veziriazam kapısı ve İstanbul'daki sarraflar, tüccarlar vs. gibi kişi ve kurumlar nezdindeki işlerini takip eden kişilerdir. Aynı zamanda yabancı devletler ve mümtaz devletlerin de kapu kethudaları vardı.

³⁵ BOA, A.DVNS.MHM.d. [Mühimme Defterleri], 72, hk. 147.

³⁶ BOA, DFE.RZ.d.192, s. 198; Haçova Savaşı sırasında Cafer Paşa'nın kapu kethudası Müteferrika İbrahim Kethuda idi. (Selaniki Mustafa Efendi, *Tarih-i Selaniki (1003-1008/1595-1600)* II, (Haz. Mehmet İpşirli), Ankara 1999, s. 648).

³⁷ BOA, DFE.RZ.d.38, s. 76.

hizmette bulunduğu görülecektir. Belgelerde sık sık “mâl-ı mîrîye sa’y” şeklinde genel ifade ile zikredilen muhtemelen devlet alacaklarının tahsili, para nakli gibi hususları ifade eden ibarenin kullanıldığı hizmetler çeşitli defalar terakki almasına gerekçe olmuştur. 982/1574-75 yılında yine mîrî mal hizmetinde bulunması nedeniyle terakki verildi. 981 Zilhiccesi/3-4.1574 başlarında Müsâ’id Arapları Muharebesinde bulunduğu terakki aldı³⁸.

983/1575-76 yılında Halep hazinesinde istihdam olunmuş ve birkaç kez hazine için olan çabaları nedeniyle terakki almıştır. 983 Zilhiccesinde/3.1576 hac yolundaki hizmetleri nedeniyle Şam emir-i haccı arzıyla terakki verilmiştir³⁹. Aynı yıl Cafer Paşa yine mîrî mal tahsilindeki çabaları nedeniyle Hemdem’in terakki alması için arz etmiştir. Mısır kafilesi Safed sancağında Mu’id adlı yerden geçerken haramîlerin baskınına uğramış, Hemdem’in iki haramiyi atından düşürerek başını kesmiş olduğunu Safed Beyi Mehmed Bey arz ederek terakki aldırılmıştır⁴⁰.

987 Şa’ban sonlarında/9-10 1579 Kars kalesinin inşasındaki hizmeti nedeniyle 3.000 akça terakki aldı⁴¹.

Tebriz muhafızı olarak tayin edilen Hadım Cafer Paşa İstanbul’dan hareket etmeden önce maiyetinde götürüleceği kişiler için görev ve maaş terakkisi isteyen bir defteri padişaha sunmuştu. Bu defterde Hemdem’e müteferrikalık verilmesini talep etmiş, 23 Şevval 993/18 Ekim 1585’te kabul edilerek hatt-ı hümayunla müteferrikalık verilmiştir. Aynı defterde oğlu Ahmed’in zeametindeki problem için de zeametın Ahmed’e mukarrer kılınması yönünde buyuruldu çıkmıştı⁴².

Hemdem müteferrika olduktan sonra zeametının eksik kısımlarının tamamlanması için Hums sancağında boşalan bir timar hissesine talip olmuş ve 18 R. 995/28.3.1587 tarihli berat tezkiresi ile tasarrufuna almıştır. Bu tezkirede görevi “müteferrika” olarak zikredilmektedir⁴³.

991/1583-84 yılında Erzurum Beylerbeyisi Mehmed Paşa, Hemdem’in Revan kalesinin inşası için Erzurum kuluna 500 yük taş getirdiğini bildirdi⁴⁴. Aynı yılın Zilka’desi sonlarında/0.12.991 Tiflis’e hazine götürmekle görevlendirildi⁴⁵. 993 Rebî’ülevvel başlarında/0.3-4.1585 Arap eşkıyasından Seyfoğulları isyanının bastırılmasında bulunmuştur. Aynı yıl Şark’a serdar tayin edilen Ferhad Paşa’dan Şark seferinde bulunması nedeniyle terakki almıştır. Ardından Özdemiroğlu Osman Paşa da Tebriz’in fethinde yoldaşlık etmesi nedeniyle 993 L. sonlarında/10-11 1585 terakki için tahvil hükmü vermiştir⁴⁶. Oğlu Ahmed de bu fetihde bulunarak terakki almıştır⁴⁷. Kendisi 993 Şevval ayı ortalarında mîrî malı için çaba gösterdiğini Trablusşam defterdarının bildirmesiyle yine terakki aldı⁴⁸.

³⁸ BOA, DFE.RZ.d.43, s.190-191

³⁹ BOA, DFE.RZ.d.51, s.112.

⁴⁰ BOA, DFE.RZ.d.51, s.115

⁴¹ BOA, DFE.RZ.d.98, s.759.

⁴² BOA, KK.d. 247, s.66.

⁴³ BOA, DFE.RZ.d.98, s. 719-720.

⁴⁴ BOA, DFE.RZ.d.98, s. 721.

⁴⁵ BOA, DFE.RZ.d.98, s. 759.

⁴⁶ BOA, DFE.RZ.d.98, s. 721.

⁴⁷ BOA, DFE.RZ.d.88, s. 576-577.

⁴⁸ BOA, DFE.RZ.d.98, s. 759-760.

Hemdem Kethuda 28 Cemaziyelevvel 1002/19.2.1594 tarihli bir ferman suretine göre İstanbul'da Vezir Cafer Paşa'nın kapu kethudalığı görevinde bulunmaktadır. Ancak fermana Bağdat defterdarının şikâyeti nedeniyle konu olmuştur. Hemdem Kethuda ve Tebriz beylerbeyisinin müsellimi olan, fermana isim yeri boş bırakıldığı için ismini bilemediğimiz bir kişinin Bağdat hazinesine bağlı kalemlerden hayli mîrî mal aldığını şikâyet etmiştir. Fermana her ikisinin de kapu kethudağını bırakarak oraya gelemeyecekleri bildirilmiş, defterdarın İstanbul'a gelerek yüzleştirilmeleri istenmiştir⁴⁹. Davanın neticesi hakkında doğrudan daha fazla bilgi elde etmek mümkün olmadı. Ancak yaklaşık 9 ay sonra, Hemdem Kethuda'nın 21 Şevval 1003/29.6.1595'te zeametinin verimsiz olan bir kısmını değiştirmek için yaptığı müracaat kabul edilmiştir. Zilhicce ayı ortalarında da Şirvan muhafazasındaki Vezir Cafer Paşa Şirvan'da mîrî malı tahsilindeki hizmeti için terakki vermesine bakılırsa davanın lehine sonuçlanmış olduğu, görevine normal olarak devam etmesinden anlaşılabilir⁵⁰.

Hemdem Kethuda'ya 1004 yılı Safer/4.5.1596 ve Cemaziyelevvel ortalarında/1.1596 mîrî mal hizmetindeki gayretleri nedeniyle Cafer Paşa tarafından iki kez terakki verilmiştir. Cemaziyelâhir ortalarında da/2.1596 Şirvan muhafazasındaki hizmeti nedeniyle yine terakkiye tezkire vermiştir⁵¹.

1004 Ramazanında verilen iki ayrı tezkireye göre Hemdem Kethuda Trablus sancağı Arkâ nahiyesinde zeametinin bir kısmını Tebriz'de timar sahibi olan Zeynel ve Abdullah oğlu Sinan'ın hisseleriyle mübadele ederek terakkiden kaynaklanan noksanlarını tamamlamıştır⁵².

Hemdem Kethuda hakkında bundan sonra elde edebildiğimiz son bilgi şehit olmasıyla ilgilidir. Oğlu Ahmed'in Haçova Meydan Muharebesindeki yoklamada mevcut olmaması nedeniyle zeameti elinden alınmış idi⁵³. Hemdem ve Ahmed'in bağlı bulunduğu Vezir Hadım Cafer Paşa, Ahmed'in zeametini geri almak için yazdığı arzda Hemdem'in 40-50 kişiyle katıldığı savaş sırasında 20-30 kadar adamıyla birlikte şehit olduğunu, Ahmed'in yetim kaldığını mazeret olarak bildirmişti⁵⁴. Savaşın başlarında büyük bir bozgun yaşanmış, Cafer Paşa da çok zayıat vermişti. Hemdem Kethuda ve adamlarının bir kısmı muhtemelen bu bozguna şehit oldular. Daha sonra ordu toparlanmış ve Osmanlı tarafının zaferiyle sonuçlanmıştır⁵⁵.

⁴⁹ BOA, A.DVNS.MHM.d. 72, hk. 147.

⁵⁰ BOA, DFE.RZ.d.171, s. 279.

⁵¹ BOA, DFE.RZ.d.171, s.304

⁵² BOA, DFE.RZ.d.171, s. 305-306.

⁵³ Haçova Meydan Savaşı'nın başlarında yaşanan bozguna firar eden birçok ağır dirlikli devlet ileri gelenlerinin de dirlikleri ellerinden alınmış bunlardan 30 kişinin İstanbul'daki evleri mühürlenerek beytülmal için satılığa çıkarılmıştı. [Selaniki Mustafa Efendi, *Tarih-i Selaniki (1003-1008/1595-1600) II*, (Haz. Mehmet İpşirli), Ankara 1999. s. 647-649].

⁵⁴ BOA, DFE.RZ.d.192, s.198.

⁵⁵ : Selaniki, *Tarih II*, s. 641-642, 647-49; Bu savaş hakkında daha fazla bilgi için bk. Feridun M. Emecen, "Haçova Meydan Savaşı", *DİA*, XIV, 646-547

Sonuç:

Ebebiyat ve tarih alanında verdiği çeşitli eserleriyle tanınan Süheylî Ahmed b. Hemdem Kethuda ve babası hakkındaki bilinenler kendi eserlerinden elde edilebilenlerden ibaretti. Bu bilgiler bazen ayrıntı taşımakla birlikte hayatının uzunca bir dönemini aydınlatmakta yetersizdir. Kendisinin divân katibi olduğuna dair verdiği bilgilerden hareketle daha fazlasına ulaşmak amacıyla Osmanlı Arşivlerinde bir araştırma yaptık. Divan katipliği ile ilgili bilgi temin etmek mümkün olmadı. Ancak bu sırada zeamet sahibi olduğu ortaya çıktı. Zeamet sahiplerinin kayıtlarının tutulduğu defterlerden yaptığımız inceleme neticesi burada neşre konu olan belgeler ortaya çıktı. Ayrıca babasının da zeamet sahibi olması onunla ilgili çeşitli bilgilere ulaşmamızı sağladı. Böylece hem Süheylî Ahmed hem de babasının hayatlarının önemli bir devresi resmi belgeler ışığında biraz daha aydınlatılmış oldu. Ahmed b. Hemdem'in katiplikten daha çok müteferrikalık ve çavuşluk göreviyle sürekli devlet alacaklarının tahsili, hazine nakli, kale tamiri gibi çeşitli hizmetlerde bulunduğu, uzun süre İran ile olan savaşlarda Hadım Cafer Paşanın maiyetinde bulunduğu gibi bilgilere ulaşıldı. Her ne kadar şahadetinde babasının yanında bulunamamış olsa da serhadlerde babasıyla aynı ordu içerisinde görevli olarak birlikte oldukları yine belgelerden ortaya çıkmaktadır. Divan'ında Hemdem Kethuda'nın ölümünden bahsederken duyduğu acının derinliğini bu yakınlıkla bağlamak mümkündür. Kısaca belgelerin ortaya koyduğu bilgiler eserlerini daha iyi anlamamıza katkı sağlayacaktır.

1-BELGELER

A- Süheylî Ahmed B. Hemdem Kethudâ İle İlgili Belgeler

BOA, RZ.d.0039, s. 41-42.

[Yev]mü'l-Ehad, fî 6 şehri Rebî'ü'l-âhir sene 982.
Ziyâde 989 buyurulmuştur.

Nâhiye-i Tibnîn, der-livâ-i Safed.
Tîmâr-ı Ahmed, an-tahvîl-i Nâsır.

Karye-i Şirenî tâbi'-i mezbûr Hâsıl ma'a rüsûm 5.760	Mezra'a-i Hitâniyye der-nezd-i karye-i mezbûr tâbi'-i m. Hâsıl: 800	Mezra'a-i Tâbise der-nezd-i karye-i mezbûr, tâbi'-i m. Hâsıl: 1.300	Mezra'a-i Cüdeyde der-nezd-i Re'sü'l-ayn Hâsıl: 1.000
Mezra'a-i Tatar der-nezd-i karye-i Şirenî Hâsıl: 1.130	Mezra'a-i Cum'a der-nezd-i karye-i Mânne Hâsıl: 1.010	Yekûn: 11.000 Hisse: 7.300	
An-tahvîl-i Hemdem za'îm der-livâ-i mezbûr			
Karye-i Şa'îtiyye tâbi'-i Tibnîn ve mezra'a-i Ümmü Aliyye ve mezra'a-i Taybe ve mezra'a-i Burc-ı Huccâc ve mezra'a-i Halvetiyye ve mezra'a-i Ebû Kidâne ve mezra'a-i Ümmü'l-Fevâid ve mezra'a-i Ulemâ-i Hureybe ve mezra'a-i karye-i Re'sü'sh-sehr ve karye-i Ma'lûl ve hisse-i karye-i Kefer-i Mârûş			
Yekûn: 24.000 Hisse: 1.979 Cem'an: 9.279			

/s.42/ Mezkûr tîmâr hüsn-i ihtiyârlarıyla ferâgat iden Nâsır ve Hemdem tahvillerinden mahlûl olan 9.279 akça tîmârın mukaddemâ Şâm sancağında Hammân nâhiyesinde 8.260 akça tîmârdan ma'zûl olan Ahmed bendeleri yarar ve kârgüzâr, defa'âtle yoldaşlığı ve dilâverliği zuhûra gelmiş kulları olmağın zikr olunan müstahikk olduğu bedelinden ber-vech-i terakkî inâyet buyurulmak ümmîdine kâbil-i ifrâz olmayan 99956 akça ziyâdesiyle tevcih olunup berât-ı âlîşân için tezkire virildi. Tahrîren fî 15 Zi'l-ka'de sene 981.

Tezkire-i
Dervîş Paşa

⁵⁶ Derkenarda miktar "ziyâde 989" olarak yazılıdır.

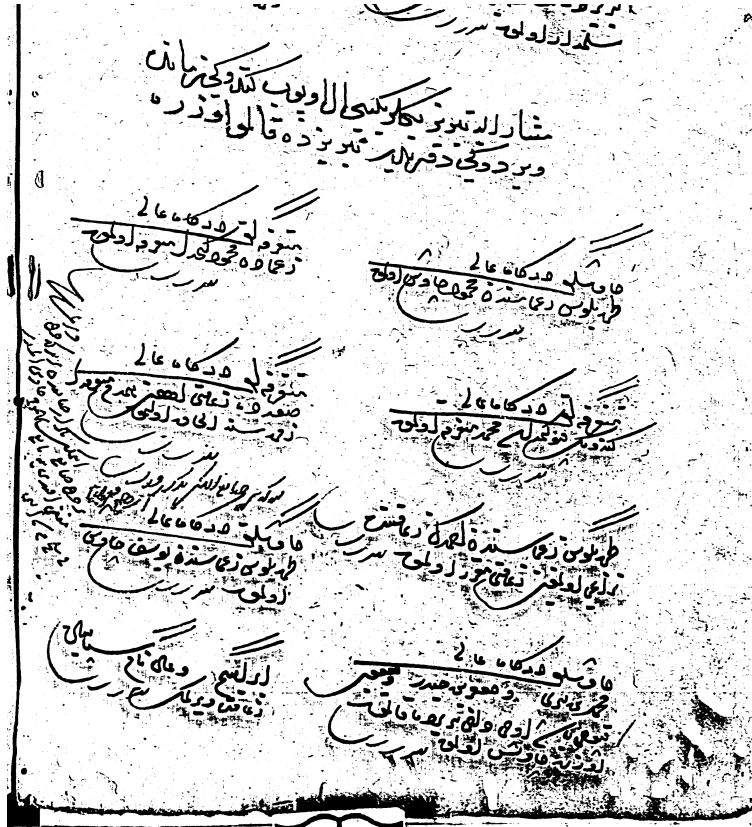
BOA, KK.d.247, s.66.

[Erbî'â 25 L. 993 (s. 61)]

Müşârün-ileyh Tebriz beylerbeyisi el öpüp girdüğü zamânda virdüğü defteridir, Tebriz'de kalmak üzere.

...

Trablus zu'amâsından Ahmed'in ze'âmetinde nizâ'ı olmağın ze'âmeti mukarrer olmak buyuruldı.

DFE.RZ.d.088, s. 576-577.

[Yev]mü'l-isneyn fî 23 Cemâziye'l-âhir sene 994.

Hükm-i şerîf virilmiştir.

Hızır.

Tecdîd-i berât eylemiştir. Fî sene 999.

Nâhiye-i Kuley'a, der-livâ-i Trablus.

Ze'âmet__ be-nâm Ahmed.

Karye-i Aynî Şems tâbi'-i mezbûr Hâsıl ma'a rûsûm 4500	Karye-i Basarsar tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm 1500	Karye-i Tuhle tâbi'-i nâhiye-i Sâfitâ tâbi'-i m. Hâsıl 15700 Hisse Ze'âmet ma'a rûsûm 7100	Mezra'a-i Harbeti Melik der-nezd-i karye-i mezbûre 2300
Mezra'a-i İskenderun der-nezd-i karye-i Nâiliye tâbi'-i İklîm-i Sevm 1000	Mezra'a-i Cüdeyde der- nezd-i İklîm-i Serkav tâbi'-i m. 1100	Mezra'a-i Deyr-i Kıtte der-nezd-i karye-i Ensâr tâbi'-i m. 500	Karye-i Eyvâr tâbi'-i Fütûh-ı Benî Rihâl Hâsıl ma'a rûsûm 2000
Mezra'-i Hureybe-i Rimâh der-nezd-i karye-i Uveynân tâbi'-i Akkâr 700		Yekûn: 20.700	
Mecdelûnü'l-bahr tâbi'-i Sâfitâ ma'a rûsûm 15.000	Karye-i Ayn-ı Zeyn der- nezd-i karye-i Nev tâbi'-i m. 3.000	Mezra'a-i Ta''ân der- nezd-i Şemmâkıyye tâbi'-i m. 300	Mezra'a-i Dilan der- nezd-i Nasîb tâbi'-i m. 400
Mezra'a-i Hâlid der-nezd-i Betûh tâbi'-i Zniyye 18.000	Karye-i Kefer-i Habû tâbi'-i Zniyye Hâsıl ma'a rûsûm 9.000 Hisse: 1000		Yekûn 34.000 Hisse 5.000
Karye-i Nec'ûn tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm 8.400	Karye-i Cibrûn tâbi'-i m. el-öşr ve rûsûm ve bâd-ı hevâ 5.500	Karye-i Sarfend tâbi'-i İklîm-i Serîr Hâsıl ma'e'r-rûsûm 9.300 Hisse: 2.300	
Yekûn: 13.900 Hisse: 1.950		Yekûn: 10.250 Cem'an Yekûn: 30.950 Ber-vech-i tekâmîl: 31.425	

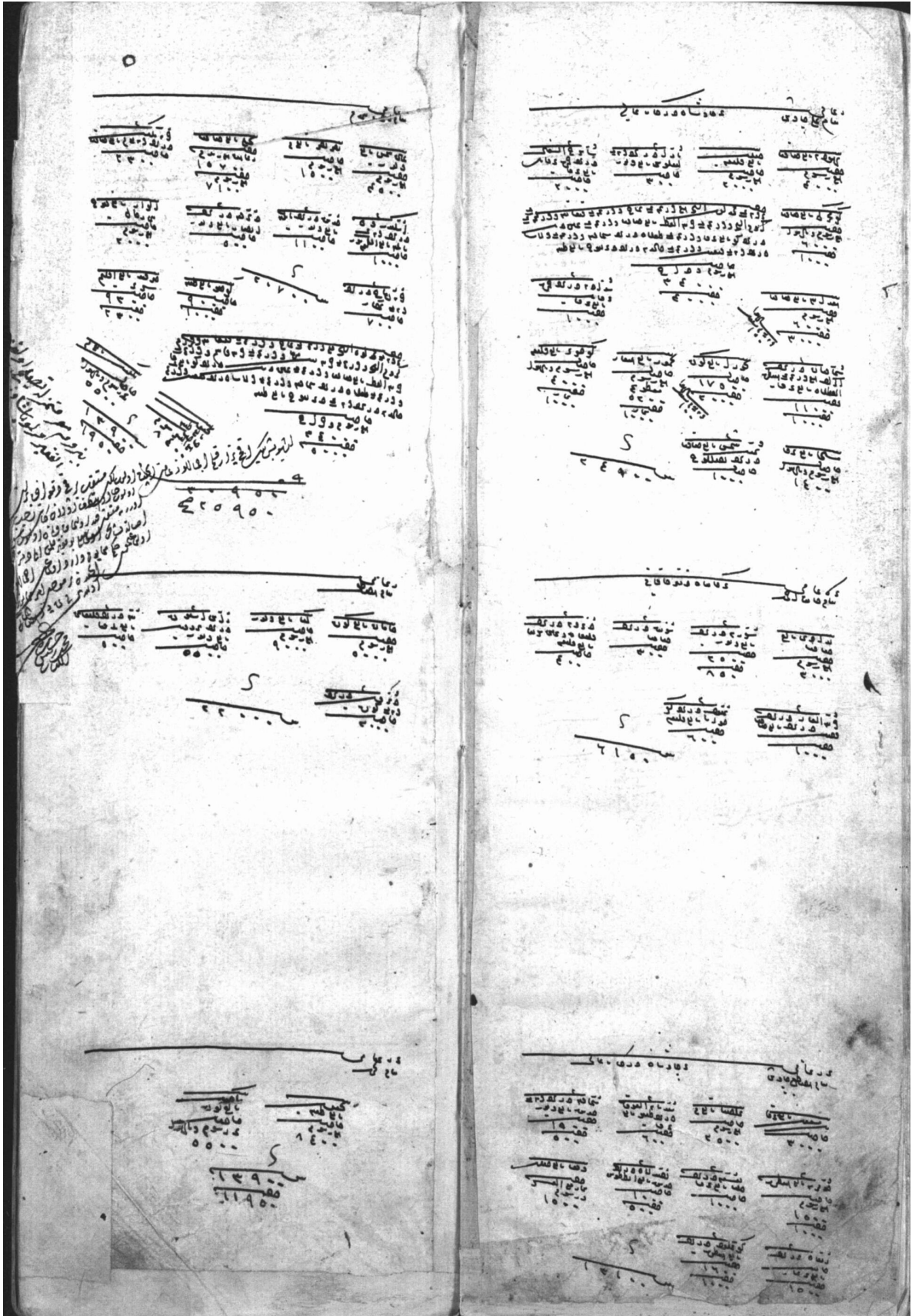
Mezkûr Ahmed bundan akdem Aynî Şems nâm karye ve gayrinden 20.700 akça ze'âmet defter-i cedîdde sene-i 991 Cemâziye'l-evvelinin yiğirminci gününden tevcih olup bedelinden 725 akça noksânıyla ber-vech-i tekâmîl 21.425 akçalık üzere Dersâ'âdet'den berât idüp ve mukaddemâ Nah[cı]van ihrâkında yoldaşlık itdüğün Trablusşâm Beylerbeyisi Ali Paşa mühürlü

defter ile i'âm itdükde sene-i 991 Şevvâlinin evâhîrinde 2.000 akçalık terakkîye; Ve bir def'a dahi müceddeden feth olunan /s.577/ Peseng Kal'ası'nda yoldaşlıkda bulunduğın Trablusşam beylerbeyisi i'âm itdükde sene-i 992 Şevvâlinin evâsıtında 2.000 akça terakkîye; Ve bir def'a dahi Seyfoğlu muhârebesinde ve cizye tahsîlinde küllî hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunduğı i'âm olundukda sene-i 993 Rebî'ü'l-âhîrinin evâyilinde 2.000 akça terakkî; Ve bir def'a dahi mâl-i mîrî tahsîlinde sefer-i hümâyûna geldiğın Trablus beylerbeyisi i'âm itdükde sene-i 992 Zi'l-ka'desinin on dördüncü gününde 2.000 akça terakkîye ahkâm-ı şerîfe virilmeğın Mecdelûnü'l-bahr nâm karye ve gayriden 8.300 akça tîmâr fârîğ Sefer ve Ali tahvîllerinden mîr-i mîrân tarafından terakkîleriyçün sene-i 993 Cemâziye'l-evvelinin guresinden tevcîh olunup tezkire virilüp lâkin mezkûrân tahvîllerinden virilen aklâmdan ba'zısı hîn-i tevzî'de âhara tevcîh olunmağla bedeli âhardan tekâmül olunup berâtı tashîh olunmak lâzım olmağın zikr olan aklâmdan 9.250 akça hisse'î mîr-i mîrân tarafından tevcîh olunduğı tarîhden terakkîleri bedelinden 1.950 akça ziyâdesiyle elinde olan ze'âmetine ilhâk idüp cümle ze'âmeti 30.450 akçalık üzere defter-i cedîdden kâtibü'l-vilâye tevcîh idüp tezkire virmeğın zikr olunan terakkîleri hükmleri mezkûr tezkirede âmed olundukdan sonra ziyâdesi arz olundukda bedeli berât ola deyü buyurılıp lâkin Tebriz seferinde yoldaşlıkda bulunduğı arz olundukda sene-i 993 Şevvâlinin evâhîrinde müteveffâ Osmân Paşa tarafından 2.000 akça terakkîye hükmi şerîf virilmeğın kâtibü'l-vilâye virdüğü ziyâde mezkûr terakkîsiyçün virile deyü buyurulmağın zikr olunan 30.450 akça ze'âmet vech-i meşrûh üzere kâtibü'l-vilâye tezkiresi muktezâsınca noksânıyla vech-i meşrûh üzere beş def'a emr olunan terakkîleri bedelinden 472 akça noksânıyla ber-vech-i tekâmül 31.425 akçalık üzere merkûm Ahmed'e tevcîh olunup Der-i devlet'den tecdîd-i berât-ı âlîşân içün tezkire virildi. Fî 20 Cemâziye'l-âhîr sene 994.

TKGM.d.[Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Defterleri] 357, s. 5. [Belge tarihi: 29 Z. 996]

Ze'âmet___ be-nâm Ahmed b. Hemdem.

Karye-i Aynı Şems tâbi'-i mezbûre Hâsıl ma'a rûsûm 4500	Karye-i Basarsar tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm 1500	Karye-i Tuhle tâbi'-i Sâfitâ Hâsıl Ze'âmet ma'a rûsûm: 15700 Hisse: 7100	Mezra'a-i Hirbetü Melik der-nezd-i karye-i m. tâbi'-i Sâfita 2300
Mezra'a-i İskenderun der-nezd-i karye-i Nâiliye tâbi'-i İklîm-i Sûr Hâsıl 1000	Mezra'a-i Cüdeyde der-nezd-i Nâ'iliyye tâbi'-i mezbûr Hâsıl 1100	Mezra'a-i Deyr-i Kitte der-nezd-i karye-i Ensâr tâbi'-i mezbûr Hâsıl 500	Karye-i Eyvâr tâbi'-i İvec Benî Rihâl Hâsıl ma'a rûsûm 2000
Mezra'a-i Hureybe-i Rimâh der-nezd-i karye-i Akkâr Hâsıl 700		Yekûn: 20.700	
Kefer-i Habû tâbi'-i Zîniyye Hâsıl ma'a rûsûm 9.000 Hisse: 1000	Karye-i Sarfend tâbi'-i İklîm-i Serîr Hâsıl 9300 Hisse: 2300	Hisse an-karye-i Mecdelûnû'l-bahr ma'a karye-i Âcc ve karye-i Kaykâniyye ve mezra'a-i Kürümû'l-bahr ve karye-i Hirbetü Beyti Mühennâ ve mezra'a-i Hureybetü Kâsım ve mezra'a-i Hureybetü'l-kutr tâbi'-i Sâfitâ ve karye-i Aynı Zeyn der nezd-i Kefer tâbi'-i Ruha ve karye-i Tu''ân der-nezd-i Semâkiyye ve mezra'a-i Harlasan der-nezd-i Hasîn ve mezra'a-i Hâlidîyye der-nezd-i karye-i Deyr-i Betûh tâbi'-i Zîniyye Hâsıl ma'a rûsûm ve harâc 24000 Hisse: 5000	
		<i>İşbu beş bin akça yazar kalem icmâllü ze'âmet içinde olup lâkin müstakill birkaç def'a âhara berât olup hâlâ mutasarrıf olan Kâtib Receb üzerine müstakill kayd olunmak fermân olunup [kelime kesik] asâleten nişancı olmağile bu fakir kalemi ile defter olunmağičün hükm-i hümayûn vârid olmağm icmâllü içinden bermûceb-i emr-i hümayûn [kelime kesik] olundu. Fî gurre-i Ramazâni'l-mübârek [tarih kısmı kesik]</i> Hurrîre el-fakîr Mehmed Re'îsü'l-küttâb	
		<i>Bizüm ma'rifetimizle tashîh olundu.</i> el-Fakîr Murâd Paşa	
Karye-i Nec'ûn tâbi'-i Zîniyye Hâsıl ma'e'r-rûsûm 8.400	Karye-i Tekfîl tâbi'-i m. Hâsıl ma'a-rûsûm ve bâd-ı hevâ 5.500	Yekûn: 13900 Hisse: 1950	
	Cem'an Yekûn: 25.950	Sahh	

BOA, RZ.d.144, s. 194-196.

[Yev]mü's-sülesâ fi 18 Muharremü'l-harâm sene elf.

Sekiz kıt'a ahkâm-ı şerif virildi.

Nâhiye-i Kuley'a, der-livâ-i Trablus.

Ze'âmet__ be-nâm Ahmed

Karye-i Aynı Şems tâbi'-i m. Hâsıl: 4500	Karye-i Basarsar tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rüsûm: 1.500	Karye-i Tuhle tâbi'-i Sâfitâ Hisse-i ze'âmet ma'a rüsûm: 15700 Hisse ma'a rüsûm: 7.100	Mezra'a-i Harbetü Melik, der-nezd-i karye-i m. tâbi'-i Sâfitâ, Hâsıl: 2.300
Mezra'a-i İskenderun, der- nezd-i karye-i Nâiliyye tâbi'- i İklîm-i Sevm Hâsıl: 1.000	Mezra'a-i Cüdeyde, der- nezd-i Nâ'iliyye tâbi'-i mezbûr. Hâsıl: 1.100	Mezra'a-i Deyr-i Kıtte, der- nezd-i Ensâr tâbi'-i mezbûr Hâsıl: 500	Karye-i Eyvâr tâbi'-i Futûh beni Rihâl Hâsıl ma'a rüsûm: 2000
Mezra'a-i Hureybe-i Rimâh, der-nezd-i karye-i Akkâr. Hâsıl: 700		Yekûn: 20700	
Karye-i Kefer-i Habû, tâbi'-i Ziniyye. Hâsıl: 900 Hisse: 1.000	Karye-i Sarfend, tâbi'-i İklîm-i Berber. Hâsıl: 9.300 Hisse: 2.300	Hisse an-karye-i [Mecde]lünü'l-bahr ma'a mezra'a-i Âcc ve mezra'a-i Kaykâniyye ve mezra'a-i Kürümü'l-bahr ve mezra'a-i Hureybe-i Beyti Mühennâ ve mezra'-i Hureybe-i Kâsım ve mezra'a-i Hureybetü'l-Kıtt tâbi'-i Sâfitâ ve mezra'a- i Ayn-i Zeyn, der-nezd-i Kefer tâbi'-i Ruhâ ve mezra'a-i Ta''ân der-nezd-i Semmâkiyye ve mezra'a-i Harlasân der-nezd-i Hasîn ve mezra'a-i Hâlidiiyye der-nezd-i karye-i Deyri Betûh tâbi'-i Ziniyye. Çift ma'a rüsûm ve harâc: 34.000 Hisse: 5.000	
Karye-i Nec'ûn tâbi'-i Ziniyye Hâsıl ma'e'l-öşr ve rüsûm: 8.400	Karye-i Melik tâbi'-i mezbûr Hâsıl ve rüsûm ve bâd-ı hevâ: 5.500		Yekûn 13.900 Hisse: 1.950
	Cem'an: 30.950 Ber-vech-i tekmi'l: 48.425		

Trablus sancağında 30.950 akça ze'âmetiyle noksânıyla ber-vech-i tekmi'l 31.425 akçalık üzere mutasarrıf olan mezkûr Ahmed der-i devlete gelüp mukaddemâ Hama sancağında ze'âmete müstahkk iken Nahcıvan ihrâkında yoldaşlıkta bulunduğu Trablusşam beylerbeyisi Ali Paşa defter ile [i'lâm e]yledükde sene-i 991 Şevvâlinin evâhırında mezîd-i inâyetden /s.195/ 2.000 akça; Ve bir def'a dahi Trablusşam sancağında ze'âmete mutasarrıfken mâl-ı mîrî tahsîlinde hıdmetde bulunduğu hızzâne-i âmirenin Trablusşam defterdârı Ahmed *dâme uluvvîhû* mührlü defter ile i'lâm itdükde sene-i 994 Ramazânının evâhırında 2.000 akça; Ve bir def'a dahi Göri kal'ası binâsında küllî hıdmetde bulunduğu Hama alaybeyisi Haydar defter ile i'lâm itdükde sene-i 995 Zi'l-hiccesinin evâhırında mezîd-i inâyetden 2.000 akça terakkilere serdâr tarafından; Ve bir def'a dahi doksan beş târihinde vâkî Tebrîz kurbünde Evrender kal'ası fethinde yoldaşlık itmekle Tebriz muhâfazasında olan Vezîr Ca'fer Paşa üç bin akça terakkîye tezkire virmekle anın mûcibince sene-i 996 Saferinin evâhırında üç bin akça terakkîye; Ve bir def'a dahi vâkî olan muhârebelerde hidmeti mukâbelesinde müşârün-ileyh Ca'fer Paşa 5.000 akça terakkî tevcih idüp inâyet recâ itmekle sene-i 997 Zi'l-hiccesinin evâhırında 3.000 akça terakkîye; Ve bir def'a dahi Tebriz'de yoldaşlık itdüğün müşârün-ileyh Ca'fer Paşa i'lam idüp mührlü tezkiresi [ile] 5.000 akça

terakkî tevcîh eyledüğün bildirüp inâyet recâ itmeğün sene-i 998 Rebî'ü'l-âhırının evâsıtında üç bin akça terakkîye; Ve bir def'a dahi Tebriz'de vâkı' olan muhârebelerde hıdmet itmişdir deyü mûmâ-ileyh Ca'fer Paşa 5.000 akça terakkî idüp mührlü tezkire virmekle inâyet recâ itdükde sene-i 999 Muharreminin evâsıtında 2.000 akça terakkîye ahkâm-ı şerîf virilüp müyesser olmaduğün bildirüp berâtına ilhâk olunmak bâbında inâyet recâ itdükde "ilhâk oluna" deyü buyurulmağın ber-mûceb-i emr-i âlî noksânıyla yedi def'a emr olunan terakkîleri bedelinden [...miktar kısmı çürük] /s. 196/ akça noksânıyla ber-vech-i tekml 48.425 akçalık üzere merkûm Ahmed[e] der-i devletden tecdîd-i berât-ı âlişân için tezkire virildi. Fî 27 Zi'l-hicce sene 999.

DFE.RZ.d.2250, s.2-3.

[Yev]mü's-selâsâ fî 28 Muharremü'l-harâm sene ihdâ ve elf.

Beş kıt'a ahkâm-ı şerîfe virilmiştir.

Mezbûr Dergâh-ı âlî çavuşluğuyla tecdîd-i berât eyledi. Fî 10 Safer sene [10]10.

Nâhiye-i Kuley'a, der-livâ-i Trablus.

Ze'âmet___ be-nâm Ahmed.

Karye-i Aynü's-Şems tâbî'-i m. Hâsıl: 4.500	Karye-i Basarsar tâbî'-i m. Hâsıl ma'a rüsûm: 1500	Karye-i Tuhle tâbî'-i nâhiye-i Sâfitâ tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 15.700 ze'âmet Hisse: Ze'âmet ma'a rüsûm: 7.100	Mezra'a-i Harbetü Melik der-nezd-i karye-i m. Hâsıl: 2300
Mezra'a-i İskenderun der-nezd-i karye-i Nâiliyye tâbî'-i İklîm-i Sûr Hâsıl: 1.000	Mezra'a-i Cüdeyde, der-nezd-i İklîm-i Sevm tâbî'-i mezbûr. Hâsıl: 1.100	Mezra'a-i Deyr-i Kıtte, der-nezd-i karye-i Ensâr tâbî'-i mezbûr. Hâsıl: 500	Karye-i Eyvâr tâbî'-i Futûh benî Rihâl, Hâsıl ma'a rüsûm: 2000
Mezra'a-i Harbetü Rimâh, der-nezd-i karye-i Mühennâ tâbî'-i Akkâr. Hâsıl: 700		Yekûn: 20.700	
Hisse an-karye-i Mecdelünü'l-bahr tâbî'-i Sâfitâ ve mezra'a-i Âcc der nezd-i Mermâr tâbî'-i m. ve mezra'a-i Ta''ân der-nezd-i Şemmâkiyye tâbî'-i m. ve mezra'a-i Harlasân der nezd-i Hasîn tâbî'-i m. ve mezra'a-i Hâlidıyye der nezd-i Bütûh tâbî'-i nâhiye-i Zıniyye. Hâsıl ma'a rüsûm ve harâc: 34000 Hisse: 5000		Karye-i Kefer-i Habû, tâbî'-i Zıniyye. Hâsıl ma'a rüsûm 9.000 Hisse: 1.000	Karye-i Nec'ûn tâbî'-i Tayyibe Hisse ma'a rüsûm 8.400
Karye-i Melik tâbî'-i m. Hâsıl ma'a rüsûm ve bâd-ı hevâ: 5500	Karye-i Sarfend tâbî'-i nâhiye-i İklîm-i Sûr Hâsıl ma'e'r-rüsûm: 9.300 Hisse: 1.200		Yekûn 13.900 Hisse: 1.950
Cem'an: 30.950			
İlhâk ilâ zâlik, tahvîl-i Hemdem Kethudâ pedereş el-fârig			
Karye-i Nec'ûn tâbî'-i nâhiye-i Zıniyye Hâsıl ma'a'r-rüsûm 8.400	Karye-i Melik tâbî'-i nâhiye-i (boş) Hâsıl ma'e'r-rüsûm ve bâd-ı hevâ 5.500		Yekûn: 13.900 Hisse: 11.950
Yekûnü'l-cümle ma'e'l-mülhak: 43.900 Ber-vech-i tekml: 59.425			

Mezbûr kulları Trablus sancağında Kuley'a nâhiyesinde Aynü's-Şems nâm karye ve gayriden 30.450 akça ze'âmete 28.475 akça noksânıyla ber-vech-i tekml 48.425 akçalık üzere berâtle /3/ mutasarrıf olup ve Şark seferlerinde hıdmet ve yoldaşlık itmişdir deyü Bacvan sancağı beyi Ali *dâme izzühu* defteriyle yararlığı arz olundukda sene-i 995 Şa'bânının evâsıtı târihiyle der-i devletden iki bin akça terakkî; Ve bir def'a dahi Erdebîl hâkimi Mehdî Kulı Han muhârebesinde yoldaşlık itmekle Tebriz muhâfazasında olan Vezîr Ca'fer Paşa bin akça terakkîye tezkire virmeğin Âsitâne-i sa'âdet'den sene 996 Ramazânının evâhır târihiyle üç bin akça terakkîye; Ve bir def'a dahi Tebrîz'de vâkî olan ulgarlarda hıdmet itmişdir deyü müşârün-ileyh üç bin akça terakkîye tezkire virmeğin südde-i sa'âdetden sene-i 998 Zi'l-ka'desinin evâsıtı târihiyle iki bin akça terakkîye; Ve bir def'a dahi Tebrîz'de vâkî olan muhârebelerde hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunmağla mûmâ-

ileyh üç bin akça terakkîye tezkire virmeğin der-i devletden sene-i 999 Zi'l-ka'desinin evâhir târîhiyle iki bin akça terakkîye; Ve bir def'a dahi Tebrîz serhaddinde hüdmet itmişdir deyü müşârün-ileyh tezkiresiyle yararlığı arz olundukda sene-i 1000 Muharremü'l-harâmının evâhir târîhiyle iki bin akça terakkîlere ahkâm-ı şerîf virilüp ve hayli noksânı olmağı Trablus sancağında Zıniyye nâhiyesinde karye-i Sehyûn ve gayriden 21.450 akça hisseye mutasarrıf babası Hemdem Kethudâ berâtın virüp hüsn-i ihtiyârıyla merkûm Ahmed kullarına ferâgat itmeğin fermân olunan beş kıt'a terakkîleriyle hisse-i mezkûr ze'âmetine ilhâk olunup cümle ze'âmeti 42.400 akçalık olup bâkî kalan 66.525 akça noksânı düşenden tekâmül olunmak üzere ber-vech-i tekâmül 59.425 akçalık üzere tevcîh olunup berât-ı âlişân için tezkire virildi.

Fî 2 Zi'l-ka'de sene elf.

Tezkire-i Hüseyin Paşa.

DFE.RZ.d.2250, s.5-6.

[Yev]mü's-sülesâ, fi 19 Saferi'l-muzaffer sene ihdâ ve elf.

Ze'âmetin Hemdem Kethudâ'ya ferâgat eylemiştir. Fî sene isnâ ve elf.

Mezbûr yine bu ze'âmeti alup berât eylemiştir. Fî sene sülesâ ve elf.

Sûret-i rü'ûs hıfz olundu.

Hükm-i şerîf virilmiştir

Nâhiye-i Kuley'a, der-livâ-i Trablus.

Ze'âmet__ be-nâm Ahmed, an-çavuşân-ı Dergâh-ı âlî.

Karye-i Ayni Şems tâbi'-i Kuley'a Hâsıl ma'a rüsûm: 4.500	Karye-i Basarsar tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rüsûm: 1.500	Karye-i Tuhle tâbi'-i Sâfitâ Hâsıl: 15.700 Hisse ze'âmet ma'a rüsûm: 7100	Mezra'a-i Harbe Melik, der-nezd-i karye-i mezbûr tâbi'-i m. Hâsıl: 2.300
Mezra'a-i İskenderun, der-nezd-i karye-i Nâiliyye tâbi'-i İklîm-i Sevm Hâsıl: 1.000	Mezra'a-i Cüdeyde, der-nezd-i Nâiliyye tâbi'-i m. Hâsıl: 1.100	Mezra'a-i Deyri Kitte der-nezd-i karye-i Ensâr tâbi' m. Hâsıl: 500	Karye-i Eyvâr tâbi'-i Futûh benî Rihâl, Hâsıl ma'a rüsûm: 2.000
Mezra'a-i Harbe-i Rimâh, der-nezd-i karye-i Akkâr. Hâsıl: 700		Yekûn: 20700	
Karye-i Kefer-i Habû tâbi'-i Ziniyye Hâsıl: 9.000 Hisse: 1.000	Karye-i Sarfend tâbi'-i İklîm-i Berber Hâsıl: 9.300 Hisse: 2.300	Hisse an-karye-i [Mecdelû]nü'l-bahr ma'a mezra'a-i Boğac ve mezra'a-i Kaykâniyye ve mezra'a-i Kürümü'l-bahr ve mezra'a-i Hureybe-i Beyti Mühennâ ve mezra'a-i Hureybe-i Kâsım ve mezra'a-i Hureybetü'l-kitt tâbi'-i Sâfitâ ve mezra'a-i Ayni Zeyn der nezd-i Kefer tâbi'-i Ruhâ ve mezra'a-i Ta''ân der-nezd-i Semâkiyye ve mezra'a-i Merlâsâ der-nezd-i Hâsîn ve mezra'a-i Hâlidiiyye der nezd-i karye-i Deyri Bütûh tâbi'-i Ziniyye. Hâsıl ma'a rüsûm ve harâc: 34.000 Hisse: 5000 Karye-i Melikûn tâbi'-i m. Hâsıl an- rüsûm ve bâd-ı hevâ 5.500	
Karye-i Nec'ûn tâbi'-i Ziniye Hâsıl ma'a rüsûm 8.400		Yekûn: 13900 Hisse: 1950	
Karye-i Nec'ûn tâbi'-i Ziniyye Hâsıl ma'a rüsûm 8.400		Cem'an 30.950	Karye-i Melikûn tâbi'-i Kûre Hâsıl an-rüsûm ve bâd-ı hevâ 5.500
		el-Mecmû': 42.900 Ber-vech-i tekmi'l: 62.425	

Trablus sancağında zikr olunan 42.900 akça ze'âmete noksânıyla ber-vech-i tekmi'l 59.425 akçalık üzere mutasarrıf olan mezkûr Ahmed yarar ve emekdâr olmağla sefer-i hümâyûnda Dergâh-ı âlî çavuşluğu fermân olunup sene-i 994 Zi'l-hiccesinin evâyilinde eline emr-i şerîf virilüp lâkin mahlûlden fermân olunmağın zümre-i mezbûreden Ali Çavuş fevt olup gedüğü mahlûldür deyü kendüye virilmek bâbında inâyet recâ eyledüğü arz olundukda hatt-ı hümâyûn ile "virilsün" deyü buyurılıp sene-i 999 Zi'l-hiccesinin yiğirmi üçüncü günüyle müverrah müzmâ sûret-i rü'ûs virilmekle berâtına ilhâk oluna deyü buyurulmağın ber-mücib-i emr-i âlî merkûm Ahmed'e müteveffâ-i mezbûrun yerine Dergâh-ı âlî çavuşlarından olup ve mukaddemâ 3.000 akça ze'âmete mutasarrıfken Erdebîl ılgarında vâkî olan Mehdikuli Han muhârebesinde /s.6/ yoldaşlık idüp

BOA, RZ.d.171, s. 276-277.

[Yev]mü's-sâlis, fî 17 Rebî'ü'l-âhir sene erba'a ve elf.

Sâmî.

Muhammed.

Ze'âmet mukarrer idüp tecdûd-i berât itmişdir. Sene hamse ve elf.

Sûret-i rü'ûs hıfz olunmuşdur.

Hükm-i şerîf virilmişdir. 1876. Buyurulmuşdur.

Nâhiye-i Kuley'a der-livâ-i Trablus.

Ze'âmet be-nâm Ahmed, müteferrika-i Dergâh-ı âlî an-tahvîl-i hod.

Karye-i Aynı Şems tâbî'-i Kuley'a Hâsıl ma'a rûsûm: 4.500	Karye-i Basarsar ⁵⁷ tâbî'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm: 1.500	Karye-i Tuhle tâbî'-i Sâfitâ Hâsıl-ı ze'âmet ma'a rûsûm: 15.700 Hisse ma'a rûsûm: 7.100	Mezra'a-i Harbe-i Melik, der-nezd-i karye-i mezbûr tâbî'-i m. Hâsıl: 2300
Mezra'a-i İskenderun, der-nezd-i karye-i Nâiliyye tâbî'-i İklîm-i Sûr Hâsıl: 1.000	Mezra'a-i Deyri Kıtte der-nezd-i Ensâr tâbî' m. Hâsıl: 500	Karye-i Eyvâr tâbî'-i Futûh Benî Rihâl, Hâsıl ma'a rûsûm: 2000	Mezra'a-i Cüdeyde, der-nezd-i Nâiliyye tâbî'-i mezbûr. Hâsıl: 1100
Mezra'a-i Harbe-i Rimâh, der-nezd-i karye-i Akkâr. Hâsıl: 700		Yekûn: 20.700	
Karye-i Kefer-i Habû tâbî'-i Ziniyye Hâsıl: 9000 Hisse: 1000	Karye-i Sarfend tâbî'-i İklîm-i Serîr Hâsıl: 9.300 Hisse: 2.300	Hisse an-karye-i [Mecde]lûnü'l-bahr ma'a mezra'a-i Âcc ve mezra'a-i Kaykâniyye ve mezra'a-i Kürümü'l-bahr ve mezra'a-i Hureybe-i Beyt-i Mühennâ ve mezra'a-i Hureybe-i Kâsım ve mezra'a-i Hureybetü'l-kıtt tâbî'-i Sâfitâ ve mezra'a-i Aynı Zeyn der nezd-i Kefer tâbî'-i Ruhâ ve mezra'a-i Ta''ân der-nezd-i Semâkiyye ve mezra'a-i Merlâsâ der-nezd-i Hâsîn ve mezra'a-i Hâlidîyye der nezd-i karye-i Deyri Bütûh tâbî'-i Ziniyye. Hâsıl ma'a rûsûm ve harâc: 34.000 Hisse: 5.000	
Karye-i Nec'ûn tâbî'-i Ziniyye Hâsıl ma'a'r-rûsûm 8.400	Karye-i Melik tabî'-i m. Hâsıl an rûsûm ve båd-ı hevâ: 5.500	Yekûn: 13.900 Hisse: 1.950	Cem'an: 30.950
Karye-i Tahnûn ve gayrihi'l-mezbûrûn: 13.900 Hisse: 11950 an-ze'âmetdir.			

el-Mecmû': 42.900

İlhâk ilâ zâlik, berây-ı noksân ve ziyâde an-tahvîl-i Hemdem Kethudâ el-fârig der-livâ--i Safed

Karye-i Şa'îtye tâbî'-i Tibnûn Benî Bişâre [Hâsıl] ma'a rûsûm 2.600	Mezra'a-i Ümmü Aliyye nezd-i Haymane Hâsıl: 500	Mezra'a-i Hilye nezd-i Mecdel-i Kabâ'il Hâsıl: 4.200	Mezra'a-i Burc-ı Huccâc nezd-i Ta'cîl Hâsıl: 1.200
Mezra'a-i Halvetiyye nezd-i Mecdel tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 1.100	Mezra'a-i Ebû Kidâne nezd-i Dirîne tâbî'-i m. Hâsıl: 1.800	Mezra'a-i Ümmü'l-Avânîd nezd-i Fânne tâbî'-i m. Hâsıl ma'a otlak: 400	Mezra'a-i Ulema-i Hureybe nezd-i Bermaku's-şehr Hâsıl: 500

⁵⁷ Metinde "Eclrü" şeklinde yazılmış olan bu karye diğer zeamet kayıtlarına göre "Basarsar" olmalıdır. Bu belgedeki diğer yer isimlerinde de istinsah hatası mevcuttur.

Karye-i Ma'lûl tâbî'-i Taberiyye Hâsıl 6.400	Hisse an-karye-i Kefer-i Mârûş, Harbe-i Dûn ve Mârisiyye tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 1.000 Hisse: 1.000	Hisse an-karye-i Badalluh tâbî'-i Akkâ Hâsıl: 2.800 Hisse: 1.000	Mezra'a-i Bürdebîl nezd-i Bârûniyye tâbî'-i Tibnîn Benî Bişâre Hâsıl 800
Küre tâbî'-i Tibnîn Benî Bişâre Hâsıl ma'a rûsûm: 4100 Hisse: 1000		Yekûn: 28000 An-ze'âmetdür.	

Cem'ü'l-mecmû'
70.900

Vezîr Ca'fer Paşa hazretleri mühürlü tezkire gönderüp Trablus sancağında zikr olunan 42.900 akça ze'âmete noksânıyla ber-vech-i tekmi'l 55.425 akçalık üzere mutasarrıf /s.277/ Dergâh-ı âlî çavuşlarından olan mezkûr Ahmed Çavuş için yarar olup kendü ile Tebrîz ve Şirvân serhadlerinin hıfz u hirâsetinde ve Demürkapu semtlerinde memâlik-i mahrûsaya müstevli olup müceddeden kal'a binâ olunan Rus-ı menhûsun muhârebelerinde yoldaşlık itmişdir deyü Dergâh-ı âlî müteferrikaları zümresine ilhâk idüp ba'dehû Âsitâne-i sa'âdete gelüp müşârün-ileyhin defteri pâye-i serîr-i a'lâya arz olundukda kendü ile sefere gitmek üzere hatt-ı hümayûn ile "virilsün" deyü buyurulup sene-i erba'a ve elf Saferinin yiğirmi ikinci günü târihiyle müverrah bi'l-fi'l re'isü'l-küttâb olan Yahyâ dâme mecduhû imzâsıyla mûmzâ sûret-i rû'ûs virilmekle berâtına ilhâk oluna deyü buyurulmağın ber-mûcib-i emr-i âlî merkûm Ahmed Çavuş vech-i meşrûh üzere Dergâh-ı âlî müteferrikalarından olup ba'dehû mezbûr Ahmed der-i devlete gelüp Safed sancağında Tibnîn Benî Bişâre nâhiyesinde Şa'îtiyye nâm karye ve gayriden 28.000 akça hisse ze'âmeti olan Dergâh-ı mu'allâ müteferrikalarından babası Hemdem Kethudâ tahrîr-i vilâyetden olan tezkiresini virüp ihtiyânıyla ze'âmet-i mezbûre'î kendüye feragat itdüğün bildirüp inâyet recâ itmeğün vech-i meşrûh üzere ferâgat iderse noksânı bedelinden 1.900 akça ziyâdesiyle tevcih idesin deyü Şâm beylerbeyisine sene-i erba'a ve elf Rebî'ü'l-âhîrinin evâyili târihiyle müverrah hükm-i şerîf virildikden sonra 1.900 akça ziyâdesiyle tezkiresi Bâb-ı sa'âdet'den ihrâc olunmak fermân olunup ba'dehû 1876 akça ziyâdesi dahi virilmek buyurulmağın ber-mûcib-i emr-i âlî zikr olunan hisse ze'âmet vech-i meşrûh üzere fârig babası Hemdem Kethudâ tahvîlinden merkûm Ahmed'in elinde olanıyla birikdirilüp cümle ze'âmeti 70.900 akçalık olup noksânıyla üç def'a fermân olunan ziyâdelerinden mâ'adâ kâbil-i ifrâz olmayan 299 akça ziyâdesiyle der-i devletden tevcih olunup tecdîd-i berât-ı âlişân için tezkire virildi. Tahrîren fî 9 Rebî'ü'l-âhîr sene erba'a ve elf.

DFE.RZ.d.192, s.197-199.

[Yev]mü'l-iseyn fi 4 şehr-i Ramazânî'l-mübârek sene hamse ve elf.

Mezkûr Trablus sancağında yiğirmi bin ze'âmete ferâğ itmeğın Hüseyin'e virilmiştir. Sene sitte [ve elf].

Mezkûr Trablusşâm'da ze'âmet alup tecdîd-i berât eylemiştir. Sene sitte [ve elf].

Hükm-i şerîf virilmiştir.

Buyurulmuştur.

Mehmed Bey.

Nâhiye-i Kuley'a, der-livâ-i Trablusşâm.

Ze'âmet__ be-nâm Ahmed, Müteferrika-i Dergâh-ı âlî, an-tahvîl-i hod.

Karye-i Aynı Şems tâbî'-im. Hâsıl ma'a rüsûm: 4.500	Karye-i Basarsar ⁵⁸ tâbî'-i m. Hâsıl ma'a rüsûm: 1.500	Karye-i Tuhle tâbî'-i Sâfitâ Hâsıl-ı ze'âmet ma'a rüsûm: 15.700 Hisse ma'a rüsûm: 7100	Mezra'a-i Harbe-i Melik, der-nezd-i karye-i mezbûr tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 2300
Mezra'a-i İskenderun der- nezd-i karye-i Nâiliyye tâbî'- i İklîm-i Sûr Hâsıl: 1000	Mezra'a-i Deyr-i Kıtte der- nezd-i İlbasan tâbî' m. Hâsıl: 500	Karye-i Eyvâr tâbî'-i Futûh benî Rihâl Hâsıl ma'a rüsûm: 2000	Mezra'a-i Cüdeyde, der- nezd-i Nâiliyye tâbî'-i mezbûr. Hâsıl: 1100
Mezra'a-i Harbe-i Rimâh, der-nezd-i karye-i Akkâr. Hâsıl: 700		Yekûn: 20.700	
Karye-i Kefer-i Habû tâbî'-i Ziniyye Hâsıl: 9.000 Hisse: 1.000	Karye-i Sarfend tâbî'-i İklîm-i Berber Hâsıl: 9.300 Hisse: 2.300	Karye-i Nec'ûn tâbî'-i Taybe Hâsıl ma'a rüsûm 8.400	Karye-i Melik tâbî'-i mezbûr Hâsıl ma'a rüsûm ve bâd-ı hevâ: 5.500
	Yekûn: 13900 Hisse: 1950		
Karye-i Nec'ûn ve gayrihi'l-mezbûrûn: 13900 Hisse: 11.950 <i>an-ze'âmetdür. /s. 198/</i>		el-Mecmû': 42.900	
Hisse an-karye-i [Mecde]lünü'l-bahr ma'a mezra'a-i Âcc ve mezra'a-i Kaykâniyye ve mezra'a-i Kürünü'l-bahr ve mezra'a-i Hureybe-i Beyt-i Mühennâ ve mezra'a-i Hureybe-i Kâsım ve mezra'a-i Hureybetü'l-kitt tâbî'-i Sâfitâ ve mezra'a-i Aynı Zeyn ve der nezd-i Kefer tâbî'-i Ruhâ ve mezra'a-i Ta'ân der-nezd-i Semâkiyye ve mezra'a-i Harlâsân der-nezd-i Hasın ve mezra'a-i Hâlidiiyye der nezd-i karye-i Deyr-i Bütûh tâbî'-i Ziniyye.			
Hâsıl ma'a rüsûm ve harâc: 34.000 Hisse: 5.000			
Yekûn: 42.900			
Der-livâ-i Safed			
Karye-i Şa'itüyye tâbî'-i Tibnün Benî Bişâre Hâsıl ma'a rüsûm 2.600	Mezra'a-i Ümmü Aliyye nezd-i Haymâne Hâsıl: 500	Mezra'a-i Taybe nezd-i Mecdel-i Kabâ'il Hâsıl: 4200	Mezra'a-i Burc-ı Huccâc nezd-i Ta'cıl Hâsıl: 1.200
Mezra'a-i Halvetiyye nezd-i Mecdel tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 1100	Mezra'a-i Ebû Kidâne nezd-i Dirîne tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 1800	Mezra'a-i Ümmü'l-Fevâyid nezd-i Fânne tâbî'-i m. Hâsıl ma'a otlak: 400	Mezra'a-i Ulemâ-i Hureybe nezd-i Hureybetü'ş-şehr Hâsıl: 500
Mezra'a-i Türbe-i Re'sü'ş- şehr nezd-i Umrân tâbî'-i m. Hâsıl 1500	Karye-i Ma'lûl tâbî'-i Taberiyye Hâsıl 6400	Hisse an-karye-i Kefer-i Bârûmî ve Harbe-i Dûn ve Mârisiyye tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 10.000 Hisse: 1.000	Karye-i Badalluh tâbî'-i Akkâ Hâsıl: 2.800 Hisse: 1.000

⁵⁸ Metinde "Eclü" şeklinde yazılmış olan bu karye diğer zeamet kayıtlarına göre "Basarsar" olmalıdır. Bu belgedeki diğer yer isimlerinde de istinsah hatası mevcuttur.

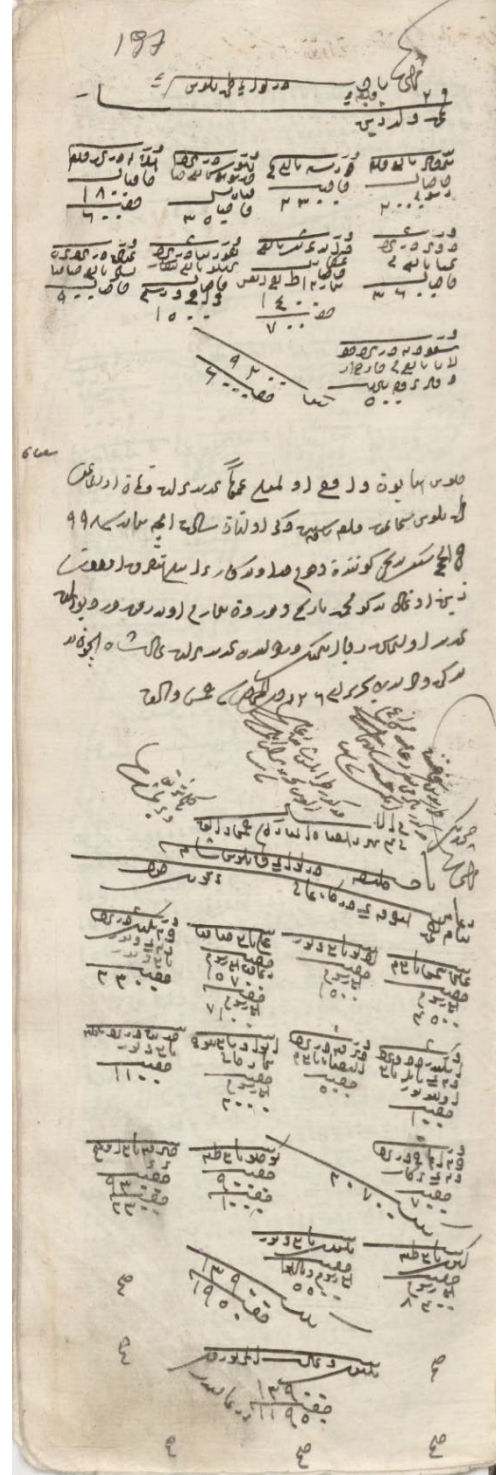
Mezra'a-i Bürdebîl nezd-i
Mârûniyye tâbî-i Tibnîn
Benî Bişâre
Hâsıl 800

Karye-i Küre tâbî-i Tibnîn
Benî Bişâre
Hâsıl ma'a rûsûm: 4.100
Hisse: 1.000

Yekûn: 28.000
An-ze'âmetdür

Cem'an
70900

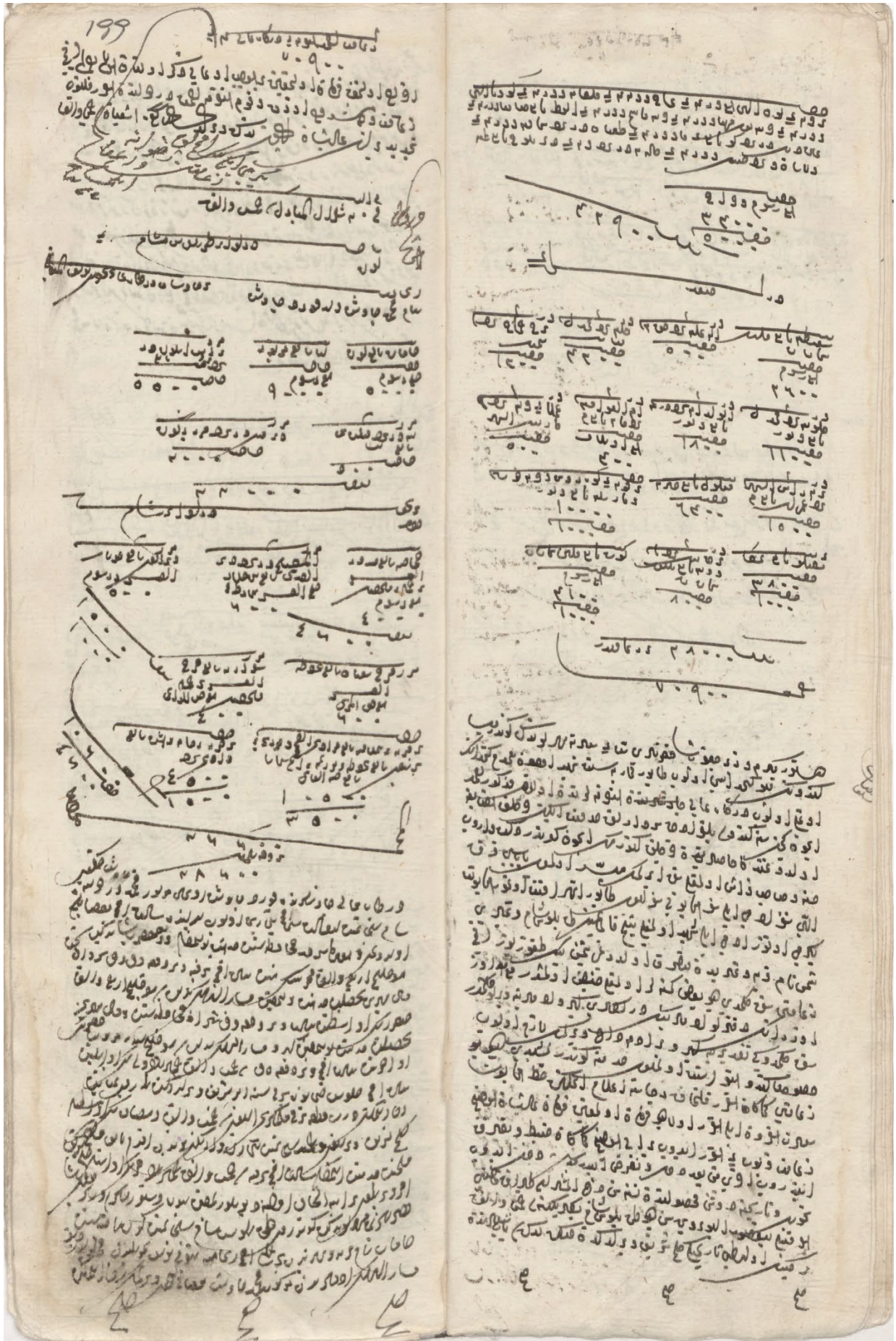
Düstûr-ı mükerrerem Vezîr Ca'fer Paşa hazretleri sūdde-i sa'âdete mührlü tezkire gönderüp kendünün kapu kethudâsı olup tabur muhârebesinde şehîd olan Hemdem Kethudâ'nın oğlu olup Dergâh-ı âlî müteferrikalarından⁵⁹ olan mezkûr Ahmed için geçen sene kendü Belgrad'da serdârlık hıdmetinde iken harçlık müzâyaka olduğundan hâsırlarından harçlık getürmek için gönderdikde varup hasta ve sâhib-i firâş olmağla sefere irilmek müyesser olmayup babası kırk elli nefer âdemi ile sefer-i hümâyûnu seferleyüp tabur inhizâmında uğur-ı hümâyûnda yirmi otuz âdemi ile şehîd olmağla yetim kalmağın Trablusşam ve Aynı⁶⁰ Şems nâm karye ve gayriden mutasarrıf olduğu yetmiş bin dokuz yüz akça ze'âmetin sefere gelmedi deyü ba'zı kimesneler almağla⁶¹ hayf olmuştur. Ma'a-hâzâ ve zâ vüzerânın defterlü âdemlerinin dirlikleri girü âdemlerine virilügelmişdür. Sefere gelmediği takdîrce girü bir âdeme dahi virilmek lâzım olup husûsan kendü hevâsında olmayup hıdmete gönderilmişidi deyü bu ze'âmetin kemâ-kân mukarrer kılınmak recâsına i'lâm itmeğın hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûn ile "mukarrer ola" deyü fermân olmağın fermân-ı âlişân mûcibince ze'âmet-i mezbûre'i mukarrer idüp berâtı mûcibince kemâ-kân zabt ve tasarruf itdirüp âharı fîmâ-ba'd dahl u ta'arruz itdürmeyesin, dahl idüp tahvîl ve târîhine düşen mahsûlünden nesnesin dahi almışlar ise toprak kâdîsı ma'rifetiyle bî-kusûr aliviresin deyü Trablusşam beylerbeyisine hamse ve elf Recebinin evâsıtı târîhiyle hükmi-şerîf virildükden sonra tezkiresi Bâb-ı sa'âdetden /s. 199/ ihrâc olunmak fermân olmağın ber-mûcib-i emri âlî zikr olunan 70.900 akça ze'âmet vech-i meşrûh üzere merkûm Müteferrika Ahmed'e der-i devletden mukarrer kılınup tecdîd-i berât-ı âlişân için tezkire virildi. Tahriren fi 10 Şa'bân sene hamse ve elf.

⁵⁹ "çavuşlarından" ibaresi yazılmış ve üzeri çizilmiştir.

⁶⁰ kelime metinde "gayri (غیری)" şeklindedir.

⁶¹ kelime metinde "olmağla (اولمغله)" şeklindedir.

DFE.RZ.d.211, s. 203-204.

[Yev]mü's-Sebt fî 14 Rebî'ü'l-evvel sene sitte ve elf.

Mezkûr livâ-i mezbûrda tîmâr alup tecdîd-i berât eylemişdir. Sene-i sitte.

Hükm-i şerîf virilmişdir.

700 ziyâde buyurulmuşdur.

Mührülenmişdir.

Nâhiye__-i Kûre der-livâ-i Trablusşam.

Ze'âmet__ be-nâm Ahmed veled-i Hemdem Kethudâ, an-müteferrikagân-ı Dergâh-i âlî an-tahvîl-i Rıdvân.

Karye-i Hammân tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm 5000	Karye-i Tekye tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm 9000	Mezra'a-i Re's-i Ebyûn der-nezd-i Terbîn tâbi'-i mezbûr Hâsıl 5500	Mezra'a-i Tinte der-nezd-i Kuley'ân tâbi'-i Arkâ Hâsıl: 500	Mezra'a-i Değirmen der-nezd-i karye-i Nüveyse tâbi'-i mezbûr Hâsıl 2000
An-tahvîl__-i hod Karye-i Aynı Şems tâbi'-i mezbûr Hâsıl ma'a rûsûm 4500	Karye-i Basarsar tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm 1500	Yekûn 22000	Karye-i Tuhle tâbi'-i Sâfitâ Hâsıl-ı ze'âmet ma'a rûsûm 15700 Hisse ma'a rûsûm 7100	Mezra'a-i Harbe Melik der-nezd-i karye-i tâbi'-i Sâfitâ Hâsıl 2300
Karye-i Eyvâr tâbi'-i Tibnîn Benî Rihâl Hâsıl ma'a rûsûm 2000	Mezra'a-i Deyr-i Kıtte der-nezd-i Ebsâr tâbi'- i m. Hâsıl 500	Karye-i Cüdeyde der- nezd-i tâbi'-i m. Hâsıl 1100	Mezra'a-i Harbe Rimâh der-nezd-i karye-i Akkâr Hâsıl 700	Mezra'a-i İskenderûn der-nezd-i karye-i Nâliyye tâbi'-i İklîm-i Sûr Hâsıl 1000
Karye-i Kefer-i Habû tâbi'-i Ziniyye Hâsıl: 9000 Hisse: 1000	Karye-i Sarfend tâbi'-i İklîm-i Berber Hâsıl: 9300 Hisse: 2300	Hisse an-karye-i [Mecde]lûnü'l-bahr ma'a mezra'a-i Âcc ve mezra'a-i Kaykâniyye ve mezra'a-i Kürünü'l-bahr ve mezra'a-i Hureybe-i Beyt-i Mühennâ ve mezra'a-i Hureybe-i Kâsım ve mezra'a-i Hureybetü'l-kıtt tâbi'-i Sâfitâ ve mezra'a-i Aynı Zeyn ve der nezd-i Kefer tâbi'-i Arkâ ve mezra'a-i Ta'ân der-nezd-i Semâkiyye ve mezra'a-i Harlâsân der-nezd-i Hasîn ve mezra'a-i Hâlidiyye der nezd-i karye-i Deyr-i Bütûh tâbi'-i Ziniyye.		
Karye-i Nec'ûn tâbi'-i Ziniyye Hâsıl ma'a rûsûm 8400	Karye-i Melik tâbi'-i mezbûr Hâsıl ma'a rûsûm ve bâd-ı hevâ: 5500	Hâsıl ma'a rûsûm ve harâc: 34.000 Hisse: 5.000 Yekûn: 13.900 Hisse: 1.900		
		Cem'an an-tahvîl-i hod 30.950 Hisse 10.950 Yekûn der-livâ-i Trablusşam an tahvîl-i hod 23900		
Der-livâ-i Safed				
Karye-i Şa'itiyye tâbi'-i Tibnîn Benî Bişâre ma'a rûsûm 2600	Mezra'a-i Ümmü Aliyye nezd-i Haymâne Hâsıl: 500	Mezra'a-i Taybe nezd-i Mecdel-i Kabâ'il Hâsıl: 4200	Mezra'a-i Burc-ı Huccâc nezd-i Ta'cîl Hâsıl: 1200	

Mezra'a-i Halvetiyye nezd-i Mecdel tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 1100	Mezra'a-i Ebû Kidâne nezd-i Dirîne tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 1800	Mezra'-i Ümmü'l-Fevâid nezd-i Fânne tâbî'-i m. Hâsıl ma'a otlak: 400	Mezra'a-i Ulemâ-i Hureybe nezd-i Hureybetü'ş-şehr Hâsıl: 500
Mezra'a-i Türbe-i Re'sü'ş- şehr nezd-i Umrân tâbî'-i m. Hâsıl 1500	Karye-i Ma'lûl tâbî'-i Taberiyye Hâsıl 6400	Hisse an-karye-i Kefer-i Bârûmî ve Harbe-i Dûn ve Mârisiyye tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 10.000 Hisse: 1.000	Karye-i Badallûh tâbî'-i Akkâ Hâsıl: 3.800 Hisse: 1.000
Mezra'a-i Bürdebîl nezd-i Mârûniyye tâbî'-i Tibnîn Benî Bişâre Hâsıl 800	Karye-i Kûre tâbî'-i Tibnîn Benî Bişâre Hâsıl ma'a rûsûm: 4100 Hisse: 1000		Yekûn: 28000 An-ze'âmetdür
	Cem'an 72.900		

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham Vezîr Mehmed Paşa *edâma'llâhu te'âlâ iclâlehûnun* âdemlerinden olup Dergâh-ı mu'allâ müteferrikalarından olan Hemdem Kethudâ oğlu mezkûr Müteferrika Ahmed der-i devlete gelüp mutasarrıf olduğu 70.900 akça ze'âmetinin berâtı mûcibince noksânı olduğun karye livâ-i mezbûrda Kûre nâhiyesinde Hammân nâm karye ve gayrıdan 22.000 akça ze'âmete mutasarrıf olan Rıdvân Çavuş berâtın virüp ihtiyârıyla ferâgat ider deyü kendüye virilmek bâbında inâyet recâ itmeğin mezkûrun berâtı mûcibince noksânı olup ve mezbûr berâtın virüp ferâgat ider ve seferlü olmayup kılıç ilhâkı lâzım gelmez ise noksânı için buna tevcih idüp tezkiresin viresin deyü Trablusşam beylerbeyisine sene-i sitte ve elf Saferinin evâhirinde hükm-i şerîf virildükden sonra 1.300 akça ziyâdesiyle tezkiresi [s.204] Bâb-ı sa'âdet'den ihrâc olunmak fermân olmağın ba'dehû 700 akça ziyâdesi arz olunup virilmek fermân olunmağın ber-mûceb-i emr-i âlî zikr olunan 22.000 akça ze'âmet vech-i meşrûh üzere fâriğ Rıdvân Çavuş tahvîlinden fermân olunan ziyâdeleriyle elinde olan ze'âmetine ilhâk olunup cümle ze'âmeti 72.900 akçalık üzere merkûm Müteferrika Ahmed'e der-i devletden berât-ı âlîşân için tezkire virildi.

Fî 26 şehr-i Safer sene sitte ve elf.

Mührlenmiştir.

Piyâle.

1300 akça ziyâde buyurulmuştur.

Hükm-i şerîf virilmiştir.

Nâhiye-i Trablusşâm, der-livâ-i m.

Ze'âmet__ be-nâm Hüseyin, an-tahvîl-i Ahmed, el-fâriğ.

Karye-i Aynı Şems tâbî'-i Kuley'a Hâsıl ma'a rûsûm: 4500	Karye-i Basarsar tâbî'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm: 1500	Karye-i Tuhle tâbî'-i Sâfitâ Hâsıl-ı ze'âmet ma'a rûsûm: 15700 Hisse ma'a rûsûm: 7100	Mezra'a-i Harbe Melik, der- nezd-i karye-i mezbûr tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 2300
Mezra'a-i İskenderun, der- nezd-i karye-i Nâiliyye tâbî'- i İklîm-i Sûr Hâsıl: 1000	Mezra'a-i Deyri Kütte der- nezd-i İlbasan tâbî' m. Hâsıl: 500	Karye-i Eyvâr tâbî'-i Futûh Benî Rihâl, Hâsıl ma'a rûsûm: 2000	Mezra'a-i Cüdeyde, der- nezd-i Nâiliyye tâbî'-i mezbûr. Hâsıl: 1100

Mezra'a-i Harbe-i Rimâh,
der-nezd-i karye-i Akkâr.
Hâsıl: 700

Yekûn: 20700

Karye-i Kefer-i Habû tâbi'-i
Ziniyye
Hâsıl: 9000
Hisse: 1000

Karye-i Sarfend
tâbi'-i İklîm-i Berber
Hâsıl: 9300
Hisse: 2300

Karye-i Keyven
tâbi'-i Ziniyye
Hâsıl ma'a rûsûm
8400

Karye-i Nec'ûn tâbi'-i
mezbûr
Hâsıl ma'a rûsûm ve bâd-ı
hevâ: 5500

Yekûn: 13900
Hisse: 1950

Karye-i Nac'ûn ve gayrihi'l-mezbûrûn: 13900
Hisse: 11950 an-ze'âmetdir.

el-Mecmû': 42.900

Hisse an-karye-i [Mecde]lûnü'l-bahr ma'a mezra'a-i Âcc ve mezra'a-i Kaykâniyye ve mezra'a-i Kürûnü'l-bahr ve mezra'a-i Hureybe-i Beyt-i Mühennâ ve mezra'a-i Hureybe-i Kâsım ve mezra'a-i Hureybetü'l-kitt tâbi'-i Sâfitâ ve mezra'a-i Aynı Zeyn ve der nezd-i Kefer tâbi'-i Arkâ ve mezra'a-i Ta''ân der-nezd-i Semâkiyye ve mezra'a-i Harlâsân der-nezd-i Hasın ve mezra'a-i Hâliidiyye der nezd-i karye-i Deyr-i Bütûh tâbi'-i Ziniyye.

Hâsıl ma'a rûsûm ve harâc: 34.000

Hisse: 5.000

Yekûn: 42.900

Mezkûr Hüseyin der-i devlete gelüp bundan akdemyevmî yigirmi dört akça ile iken sâbıkâ Tımışvar beylerbeyisi olan Ömer dâme ikbâlehû mektûbuyla yararlığın arz itdükde Budun'da sülûsân üzere 20.000 akça tîmâra emr-i şerîf virilüp ve Trablusşâm sancağında ve nâhiyesinde Aynı Şems nâm karye ve gayriden 70900 akça ze'âmeti olan Dergâh-ı âlî müteferrikalarından düstûr-ı mükerrerrem Vezîr Mehmed Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlühûn*un defterlü âdemlerinden olan Ahmed ze'âmetinin 20.000 akçalığın ihtiyârıyla kendüye ferâgat eyledüğün bildirüp inâyet recâ itmeğin ol hükm alınup mezkûr berâtın virüp ferâgat ider ise 1400 akça ziyâdesiyle tevcih idüp tezkiresin viresin deyü Trablusşâm beylerbeyisine sene-i sitte ve elf Saferinin evâsıtında hükm-i şerîf virildikten sonra 1300 akça ziyâdesiyle tezkiresi Bâb-ı sa'âdetden ihrâc olunmak fermân olundukda ba'dehû 1300 akçası dahi arz olundukda virilmek fermân olunmağın ber-mûceb-i emr-i âlî zıkr olunan 20.000 akça ze'âmet fârig Ahmed tahvîlinden istihkâkı ve fermân olunan ziyâdeleri bedeli ber-vech-i ze'âmet merkûm Hüseyin'e der-i devletden berât-ı şerîf için tezkire virildi. Fî 12 Safer sene sitte ve elf.

بابا سعادته لوقا ج لوقا قضاة اولی مرتبه قضاة...
قضاة اولی مرتبه قضاة اولی مرتبه قضاة...
هم مرتبه لوقا قضاة اولی مرتبه قضاة...
لوقا قضاة اولی مرتبه قضاة اولی مرتبه قضاة...
قضاة اولی مرتبه قضاة اولی مرتبه قضاة...

Handwritten tables with columns for names and amounts. Includes entries like 'قضاة اولی مرتبه' and 'قضاة ثانی مرتبه'.

بندون مع و...
قضاة اولی مرتبه قضاة اولی مرتبه قضاة...
قضاة اولی مرتبه قضاة اولی مرتبه قضاة...
قضاة اولی مرتبه قضاة اولی مرتبه قضاة...
قضاة اولی مرتبه قضاة اولی مرتبه قضاة...

203

Handwritten document with multiple tables and text blocks. Includes a header with a signature and date, followed by several tables of names and amounts, and a concluding text block at the bottom.

DFE.RZ.d.219, s. 393-395.

[Yev]mü'l-Ehad fî gurre-i Cemâziye'l-evvel sene seb'a ve elf.

Mühürlendi.

Mukābele.

Hükm-i şerîf virilmiştir.

Nâhiye_____i Kûre, der-livâ-i Trablusşam

Ze'âmet_____be-nâm Ahmed veled-i Hemdem Kethudâ, müteferrika-i Dergâh-ı âlî, an-tahvîl-i Memi bin Hasan, el-fârig.

Karye-i Hâmmân tâbi'-i Kûre Hâsıl ma'a rûsûm 5000	Karye-i Bennâk tâbi'-i mezbûr Hâsıl ma'a rûsûm 9000	Karye-i Re'si İngündi der-nezd-i Merzemil tâbi'-i mezbûr 5500	Mezra'a-i Penbe der-nezd-i Belbûn tâbi'-i sâlibâ Hâsıl 500
Mezra'a-i Râmin der-nezd-i karye-i Berisne tâbi'-i mezbûr Hâsıl 2000		Yekûn An-karye-i Hâmmân ve gayrihi 22000	
An-tahvîl-i hod, der-livâ-i mezbûr			
Karye-i Ayni Şems tâbi'-i Kuley'a Hâsıl ma'a rûsûm: 4500	Karye-i Basarsar tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm: 1500	Karye-i Ali tâbi'-i Sâfitâ Hâsıl: 15700 Hisse: ze'âmet ma'a rûsûm: 7100	Mezra'a-i Harbe Melik, der-nezd-i karye-i m. tâbi'-i mezbûr Hâsıl: 2300
Mezra'a-i İskenderun, der-nezd-i karye-i Nâiliyye tâbi'-i İklîm-i Sûr Hâsıl: 1000	Karye-i Alvar tâbi'-i Futûh benî Rihâl, Hâsıl ma'a rûsûm: 2000	Mezra'a-i Deyr-i Kitte der-nezd-i Ensâr tâbi' m. Hâsıl: 500	Mezra'a-i Cedîde, der-nezd-i Nâiliyye tâbi'-i mezbûr. Hâsıl: 1100
Mezra'a-i Harbe-i Rimâh, der-nezd-i karye-i Akkâr. Hâsıl: 700		Yekûn: 20700 <i>/s.394/</i>	
Karye-i Kifr-i Habû, tâbi'-i Ziniye. Hâsıl: 9000 Hisse: 1000	Karye-i Sarfend tâbi'-i İklîm-i Berber Hâsıl: 9300 Hisse: 2300	Hisse an-karye-i Mecdelünü'l-bahr ma'a mezra'a-i Gınâh ve mezra'a-i Kaykâniyye ve mezra'a-i Kürümü'l-bahr ve mezra'a-i Hazîne-i Beyti Müheyyâ ve mezra'a-i Hazîne-i Hamâsiye ve mezra'a-i el-Kût tâbi'-i Sâfitâ ve mezra'a-i Ayni Zeyn der nezd-i Kifr tâbi'-i Arkâ ve mezra'a-i Taflan der-nezd-i Semâkiyye ve mezra'a-i Karasaha der-nezd-i Hâsıl ve mezra'a-i Hâliidiyye der nezd-i karye-i Mensûh tâbi'-i Ziniye. Hâsıl ma'a rûsûm ve harâc: 34000 Hisse: 5000	
Karye-i Sehyûn tâbi'-i Ziniye Hâsıl ma'e'-öşr ve rûsûm 8400	Karye-i Melik tabi'-i m. Hâsıl an- rûsûm ve båd-ı hevâ 5500	Karye-i Uyûn tâbi-i Ziniyye ve karye-i Hûme tâbi'-i İlcamerâ el-mezbûr <i>Ze'âmetdir</i> Hâsıl ma'a rûsûm 11950	
ve karye-i Ayni Şems ve gayrihi'l-mezbûrûn: 30950 Hisse: 10950			
Yekûn der-livâ-i Trablus, an-tahvîl-i hod. 22900			
Der-livâ-i Safed			
Karye-i Şa'itiyye tâbi'-i Tibnûn Benî Bişâre Hâsıl ma'a rûsûm 2600	Mezra'a-i Ümmi Aliyye nezd-i Hassâ Hâsıl 500	Mezra'a-i Kal'a nezd-i Mecdeli Kabâil Hâsıl 4200	Mezra'a-i Burc-i Huccâc nezd-i Tenmîl Hâsıl 1200

Mezra'a-i Halvetiyye nezd-i Mecdûl tâbî-i (boş) Hâsıl 1100	Mezra'a-i Ebû Kidâne nezd-i Eyne tâbî-i mezbûr Hâsıl 1800	Mezra'a-i Ümmü'l-Fevâyil nezd-i m. tâbî-i mezbûr Hâsıl ma'a otlak 400	Mezra'a-i Allâme-i Hazîne nezd-i ... ü'ş-şehr Hâsıl 500
Mezra'a-i Garibe ve Üssü'- şehr nezd-i Umrân tâbî-i m. Hâsıl 1500	Karye-i Ma'lûl tâbî-i Cisriyye tâbî-i m. Hâsıl 6400	Hisse an-karye-i Günâr ve Ali ve Lâbe-i Humret ve Parsiyye tâbî-i mezbûr 10.000 Hisse: 10.000	Hisse an Nakşlu tâbî-i Akkâ Hâsıl 3800 Hisse: 1000
Mezra'a-i Bürdebél an diyâr- ı Kıtte tâbî-i Beyti Şümâre Hâsıl: 800	Karye-i Kûre tâbî-i Benîn Semâsan tâbî-i mezbû Hâsıl ma'a rûsûm 4100	Yekûn: 28000 An-ze'âmetdir.	

el-Mecmû': 72900

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham Vezîr Mehmed Paşa hazretlerinin defterlü âdemlerinden olup Trablusşam sancağında 72.900 akça ze'âmete mutasarrıf olan Dergâh-ı mu'allâ müteferrikalarından Hemdem Kethudâ oğlu müşârün-ileyh Ahmed Müteferrika südde-i sa'âdete gelüp livâ-i mezbûrda Kûre nâhiyesinde Hâmmân nâm karye ve gayriden zikr olunan 22.000 akça ze'âmete mutasarrıf olan Yûsuf mukaddemâ ihtiyârıyla berâtın virüp Rıdvân Çavuş'a ferâgat idüp /395/ mezbûr Rıdvân Çavuş dahi buna ferâgat itmekle berât itdirüp tasarrufunda iken ve ze'âmet-i mezbûre merkûm Yûsuf'un üzerinde değil iken Hamza nâm kimesne mezbûr Yûsuf için fevt oldı deyü ze'âmetin seferde almağla dahl idüp lâkin ze'âmet-i mezbûre mezkûr Yûsuf'un üzerinde olmadığından mâ'adâ merkûm Yûsuf fevt olmayup hayâtda olmağla mezbûr Hamza dahi ihtiyârıyla berâtın virüp nizâ'ından ferâgat eyledüğün bildirüp girü kendüye virilmek bâbında inâyet recâ itmeğün ze'âmet-i mezbûre husûsunda mezkûr Hamza ile nizâ' üzere iken ihtiyârıyla berâtın virüp nizâ'ından ferâgat ider ise berâtına ferâgat kıldı yazıldıktan sonra sefere gitmek şartıyla girüp tevcîh idüp tezkiresin viresin deyü Trablus beylerbeyisine sene sitte ve elf Rebî'ül-evvelinin evâyili târihiyle müverrah hükm-i şerîf virildükden sonra tezkiresi Bâb-ı sa'âdet'den ihrâc olunmak fermân olunmağın ber-mûcib-i emr-i âlî zikr olunan 22.000 akça ze'âmet mukaddemâ nizâ' üzere iken nizâ'ından ferâgat iden Hasan oğlı merkûm Hamza tahvîlinden berkarâr-ı sâbık 72.900 akçalık üzere Hemdem Kethudâ oğlu müşârün-ileyh Ahmed'e der-i devletden tevcîh olunup berât-ı âlîşân için tezkire virildi. Fî 19 Rebî'ü'l-evvel sene sitte ve elf.

DFE.RZ.d.219, s. 397.

[Tarih?]

Hükm-i şerîf virilmiştir.

Mühlendi.

Nâhiye-i Zniyye, der-livâ-i Trablusşâm.

Ze'âmet-i be-nâm Mehmed b. Ali, an-tahvîl-i Ahmed b. Hemdem Kethudâ, el-fârig.

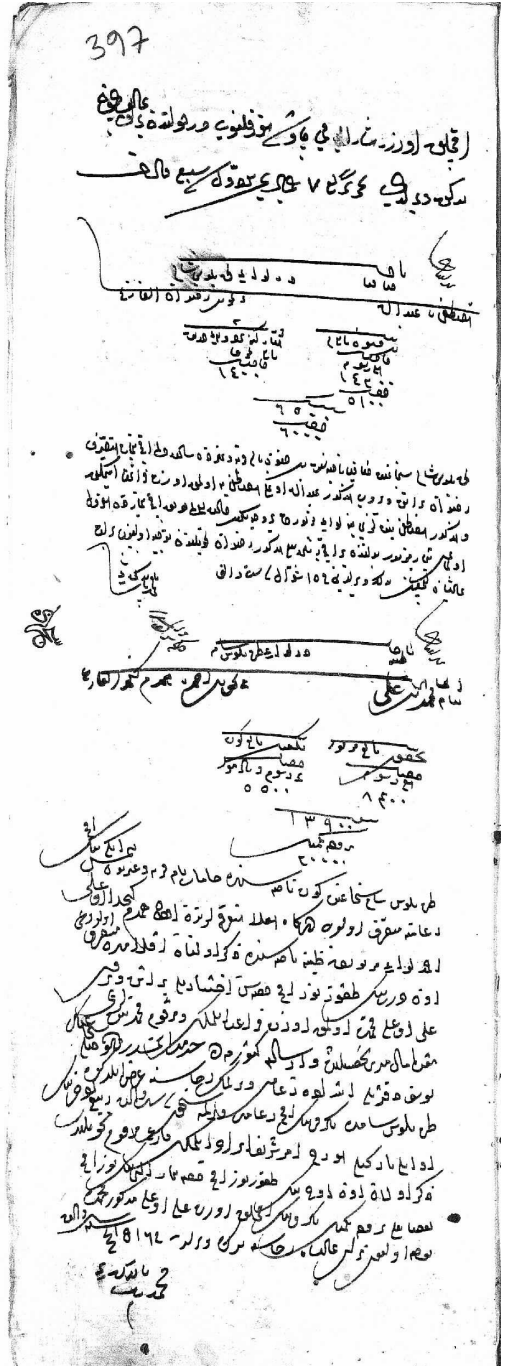
Karye-i Nec'ûn
tâbî'-i mezbûr
Hâsıl ma'a rüsûm
8.400

Karye-i Tekfil
tâbî'-i Kûre
Hâsıl an-rüsûm ve bâd-i hevâ
5.500

Yekûn: 13.900
Ber-vech-i tekmi'l: 20.000

Trablusşâm sancağında Kûre nâhiyesinde Hâmmân nâm karye ve gayriden yetmiş iki bin akça ze'âmete mutasarrıf olup Dergâh-ı mu'allâ müteferrikalarından olan Hemdem Kethudâ oğlu Ahmed livâ-i mezbûrda Zniyye nâhiyesinde zikr olunan aklâmda mutasarrıf olduğu on dört bin dokuz yüz akça hissesin ihtiyârıyla ferâgat eylemeğin ve merkûm Mehmed bendeleri mukaddemâ mâl-ı mûrî tahsilinde ve irsâliye getürmekde hıdmet itmişdir deyü Sığla Sancağı Beyi Yûsuf defteriyle ibtidâdan ze'âmet virilmek recâsına arz eyledükde Trablusşâm'da yiğirmi bin akça ze'âmet virilmesiyçün sene-i sitte ve elf Rebî'ü'l-âhirinun evâyili târihiyle müverrah emr-i şerîf îrâd eylemeğin fâriğ-i merkûm tahvîlinden zikr olunan on üç bin dokuz yüz akça hisse tîmâr altı bin yüz akça noksânıyla ber-vech-i tekmi'l yiğirmi bin akçalık üzere Ali oğlu mezkûr Mehmed'e tevcih olunup berât-ı âlîşân recâsına tezkire virildi. Fî 16 Zi'l-hicce sene sitte ve elf.

Bâ-tezkire-i Mehmed Paşa

DFE.RZ.d.219, s. 399.

[Yev]mü's-sebt fi 15 Cemâziye'l-âhir sene seb'a ve elf.

Nâhiye-i Sâfitâ, der-livâ-i Trablusşâm.

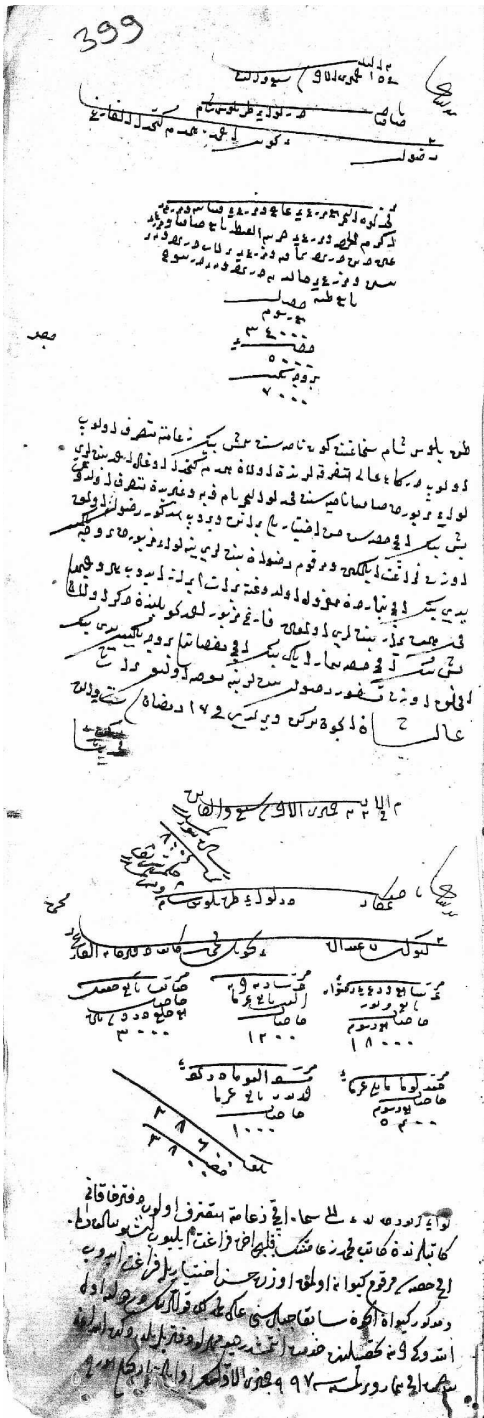
Timâr-ı Rıdvân, an-tahvîl-i Ahmed b. Hemdem Kethudâ, el-fârig.

Karye-i Mecdelûnü'l-Bahr ma'a mezra'a-i Âcc ve mezra'a-i Kaykâniyye ve mezra'a-i Kürümü'l-Bahr ve mezra'a-i Hureybetü'l-Kitt tâbi'i Sâfitâ ve mezra'a-i Ayn-ı Zeyn der-nezd-i Semâkiyye ve mezra'a-i Harlâsân der-nezd-i karye-i Hasîn ve mezra'a-i Hâlidîyye der-nezd-i karye-i Deyri Bütüh tâbi'i Ziniyye.

Hâsil ma'a rûsûm: 34000

Hisse: 5000

Ber-vech-i tekml: 7000

Trablusşâm sancağında Kûre nâhiyesinde Şems Bey ze'âmetine mutasarrıf olup Dergâh-ı âlî müteferrikalarından olan Hemdem Kethudâ oğlu Ahmed bendeleri livâ-i mezbûrda Sâfitâ nâhiyesinde Mecdelûnü'l-Bahr nâm karye ve gayriden mutasarrıf olduğu beş bin akça hissesin hüsn-i ihtiyârıyla berâtın virüp mezkûr Rıdvân bendeleri yine livâ-i mezbûrda ber-vech-i tekml yedi bin akça tîmârdan ma'zûl olduğuna berât ibrâz idüp her vechile mahall-i himmet ve yarar bendeleri olmağın fârig-i mezbûr Ahmed tahvîlinden zikr olan beş bin akça hisse tîmâr iki bin akça noksânıyla ber-vech-i tekml yedi bin akçalık üzere mesfûr Rıdvân bendelerine tevcih olunup berât-ı âlîşân için tezkire virildi. Tahrîren fi 17 Ramazân sene sitte ve elf.

Tezkire-i

Mehmed

Paşa

DFE.RZ.d.233, s. 196-199.

Mührlenmiştir.

Pervîz.

Hükm-i şerîf virilmiştir.

Ze'âmet__ be-nâm Mustafa, an-tahvîl-i Ahmed Müteferrika, el-fârig.

Karye-i Aynü'ş-Şems tâbi'-i Kuley'a Hâsıl ma'a rûsûm: 4.500	Karye-i Basarsar tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm: 1.500	Karye-i Tuhle tâbi'-i Sâfitâ Hâsıl: 15.700 Hisse: 7.100	Mezra'a-i Harbe Melik, der- nezd-i karye-i mezbûr tâbi'-i m. Hâsıl: 2.300
Mezra'a-i İskenderun, der- nezd-i karye-i Nâiliyye Hâsıl: 1.000	Mezra'a-i Deyri Kıtte der- nezd-i m. Ensâr tâbi' m. Hâsıl: 500	Karye-i Eyvâr tâbi'-i Futûh benî Rihâl, Hâsıl ma'a rûsûm: 2.000	Mezra'a-i Cüdeyde, der- nezd-i karye-i Nâiliyye tâbi'- i m. Hâsıl: 1.100
Mezra'a-i Harbe-i Rimâh, der-nezd-i Akkâr Hâsıl: 500		Yekûn: 20700	

Mezkûr Mustafa Der-sa'âdet'e gelüp Trablusşâm sancağında 20.000 akça ze'âmetden ma'zûl olup ve mezbûr sancakda Sâfitâ nâhiyesinde [Ayn]ü'ş-şems nâm karye ve gayriden 20.900 akça ze'â[mete] mutasarrıf olan Ahmed ihtiyârıyla berâtın virüp kendüye ferâgat eyledüğün bildirüp ziyâdesiyle kendüye virilmek bâbında inâyet recâ eylemeğün mezkûr livâ-i mezbûrdan ol mikdâr üzere [ze]'âmetden ma'zûl ise mezbûr ihtiyârıyla berâtın virüp ferâgat iderse 700 akça ziyâdesiyle tevcih idüp tezkiresin viresiz deyü Trablusşâm beylerbeyisinden tis'a ve elf Rebî'ü'l-âhirinin evâ'ili târihiyle müverrah hükm-i şerîf virildikten sonra tezkiresi Bâb-ı sa'âdet'den ihrâc olunmak fermân olunmağın⁶² icmâl ve rûznâmçesi serdâr hazretleriyle seferdedür deyü arz olundukda fârigden berâtından berât ola deyü fermân olunmağın ber-müceb-i emr-i âlî zikr olunan 20.900 akça tûmâr fârig Ahmed tahvîlinden elinden giden fermân olunandan ziyâdesi bedeli 20.000 akça akçalık üzere merkûm Mustafa'ya tevcih olunup der-i devletden berât-ı âlişân için tezkire virildi. Tahrîren fî 11 şehr-i Rebî'ü'l-âhir sene tis'a ve elf.

/s.197/ Mührlenmiştir.

Hükm-i şerîf virilmiştir.

Nâhiye-i Ziniye der-livâ-i Trablusşâm.

Tîmâr-ı Mustafa

Karye-i Kefer-i Habû tâbi'-i Ziniyye Hâsıl ma'a rûsûm: 9000 Hisse: 8.000	Mezra'a-i Deyr-i Şâh der-nezd-i Nûrlâ Hâsıl:1.100	Mezra'a-i Zeytûm der-nezd-i karye-i Kıtte tâbi'-i m. Hâsıl: 900
Mezra'a-i Güllüce nâm-ı dîğər Semmânâ der-nezd-i karye-i m. Hâsıl: 900	Mezra'a-i Zeytûm der-nezd-i Ahmâr tâbi'-i m. Hâsıl: 800	Mezra'a-i Delmân der-nezd-i karye-i İstabl ve Deyr-i Bütûh tâbi'-i Zâviye Hâsıl: 5200

⁶² "fermân olunan" ibâresi mükerrerdir.

Mezra'a-i İrciz der-nezd-i karye-i Deyr-i Bütûh tâbî'-i m.
Hâsıl: 2500

Mezra'a-i Fârfâra der-nezd-i karye-i Arda tâbî'-i m.
Hâsıl: 2800

Mezra'a-i Şeyheyn nâm-ı diğer Süflâ der-nezd-i Kefer-i Melkâ
Hâsıl: 1.000

Yekûn: 16.200
Hisse: 6.600

Yekûn: 14.600
Hisse: 4.000
Ber-vech-i tekâmîl: 6.000

Mezkûr Mustafa der-i devlete gelüp Trablusşâm sancağında 6.000 akça tîmârdan ma'zûl olduğın ve livâ-i mezbûrda Zıniyye nâhiyesinde Kefer-i Habû nâm karye ve gayriden 9.000 akça tîmâr Dergâh-ı âlî müteferrikalarından fârig Ahmed tahvîlinden mahlûldür deyü kendüye virilmek bâbında inâyet recâ itmeğın mezbûr berâtın virüp hüsn-i ihtiyârıyla tîmârından ferâgat iderse tevcîh idesın deyü Trablusşâm beylerbeyisine sene-i tis'a ve elf Rebî'ü'l-âhirinin evâsıtı târihiyle müverrah hükmi-i şerîf virildikden sonra tezkiresi Bâb-ı sa'âdet'den ihrâc olunmak fermân olunmağın ber-mûceb-i emr-i âlî zikr olunan 9.000 akça tîmâr fârig Ahmed tahvîlinden elinden giden bedelinden 2.000 akça noksânıyla ber-vech-i tekâmîl 6.000 akçalık üzere merkûm Mustafa'ya der-i devletden tevcîh olunup berât-ı âlîşân için tezkire virildi. Tahrîren fî 12 Cemâziye'l-evvel sene tis'a ve elf.

/s.198/

Görüldi.

Nâhiye-i Arkâ, der-livâ-i Trablusşâm.

Tîmâr-ı Mehmed, an-tahvîl-i Ahmed, el-fârig.

Hisse an-karye-i Serv tâbî'-i Arkâ ve mezra'a-i Süveyse ve mezra'a-i Müzeyri'a ve mezra'a-i Şem'iyân t âbî'-i Arkâ ve mezra'a-i Garbiyye ve mezra'a-i Dekkâd der nezd-i Tibnîn ve Deyr-i Bütûh ve mezra'a-i Ribât der-nezd-i Arda tâbî'-i Zâviye ve mezra'a-i Şeyhayn tâbî'-i Meray.

Hâsıl: 16.200
Hisse: 6.600
Ber-vech-i tekâmîl: 7.000

Mezkûr Mehmed kulları Şâm sancağında 7.000 akça tîmârdan ma'zûl olduğuna berât-ı şerîf ibrâz idüp ve Trablusşâm sancağında Arkâ nâhiyesinde Serv nâm karye ve gayriden işbu 6.000 akça tîmâra mutasarrıf olan Dergâh-ı âlî müteferrikalarından mûmâ-ileyh Ahmed berâtın ihtiyârıyla ferâgat itmeğın zikr olunan 6.000 akça tîmâr fârig-i mezbûr tahvîlinden noksânı tekâmîl olmak üzere ber-vech-i tekâmîl 7.000 akçalık üzere mezbûr Mehmed kullarına tevcîh olunup berât-ı şerîf sadaka ve inâyet buyurulmak recâsına berât-ı âlîşân için tezkire virildi. Tahrîren fî 28 Cumâde[1]-ülâ sene tis'a ve elf.

Tezkire-i

Mehmed Paşa

/s.199/

[Yev]mü'l-isneyn fî 3 Şa'bâni'l-mu'azzam sene 1009

Görüldi.

Hükmi-i şerîf virilmiştir.

Nâhiye-i Betrûn, der-livâ-i Trablusşâm.

Tîmâr-ı İskender, an-tahvîl-i Ahmed, el-fârig.

Karye-i Kefûr ma'a mezra'a-i Dûmâ tâbî-i mezbûr Hâsıl ma'a rûsûm 5.200	Kefer-i Selâkân tâbî-i m. Hâsıl ma'a rûsûm 2400	Mezra'a-i Dallân der-nezd-i karye-i Yârîtâ Hâsıl: 500	Mezra'a-i Kûneyse der-nezd-i Burc-ı Nakkâş tâbî-i nâhiye-i Sâfitâ Hâsıl: 400
Mezra'a-i Sermâne der-nezd-i Tercemân Gûgerle tâbî-i Sâfitâ Hâsıl: 2.000	Mezra'a-i Sermâne-i Ağcatepe der-nezd-i Tercemân Gûgerle tâbî-i nâhiye-i Sâfitâ Hâsıl: 1.000	Yekûn: 2.000 Hisse: 1.000	
Mezra'a-i Merseme der-nezd-i Hüseyniyye tâbî-i Sâfitâ hâric ez-defter Hisse: 400		Mezra'a-i Müzâhame der-nezd-i karye-i Nefî'a tâbî-i Sâfitâ hâric ez-defter Hâsıl: 400	
Yekûn: 10.300 Ber-vech-i tekâmîl: 10.399			

Zikr olunan 10.300 akça tîmâr berâtın virüp hüsn-i ihtiyârlarıyla ferâgat eyleyen merkûm tahvîlinden mahlûl olmağın işbu mezkûr İskender kulları mukaddemâ livâ-i mezbûrda Mukdâne? nâm karye ve gayriden 5.000 [akça] ber-vech-i tekâmîl 5.990 akçalık tîmârdan ma'zûl olduğuna berât ibrâz idüp ve Selemiye sancağında tîmârı var iken sâbıkâ Trablusşâm beylerbeyisi Ali yararlığın arz eyledükde sene-i 992 Ramazânının evâhiri târîhiyle Dersa'âdet'den 1.900 akça; Ve bir def'a Tebrîz'de kal'a ta'mîrinde hizmet itmişdir deyü mîr-i mîrân-ı sâbık Ca'fer mektûbuyla i'lâm itdükde sene 994 Zi'l-ka'desi evâ'ilinde 1.500; Ve bir def'a Göri kal'ası binâsında hizmet itmişdir deyü Trablusşâm beylerbeyisi Ali defteriyle i'lâm eyledükde sene-i 995 Zi'l-hiccesinin evâsıt târîhiyle müverrah 1.500 akça; Ve bir def'a ahkâm-ı şerîfe ibrâz idüp üç kıt'a ahkâmı fermân olunan terakkileri 4.400 akça olup cümle istihkâkı 10.399 olup fârig-i merkûm tahvîlinden 10.300 akça tîmâra müstahkk olduğu bedelinden 990 akça noksânıyla ber-vech-i tekâmîl 10.399 akçalık üzere mesfûr İskender kullarına tevcih olunup berât-ı âlişân için tezkire virildi. Fî 28 şehr-i Zi'l-hicce sene ihdâ ve elf.

Tezkire-i

Ca'fer Paşa

197

Handwritten notes and tables on the left page. The text is written in Ottoman Turkish and includes several columns of numbers and names. At the top, there is a heading that appears to be "Handwritten notes" or similar. Below it, there are several lines of text, some of which are underlined. The bottom part of the page contains a large, stylized signature or name.

Handwritten notes on the left page, continuing from the top section. The text is written in Ottoman Turkish and includes several lines of text, some of which are underlined. The bottom part of the page contains a large, stylized signature or name.

Handwritten notes and tables on the right page. The text is written in Ottoman Turkish and includes several columns of numbers and names. At the top, there is a heading that appears to be "Handwritten notes" or similar. Below it, there are several lines of text, some of which are underlined. The bottom part of the page contains a large, stylized signature or name.

Handwritten notes on the right page, continuing from the top section. The text is written in Ottoman Turkish and includes several lines of text, some of which are underlined. The bottom part of the page contains a large, stylized signature or name.

DFE.RZ.d.233, s.61-63.

Görüldü.

Tîmârına hisse ilhâk idiüp tecdîd-i berât eylemişdir. Fî 15 N. sene [10]10.

Altı kıt'a ahkâm-ı şerîfe virilmişdir.

Nâhiye____-i Kûre , der-livâ-i Trablusşâm.

Ze'âmet__ be-nâm Kâtib Dervîş Ali, an-kâtibân-ı Dîvân-ı hümâyûn, an-tahvîl-i hod.

Karye-i Hâmmân⁶³ ... /s.62/⁶⁴
 tâbî'-i Kûre
 Hâsıl ma'a rûsûm
 5.000

İlhâk ilâ zâlik, berây-ı noxsân ve terakkî an-tahvîl-i Müteferrika Ahmed el-fârig der-livâ-i Safed

Karye-i Şa'îtiyye tâbî'-i Tibnîn Benî Bişâre Hâsıl ma'e'-r-rûsûm 2.600	Mezra'a-i Ümmü Aliyye nezd-i Haymâne Hâsıl: 500	Mezra'a-i Taybe nezd-i Mecdel-i Kabâ'il Hâsıl: 4.200	Mezra'a-i Burc-ı Huccâc nezd-i Ta'cîl Hâsıl: 1.200
Mezra'a-i Halvetiyye nezd-i Mecdel tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 1.100	Mezra'a-i Ebû Kidâne nezd-i Dirîne tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 1.800	Mezra'a-i Ümmü'l-Fevâyid nezd-i Fânne tâbî'-i m. Hâsıl ma'a otlak: 400	Mezra'a-i Ulemâ-i Hureybe nezd-i Hureybetü'ş-şehr Hâsıl: 500
Mezra'a-i Türbe-i Re'sû'ş- şehr nezd-i Umrân tâbî'-i m. Hâsıl 1.500	Karye-i Ma'lûl tâbî'-i Taberiyye Hâsıl 6.400	Hisse an-karye-i Kefer-i Bârûmî ve mezra'a-i Harbe-i Dûn ve Mârisiyye tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 10.000 Hisse: 1.000	Karye-i Badallûh tâbî'-i Akkâ Hâsıl: 2.800 Hisse: 1.000
Mezra'a-i Bürdebîl nezd-i Mârûniyye tâbî'-i Tibnîn Benî Bişâre Hâsıl 800	Karye-i Kûre tâbî'-i Tibnîn Benî Bişâre Hâsıl ma'a rûsûm: 4.100 Hisse: 1.000		Yekûn: 28.000 Hisse: 14.000 An-ze'âmetdür

Dîvân-ı hümâyûn kâtiblerinden müşârün-ileyh Kâtib Dervîş Ali der-i devlete gelüp Trablusşâm ve Şâm-ı şerîf sancaklarında 23.100 akça ze'âmete ber-vech-i tekâmîl 66.100 akçalık üzere mutasarrıf olup ze'âmetinin berâtı mücebince⁶⁵ noxsânı olduğın ve mukaddemâ yararlığın Eleşkird sancağı beyi mektûbuyla bildirdükde 1.000 akça terakkî; Ve bir def'a dahi Amâsiyye sancağı beyi mektûbuyla bildürdükde 1.000 akça terakkîlere merhûm Hudâvendigâr zamânında iki kıt'a emr-i şerîf virilüp tecdîd olunup ahkâm-ı sâbıkâ alınıp sene-i semâne ve elf Ramazânınun evâhiriyle iki bin akça terakkîye hükm-i şerîf-i âhar virilüp; Ve bir def'a dahi yine Yergöği kal'ası binâsında hıdmetde bulunmağla Vezîr Mahmûd Paşa tarafından sene-i tis'a ve elf Cumâde'l-âhîrinin evâsıtıyla on bin akça; Ve bir def'a yine yarar olup Simon muhârebesinde küllî hıdmetde bulunduğın sâbıkâ Tebrîz muhâfazasında olup fevt olan Vezîr Ca'fer Paşa mektûbuyla sene-i semâne ve elf Zi'l-ka'desinin evâ'ili târihiyle 10.000 akça terakkîlere üç kıt'a ahkâm-ı şerîfe îrâd idiüp ve Safed sancağında Benî Bişâre nâhiyesinde Şa'îtiye nâm karye ve gayriden on dört bin akça hisse tîmâr Dergâh-ı âlî müteferrikalarından fârig Ahmed tahvîlinden kendüye virilmek recâ itmeğın mezbûr berâtın virüp ferâgat ider ise tevcîh idesin deyü

⁶³ Kâtib Dervîş Ali'nin dirliğinin baş kalemi ve Şâm'daki hisseleri Ahmed b. Hemdem ile ilgili olmadığından buraya alınmadı.

⁶⁴ Devamında Dergâh-ı âlî çavuşbaşısı Ömer Ağa'nın tahvilinden intikal eden hisseler buraya alınmadı.

⁶⁵ "ze'âmetinin berâtı mücebince" ifâdesi mükerrerdur.

/s.63/ Şâm beylerbeyisine sene-i semâne ve elf Recebinin evâli târîhiyle hükm-i şerîf virildükden sonra tezkiresi Bâb-ı sa'âdet'den ihrâc olunmak fermân olundu. Ve Hama sancağında Şeyzer nâhiyesinde Bâkıllu nâm karye ve gayriden 25.000 akça hisse tîmâr bi'l-fi'l südde-i sa'âdet'de çavuşbaşı olan fârig Ömer tahvîlinden mahlûldür deyü recâ itmeğin müşârün-ileyh berâtın virüp hisse-i mezbûreden ihtiyârıyla ferâgat ider ise tevcîh idesin deyü Trablusşâm beylerbeyisine sene-i semâne ve elf Şa'bânının evâsıtıyla hükm-i şerîf-i âhar virilüp ve Selemiye sancağında Alâ nâhiyesinde Mûsenmûr nâm karye ve gayriden 5.000 akça hisse tîmâr müşârün-ileyh Ömer Ağa berâtın virüp ferâgat ider ise noksânıyçün tevcîh idesin deyü Trablusşâm beylerbeyisine tis'a ve elf Şevvâlinin evâhiriyle hükm virildikden sonra tezkiresi Bâb-ı sa'âdet'den ihrâc olunmak fermân olunmağın ber-mûceb-i emr-i âlî zikr olununan 13.000 akça hisse tîmâr vech-i meşrûh üzere fârig Müteferrika Ahmed ve 25.000 akça hisse Çavuşbaşı Ömer Ağa tahvillerinden cümle ze'âmet 67.100 akçalık olup 21.000 akça noksânıyla ber-vech-i tekmîl 88.100 akçalık üzere müşârün-ileyh Dervîş'e tevcîh olunup der-i devletden tevcîh olunup berât-ı âlîşân için tezkire virildi. Fî 29 Şevvâl sene tis'a ve elf.

61

بله دویله لکنه اولاه تندرکیم بو صیفی اوستون بیا اعلی
لکنه اولاه تندرکیم بو صیفی بویجه لوتیمسی زکوة نبع ولف
هیه العفنه سنه اوله لکنه کل سرت و کله لکنه صفت تندرکیم
بایه سارنده اوله اوله لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه
فکر اولناه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه
دو صیفی زانه اولناه زانه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه
بودیم کلمه اعلی لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه
بو صیفی در اولناه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه
علیانه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه

Handwritten signature and notes at the bottom of the left page.

Handwritten notes and small tables on the left page.

Handwritten notes and small tables on the left page.

Handwritten notes and small tables on the left page.

Handwritten notes and small tables on the left page.

Handwritten header text at the top of the right page.

Handwritten notes and small tables on the right page.

Handwritten notes and small tables on the right page.

Handwritten notes and small tables on the right page.

Handwritten notes and small tables on the right page.

Handwritten notes and small tables on the right page.

b) Hemdem Kethuda İle İlgili Arşiv Belgeleri

ADFE.RZ.d.38, s. 76.

[Yev]mü'l-isneyn fî 13 Şevvâl sene 980.

Hükm-i şerîf virilmiştir.

Nâhiye___-i Tibnîn, der-livâ-i Safed.

Ze'âmet__ be-nâm Hemdem, an-tahvîl-i Mustafa.

Karye-i Şa'ituyye tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm 6.074	Mezra'a-i Ümmü Aliyye nezd-i Dirîne Hâsıl: 519	Mezra'a-i Halbe nezd-i Mecdel-i Hureyb Hâsıl: 4.000	Mezra'a-i Burc-ı Huccâc der- nezd-i Sahyûn Hâsıl: 1.173
Mezra'a-i Halvetiyye nezd-i Mecâdil tâbi'-i mezbûr Hâsıl: 1.132	Mezra'a-i Ebû Kidâne nezd-i Dirîne tâbi'-i m. Hâsıl: 1.800	Mezra'a-i Ümmü'l-Fevâhir der-nezd-i Fânne tâbi'-i m. Hâsıl ma'a otlak: 300	Mezra'a-i Ulema-i Hureybe nezd-i Bermaku's-şehr Hâsıl ma'a otlak: 500
Mezra'a-i Harbe-i Re'sü's- şehr der-nezd-i Umrân Hâsıl: 1.500	Karye-i Ma'lûl tâbi'-i Taberiyye Hâsıl ma'a rûsûm 6.000	Hisse an-karye-i Kefer-i Mârûş ve Harbe-i Dûn ve Mârisiyye tâbi'-i Cîre 9.283 Hisse: 1.000	
Yekûn: 24.000 Hisse-i m.: 20.000			

Mezkûr Mustafa berâtın virüp tasarrufunda olan ze'âmetinden hüsn-i ihtiyârıyla ferâgat idüp mahlûl olmağın mukaddemâ Şam yeniçerileri yayabaşlarından mezbûr Hemdem için tahrîr fermân olunalıdan berü on nefer yeniçeriler ile istihdâm olunup küllî sa'yi zuhûra gelmişdir deyü mezîd-i inâyet-i pâdişâhîden kânûnları üzere bir ze'âmet tevcîh idesin deyü sene 979 Ramazânının evâsıtı târihiyle hükm-i şerîf îrâd itmeğın ber-mûcib-i emr-i âlî ibtidâdan zikr olunan 20.000 akça ze'âmet tevcîh olunup berât-ı âlişân için tezkire virildi.

Fî 21 Recebi'l-mürecceb sene 980.

Tezkire-i Dervîş Paşa.

مجلس	در لایحه	مجلس	در لایحه
۸۸۰۰	۱۰۰۰	۸۸۰۰	۱۰۰۰
۸۸۰۰	۱۰۰۰	۸۸۰۰	۱۰۰۰
۸۸۰۰	۱۰۰۰	۸۸۰۰	۱۰۰۰

بسم الله الرحمن الرحیم
 در لایحه
 در لایحه
 در لایحه
 در لایحه

مجلس	در لایحه	مجلس	در لایحه
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰

مجلس	در لایحه	مجلس	در لایحه
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰

مجلس	در لایحه	مجلس	در لایحه
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰

مجلس	در لایحه	مجلس	در لایحه
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰

مجلس	در لایحه	مجلس	در لایحه
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰

مجلس
 در لایحه
 در لایحه

مجلس	در لایحه	مجلس	در لایحه
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰

مجلس	در لایحه	مجلس	در لایحه
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰

بسم الله الرحمن الرحیم
 در لایحه
 در لایحه
 در لایحه
 در لایحه

مجلس	در لایحه	مجلس	در لایحه
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰

مجلس	در لایحه	مجلس	در لایحه
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰

مجلس	در لایحه	مجلس	در لایحه
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰

مجلس	در لایحه	مجلس	در لایحه
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰
۹۸۰۰	۱۰۰۰	۹۸۰۰	۱۰۰۰

DFE.RZ.d 0038

DFE.RZ.d.43, s.190-191.

[Yev]mü'l-ehad fî 17 Z. sene 983.

Altı def'a ahkâm-ı şerîfe virilmiştir.

Ze'âmet___ Be-nâm Hemdem, an-tahvîl-i hod.

Karye-i Şa'itıyye tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rüsûm 6.074	Mezra'a-i Ümmü Aliyye nezd-i Dirîne Hâsıl: 519	Mezra'a-i Halbe nezd-i Mecdel-i Hureyb Hâsıl: 4.000	Mezra'a-i Burc-ı Huccâc nezd-i Şeyheyn Hâsıl: 1.173
Mezra'a-i Halvetıyye nezd-i Mecdel tâbi'-i mezbûr Hâsıl: 1.132	Mezra'a-i Ebû Kidâne nezd-i Dirîne tâbi'-i m. Hâsıl: 1.800	Mezra'a-i Ümmü'l-Fevâhir der-nezd-i Fânne tâbi'-i m. Hâsıl ma'a otlak: 300	Mezra'a-i Ulema-i Hureybe nezd-i Bermaku's-şehr Hâsıl ma'a otlak: 500
Mezra'a-i Harbe-i Re'sü's- şehr der-nezd-i Umrân Hâsıl: 1500	Karye-i Ma'lûl tâbi'-i Taberıyye Hâsıl ma'a rüsûm 6.000	Hisse an-karye-i Kefer-i Mârûş ve Harbe-i Dûn ve Mârisıyye tâbi'-i m. 9283 Hisse: 1.000	
Yekûn: 24.000 Ber-vech-i tekmi'l: 36.000			

Umûmen tecdîd-i berât için hükm-i şerîf vârid olmağın müşârün-ileyhin tasarrufunda olan berâtı defter-i hâkânîye tatbîk olundukda 24.000 akça üzerinde mukayyed bulunup ve mûmâ-ileyh yarar olmağın 2.000 akça terakkîye sene 981 Muharreminin evâhiri târihiyle; Ve bir def'a dahi Trablus ve Sığla sancakları tahrîr olunup defterlerin Südde-i sa'âdetime getirüp 2.000 akça terakkîye sene 981 Muharreminin evâhiri târihiyle; Ve bir def'a dahi mâl-ı mîrîye istihdâm olunup sa'yi zuhûra gelmiştir deyüp 2.000 akça terakkîye sene 982 Cemâziye'l-âhiri evâhiri târihiyle; Ve bir def'a dahi vilâyet tahrîrinde küllî sa'y ve hıdmet eyledi deyü 2.000 akça terakkîye sene 980 Şevvâlinin evâsıtı târihiyle; /s.191/ Ve bir def'a dahi tahsîli asîr olan mâl-ı mîrî tahsilinde ve ilgarlarda hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunmuşdur deyü 2.000 akça terakkîye 981 Zi'l-ka'desinin evâhiri târihiyle; Ve bir def'a dahi Müsâ'id A'râbı muhârebesinde yoldaşlık itmişdür deyü 2.000 akça terakkîye sene 981 Zi'l-hiccesinin evâyili târihiyle ahkâm-ı şerîfe îrâd itmeğın merkûmun tasarrufunda olan 24.000 akça ze'âmetle fermân olunan terakkîleri birikdirilüp cümle ze'âmet ber-vech-i tekmi'l 36.000 akça üzere tevcih olunup berât-ı hümâyûn için tezkire virildi.

Fî 2 Rebî'ü'l-âhir sene 983.

Tezkire-i Dervîş Paşa

DFE.RZ.d.0051, s. 112

[Yev]mü'l-isneyn fî 8 Rebî'ü'l-âhir sene 985.

Ze'âmeti Safed'de olup terakkîsi Şâm'dan tekmîl ider. Buyuruldu.

Nâhiye-i Tibnîn, der-livâ-i Safed.

Ze'âmet be-nâm Hemdem, an tahvîl-i hod.

Karye-i Şa'ituyye tâbî'-i m. Hâsıl ma'a rüsûm 6.074	Mezra'a-i Ümmü Aliyye nezd-i Dirîne tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 519	Mezra'a-i Halbe nezd-i Mecdel-i Hureyb Hâsıl: 4.000	Mezra'a-i Burc-ı Huccâc nezd-i Sahyûn Hâsıl: 1.173
Mezra'a-i Halvetiyye nezd-i Mecâdil tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 1.132	Mezra'a-i Ebû Kidâne nezd-i Dirîne tâbî'-i m. Hâsıl: 1.800	Mezra'-i Ümmü'l-Fevâhir der-nezd-i Fânne tâbî'-i m. Hâsıl ma'a otlak: 300	Mezra'a-i Ulema-i Hureybe nezd-i Bermaku'sş-şehr Hâsıl ma'a otlak: 500
Mezra'a-i Harbe-i Re'sü'sş- şehr der-nezd-i Umrân Hâsıl: 1 500	Karye-i Ma'lûl tâbî'-i Taberiyye Hâsıl ma'e'r-rüsûm 6.000	Hisse an-karye-i Kefer-i Mârûş ve Harbe-i Dûn ve Mârisiyye tâbî'-i m. 9283 Hisse: 1.000	
Yekûn: 24.000 Ber-vech-i tekmîl: 36.000			
İlhâk ilâ zâlik an-tahvîl-i Mehmed			
Hisse an-karye-i Ancer tâbî'-i m. ve an-mezra'a-i Huffâz-ı Zemîn -i Ancer an-mezra'a-i Cüdeyde der-nezd-i Nâ'ibli ve an- mezra'a-i İskenderûn ve an-mezra'a-i Deyr-i Feyse tâbî'-i mezbûr der-nâhiye-i Hammâre der-livâ-i Şâm. 10.300 hisse. 4.300 Hisse: 3.000			
Cem'an 27.000 Ber-vech-i tekmîl: 44.400			

Safed sancağında Tibnîn nâhiyesinde işbu 24.000 akça ze'âmete ber-vech-i tekmîl 36.000 akçalık üzere mutasarrıf olan merkûm Hemdem kulları Haleb hazînesinde istihdâm olunup mâl-ı mîrîde sa'y-i küllîsi olmağın 2000 akça terakkîye sene 983 Rebî'ü'l-âhirinin evâsıtı târihiyle müverrah; Ve bir def'a dahi mâl-ı mîrîde sa'y-i olmuştur deyü Dervîş Paşa arzıyla terakkîye sene 983 Recebinin evâsıtı târihiyle müverrah ve mezbûrun ze'âmeti 24.000 akçalık iken binde yüz akça cülûs terakkîsiyçün sene 983 Zi'l-hiccesinin evâyili târihiyle müverrah ve bir def'a Şâm emîr-i haccı arzıyla hacc-ı şerîf yolunda vâkı' olan hıdmetlerde küllî mu'âveneti zuhûr itmişdir deyü 2000 terakkîye sene 984 Cumâde'l-âhirinin târihiyle müverrah ahkâm-ı şerîfe îrâd itmeğın mezbûrun ze'âmeti fermân olunan terakkîleri ile birikdirildikde 44.400 akça olup ve Şâm sancağında Hammân nâhiyesinde işbu 8.300 akça tîmâra mutasarrıf olan Mehmed terakkîyle âhar hisseye tâlib olup ihtiyârıyla 8.000 akçadan ferâgat itmeğın mezbûr Mehmed'in tahvîlinden mahlûl olan 8.000 akça hisse mezbûrun ze'âmetine ilhâk olunmağla cümle ze'âmeti 27.000 akçalık olup ber-vech-i tekmîl 34.400 akça üzere tevcîh olunup berât-ı cedîd-i âlişân recâsına arz olundu.

Fî 4 Zi'l-hicce sene 984.

Tezkire-i Ca'fer Paşa.

DFE.RZ.d.51, s. 115.

[Yev]mü'l-isneyn fî 13 Cumâde'l-ûlâ sene 985.

Nâhiye-i Tibnîn der-livâ-i Safed.

Ze'âmet___ be-nâm Hemdem, an-tahvîl-i hod.

Karye-i Şa'itıyye tâbî'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm 6.074	Mezra'a-i Ümmü Aliyye nezd-i Dirîne tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 519	Mezra'a-i Halbe nezd-i Mecdel-i Hureyb Hâsıl: 4.000	Mezra'a-i Burc-ı Huccâc nezd-i Sahyûn tâbî'-i m. Hâsıl: 1.173
Mezra'a-i Halvetiyye nezd-i Mecâdil tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 1.134	Mezra'a-i Ebû Kidâne nezd-i Dirîne tâbî'-i m. Hâsıl: 1.800	Mezra'-i Ümmü'l-Fevâhir der-nezd-i Fânne tâbî'-i m. Hâsıl ma'a otlak: 300	Mezra'a-i Ulema-i Hureybe nezd-i Bermaku's-şehr Hâsıl ma'a otlak: 500
Mezra'a-i Harbe-i Re'sü's- şehr der-nezd-i Umrân Hâsıl: 1.500	Karye-i Ma'lûl tâbî'-i Taberiyye Hâsıl ma'e'r-rûsûm 6.000	Hisse an-karye-i Kefer-i Mârûş ve Harbe-i Dûn ve Mârisiyye tâbî'-i m. 9283 Hisse: 1.000	
Yekûn: 24.000			
Der-livâ-i Şâm			
Hisse__Aynı Cerr tâbî'-i Hammân ve an-mezra'a-i Huffâz-ı Tell Ancer tâbî'-i m. ve mezra'a-i Cüdeyde der-nezd-i Nâ'iliyye tâbî'-i İklîm-i Sevr ve mezra'a-i İskenderûn der-nezd-i karye-i Nâiliyye ve mezra'a-i Deyr-i Kitte tâbî'-i m. 10.300 hisse. 4.300			
Cem'an 27.000			
İlhâk ilâ zâlik berây-ı noxsân an-tahvîl-i Husrev Çeribaşı el-müteveffâ, der- livâ-i Şâm [...] ⁶⁶ Yekûn: 5.999 Hisse: 1.768			
An tahvîl-i Kâtib Mehmed ki ferâgat kerde, der-livâ-i Şâm [...]/s. 116/ Yekûn der-livâ-i Şâm: 6299			
Der-livâ-i Safed Yekûn-ı ilhâkât: 9.195			
el-Mecmû': 36.195 Ber-vech-i tekmîl: 50.400			

Hâlâ Safed ve Şâm sancaklarında zikr olan 27.000 akça ze'âmete 17.400 akça noxsânıyla 44.400 akçalık üzere mutasarrıf olan mezkûr Hemdem Şâm sancağında Mere nâhiyesinde Doyrani Asrûn nâm karye ve gayriden 1.499 akça hisse tîmâra mutasarrıf olan Ali tîmârın mîr-i mîrân Husrev Çeribaşı'yla istibdâl idüp merkûm Husrev tezkire alup sūdde-i sa'âdete geldükde berât itmedin fevt olup inâyet recâ itmeğın tevcîh idesin deyü Şâm beylerbeyisine sene 985 Reb'ü'l-âhîrinin yiğirmi dokuzuncu günüyle müverrah hükmi-i şerîf virildikden sonra tezkiresi Bâb-ı sa'âdet'den ihrâc olunmak fermân olunup ba'dehû merkûm Hemdem der-i devlete gelüp huccâca hıdmet itmekle 2000 akça terakkîye hükmi-i şerîf virilüp henüz müyesser olmaduğın ve zikr olunan

⁶⁶ Dirliğin ait olduğı karye ve mezra'a isimleri metnin gereksiz uzamaması için buraya alınmamış, sadece baş kalem ve toplam miktarı alınmıştır. Atlanan kısımlar "[...]" ile gösterilmiştir.

sancaklarda Urba nâm karye ve gayriden zikr olan 7427 akça hisse Dîvân-ı hümâyûn kâtiblerinden berâtın virüp ferâgat iden Kâtib Mehmed tahvîlinden mahlûldür deyü tâlib olmağın terakkîsiyçün virilen hükm-i sâbık alınup noxsânı ve terakkîsi bedelin tevcîh idesin deyü mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh sene-i mezbûre Cumâde'l-ûlâsının evâsıtıyla müverrah hükm-i şerîf-i âhar virildükden sonra tezkiresi Bâb-ı sa'âdet'den /s.117/ ihrâc olunmak fermân olunup ve merkûm yarar olup mâl-ı mîrîde sa'yi zâhir olmuşdur deyü mukaddemâ Şam beylerbeyisi olup fevt olan Ca'fer Paşa arz itdükde mezîd-i inâyetden sene-i mezbûre Rebî'ü'l-âhirinin evâyilinde 2000 akça terakkîye hükm-i şerîf virilüp ve Safed sancağında Mu'îd nâm mahall kurbünde Mısır kâfilesi geçerken gâret itmek istedikde iki nefer harâmî'i atdan yıkup başın kesmişdir deyü livâ-i mezbûr beyi Mehmed Bey i'lâm eyledükde târîh-i mezbûrda 2000 akça terakkîye hükm-i şerîf müyesser olmamağın bermûceb-i evâmîr-i şerîfe Şâm sancağında zikr olan 1768 akça hisse vech-i meşrûh üzere müteveffâ Husrev Çeribaşı tahvîlinden ve Şâm sancağında ve Safed sancaklarında mezkûr 7427 akça hisse fâriğ Kâtib Mehmed tahvîlinden merkûm Hemdem'in elinde olanıyla birikdirilüp cümle ze'âmeti 36.195 akçalık olup noxsânıyla üç def'a emr olunan terakkîleri bedelinden 14.200 akça noxsânıyla ber-vech-i tekmîl 50.400 akçalık üzere tevcîh olunup der-i devletden tecdîd-i berât-ı âlîşân için tezkire virildi. Fî 13 Cumâde'l-ûlâ sene 985.

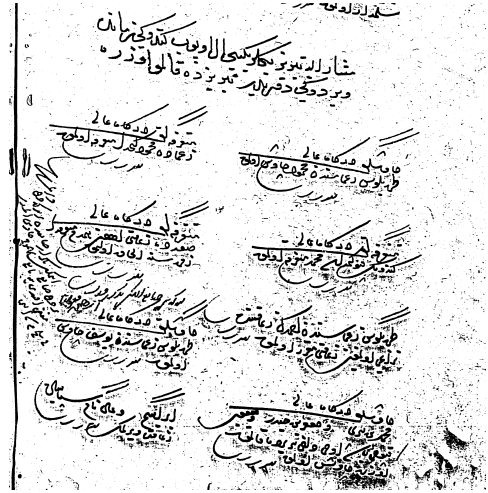
KK.d.247, s.66.

[Erbî'â 25 L. 993]

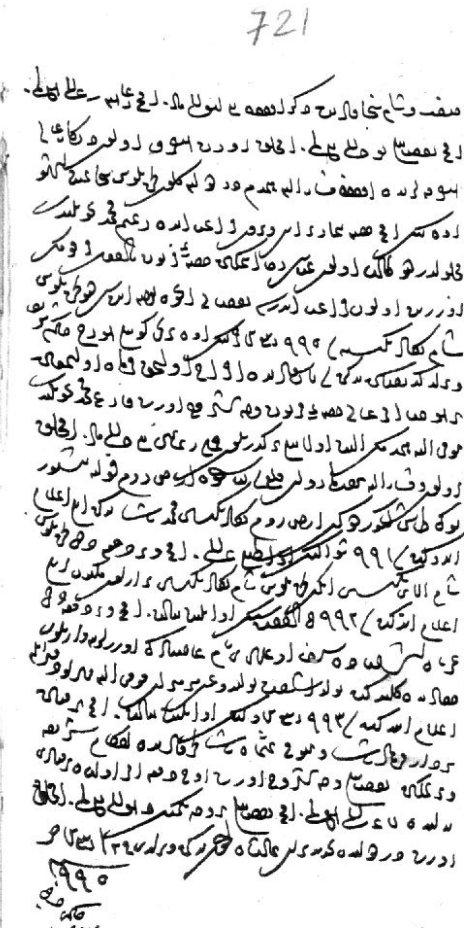
Müşârün-ileyh Tebriz beylerbeyisi el öpüp gittiği zamânda virdüğü defteridir, Tebriz'de kalmak üzere.

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı âlî:

Safed'de ze'âmeti olan Hemdem müteferrika zümresine ilhâk olmak buyuruldu.

ADFE.RZ.d.98, s. 721⁶⁷

Safed ve Şâm sancaklarında zıkr olan 43.200 akça ze'âmete noksânıyla 16.700 akçalık üzere mutasarrıf olup dergâh-ı âlî müteferrikalarından olan müşârün-ileyh Hemdem der-i devlete gelüp Trablus sancağında işbu on bin akça hisse tîmâr berâtın virüp ferâgat iden Za'îm Mehmed tahvîlinden mahlûldür deyü tâlib olup inâyet recâ itmeğin hisse-i mezbûre bi'l-fi'l merkûmun üzerinde olup ferâgat ider ise noksânı için tevcih idesin deyü Trablusşâm beylerbeyisine sene 995 Rebî'ü'l-âhîrinin on birinci günüyle müverrah hükm-i şerîf virildikten sonra tezkiresi Bâb-ı sa'âdet'den ihrâc olunmak fermân olunmağın ber-mûceb-i emr-i âlî hisse-i mezbûre vech-i meşrûh üzere fâriğ Mehmed tahvîlinden mûmâ-ileyh Hemdem'in elinde olanıyla birikdirilüp cümle ze'âmeti 43.200 akçalık olup ve müşârün-ileyh mukaddemâ Revân kal'ası binâsıyçün Erzurum kuluna beş yüz yük taş getürdüğün Erzurum beylerbeyisi Mehmed Paşa tezkire ile i'lâm itdükde sene 991 Şevvâlinin evâsıtıyla 10.000 akça; Ve bir def'a dahi Trablusşâm alyabeyisi iken Trablusşâm beylerbeyisi yararlığın mektûb ile i'lâm itdükde sene 992 Zi'l-ka'desinin evâ'ilinde 3.000 akça; Ve bir def'a dahi Urbân eşkıyâdan Seyfoğulları nâm âsîlerin üzerlerine varılıp haklarından gelindikde yoldaşlıkda bulunduğın mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh

mühlrlü defter ile i'lâm etdikde sene 993 Rebî'ü'l-evvelinin evâyilinde 3.000 akça terakkilere serdâr Ferhâd Paşa ve müteveffâ Osmân Paşa taraflarından ahkâm-ı şerîfe virilmeğin noksânıyla vech-i meşrûh üzere üç def'a emr olunan terakkileri bedelinden 22.700 akça noksânıyla ber-vech-i tekmîl 75.400 akçalık üzere der-i devletden tecdîd-i berât-ı âlîşân için tezkire virildi.

Fi 13 Rebî'ü'l-âhîr sene 995.

⁶⁷ Tezkire metninden önceki köy ve mezraaların yer aldığı kısım önceki sayfada (s. 720) mevcut değildir. Defter ciltlenirken sayfaların karışmış ollmalıdır.

ADFE.RZ.d.98, s. 757-760.

[Yev]mü's-sebt fi 17 Ramazâni'l-mübârek, sene 995.

Nâhiye-i Ferruhi der-livâ-i Şâm.

Ze'âmet be-nâm Hemdem, müteferrika-i Dergâh-ı âlî, an tahvîl-i Ali veled-i Mehmed ber-vech-i mübâdele⁶⁸.

Karye-i İbâdullah tâbi'-i Merc Hisse 16 feddân ma'a'l-öşr ve rüsûm 15800 [...]		Yekûn: 20.800
	/s.758/ An tahvîl-i hod	
Karye-i Şa'ftiyye tâbi'-i Tibnîn [...]		Yekûn-ı der-livâ-i m. 10.523
	Der-livâ-i Şâm	
Karye-i Ayni Cerr tâbi'-i Hammâre [...]		Yekûn-ı der-livâ-i mezbûr 4.000
	/s.759/ Der-livâ-i Hama	
Karye-i Tilmîk tâbi'-i Nârîn [...]		Yekûn an-tahvîl-i hod 38.200
	An-tahvîl-i Mehmed el-fârig der-livâ-i Trablus	
Karye-i Avisâb tâbi'-i Akkâr Hâsil ma'a rüsûm 1.500 Cem'an: 70.000 ⁶⁹ Ber-vech-i tekml: 83.900		Yekûn: 15.000 Hisse: 6.000

Safed ve Şâm ve Trablus ve Hums ve Hama sancaklarında 58.200 akça ze'âmete 17.700 akça noksânıyla 75.400 akçalık üzere mutasarrıf olup Dergâh-ı âlî müteferrikalarından olan müşârün-ileyh Hemdem mukaddemâ Kars kal'ası binâsında hudmetde bulunmağın sene 987 Şa'bânının evâhirinde 3.000 akça; Ve bir def'a dahi Tiflis'e hazîne îsâlinde hudmet idüp yarar olduğın Safed sancağı beyi mührlü defterile i'lâm itdükde sene 991 Zi'l-ka'desinin evâhirinde 2000 akça; Ve bir def'a dahi uğur-ı hümâyûnda yoldaşlıkda bulunduğın Van beylerbeyisi mektûb gönderüp i'lâm itdükde sene 992 Şevvâlinin yiğirmi birinci gününde 2000 akça; Ve bir def'a dahi mâl-ı mîrîde sa'yi olduğın Trablusşâm defterdârı defter ile i'lâm itdükde sene 993 Şevvâlinin evâsıtında 2000 akça terakkîlere ahkâm-ı şerîfe virilmekle Hums sancağında Katiyye nâm karye ve gayriden işbu 2000 akça hisse tîmârı fârig Süleymân ve Trablus sancağında Avisâb nâm karye ve gayriden mezkûr 6.000 akça hisse tîmârı fârig Mehmed tahvîllerinden mahlûldür deyü Trablusşâm beylerbeyisi Ali Paşa mûmâ-ileyh Hemdem noksân ve terakkîleriçün bâkî noksân tekml olunmak üzere tevcîh idüp sene 995 Cumâde'l-âhîrinin guresinden tezkire virmeğın zikr olunan terakkîleri hükmleri ve mezkûr tezkirede âmed olundukda Kars terakkîsi kânûn üzere fermân olunmağın tezkiresi berât olmadın müşârün-ileyh Hemdem der-i devlete gelüp Safed sancağında olan ze'âmetinin yiğirmi bin akçalığın Şâm sancağında Merc nâhiyesinde İbâdiye nâm karye ve gayriden (silik) akça ze'âmete mutasarrıf olan Ali b. Mehmed ile istibdâl murâd idüp (silik) /s. 760/ rızâlarıyla istibdâl murâd iderler ise ber-vech-i mübâdele tevcîh idesin deyü Şâm muhafazasında olan Vezîr Sinân Paşa hazretleriyle sene 995 Recebinin evâyili târihiyle müverrah hükmi şerîf virildikten sonra tezkiresi Bâb-ı sa'âdet'den ihrâc olunmak fermân olunmağın ber-mûceb-i emr-i âlî Şâm sancağında

⁶⁸ Ali veled-i Mehmed'in Hemdem'den aldığı zeametın 12 Ramazan 995 tarihli tezkiresi aynı defter s.714'te kayıtlıdır.

⁶⁹ Rakam metinde 7.000'dir.

761

۴۳۳۳ دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰

دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰

دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰

دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰

دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰

دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰

دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰

دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰

دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰
دماغ علی حدس فی ایوم ۱۹۹۰

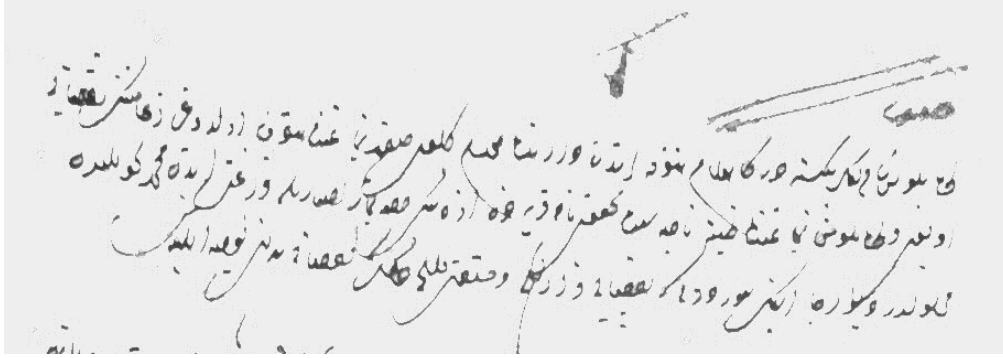
BOA, A.d. [Bâb-1 Âsafî Sadaret Defterleri] 3006, s. 47. [Hemdem]

[9 R. 995]

صف

Trablus beylerbeyisine,

Dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından dârende Hemdem gelüp Safed sancağında mutasarrıf olduğu ze'âmetinin noksânı olup ve Trablus sancağında Tibnîn nâhiyesinde Nec'ûn nâm karyeden on bin hisse tîmâr[dan] ihtiyârıyla ferâgat iden Mehmed tahvîlinden mahlûldür deyü recâ itmeğın buyurdum ki, noksânı var ise ve müstakıll kılıç değil se noksânı bedelin tevçih eylesin.

BOA, A.d., nr. 3006, s. 79. [Hemdem]

[19 R. 995]

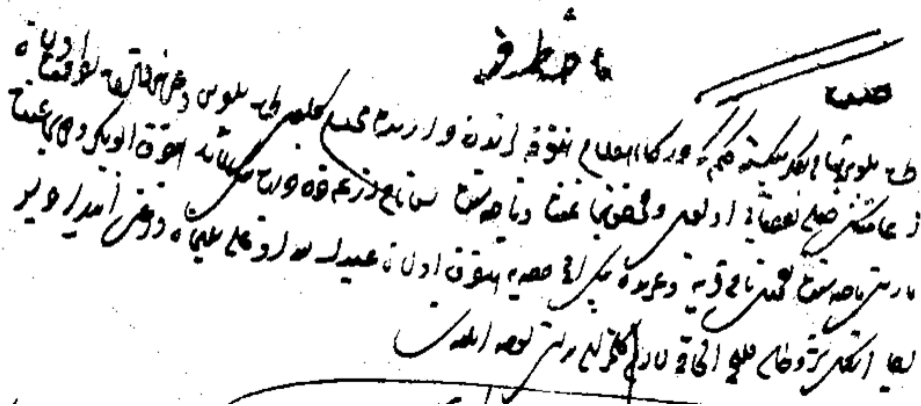
Resîd

ص

Bâ-hatt-ı فر

Trablusşâm beylerbeyisine hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından dârende Hemdem gelüp Trablus ve gayri sancaklarda tasarrufunda olan ze'âmetinin haylî noksânı olup ve Hums sancağında ve nâhiyesinde Leys nâm mezra'adan dört bin [akça] tîmara mutasarrıf Ebûbekir ve Hama sancağında Marin nâhiyesinde Ta'cîl nâm karye ve gayriden bin akça hisseye mutasarrıf olan Abdullah oğlu Süleymân ferâgat ider deyü recâ itmeğın şurûtuyla kılıç ilhâkı lâzım gelmez ise berât tevçih eylesin.

BOA, A.MHM.d.72, hk. 147.

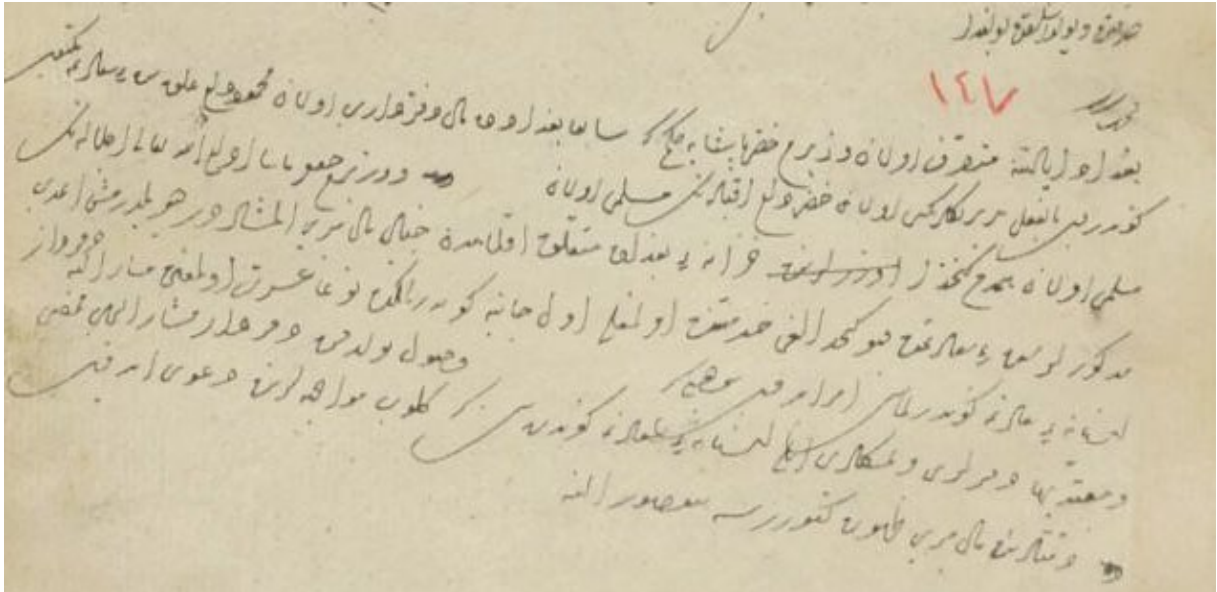
[28Ca1002]

محمد

Bağdâd eyâletine mutasarrıf olan vezîrim Hızır Paşa'ya hükm ki:

Sâbıkâ Bağdâd'da mâl defterdârı olan Mahmûd *dâme ulüvvuhû* Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp, bi'l-fi'l Tebrîz beylerbeyisi olan Hızır *dâme ikbâlühû*'nun müsellemi olan (Boş) ve vezîrim Ca'fer Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû*'nun müsellemi olan Hemdem Kethudâ hızâne-i Bağdâd'a müte'allık aklâmdan haylî mâl-ı mîrî almışlardır deyü bildürmüşsün. İmdi mezkûrlar Südde-i sa'âdetimde kapu kethudâlığı hizmetinde olmağla, ol cânibe gönderilmekte nev'ân usret olmağın, müşârün-ileyh defterdâr Âsitâne-i sa'âdetüme gönderilmesin emr idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, defterdâr-ı müşârün-ileyhi müzmâ ve mu'temedün-bihâ defterleri ve temessükleri ile Âsitâne-i sa'âdetime gönderesin ki gelüp muvâcehelerinde da'vâ idüp zimmetlerinde mâl-ı mîrî zuhûra getirürse bî-kusûr alına.

DFE.RZ.d.171, s. 278-283.

[Yev]mü'l-isneyn, fi 7 Şehr-i Cemâziye'l-evvel sene erba'a ve elf.

Beş kıt'a ahkâm-ı şerîfe virilmiştir.

Şâmî

Mührlenmiştir.

Yığirmi bin baş ze'âmetin Zor sancağında ze'âmeti olan Sinân ile istibdâl idüp ferâgat eylemiştir. Fî sene-i erba'a ve elf.

Nâhiye-i Arkâ, der-livâ-ı Trablus

Ze'âmet__ be-nâm Hemdem, Müteferrika-i Dergâh-ı âlî.

Karye-i Deyr-i Hüseyin tâbi'-i Arkâ Hâsıl ma'a rûsûm: 11290	Karye-i Enzâl tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm: 5400	Karye-i Zennû tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm: 1.700	Karye-i Hureybe-i Şâh tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm: 2.000
Karye-i Rimâh tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm: 2.000	Mezra'a-i Habbâzîn der- nezd-i Cüdeyde tâbi'-i m. Hâsıl: 480	Mezra'a-i Malsefe der-nezd-i karye-i Rimâh tâbi'-i mezbûr Hâsıl: 4.000	Mezra'a-i Derhamra der- nâhiye-i Emrâl tâbi'-i Arkâ Hâsıl: 1.400
Mezra'a-i Matrûb der-nezd-i Bisûr tâbi'-i Sâfîtâ Hâsıl: 460	Karye-i Kıtte tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm ve harâc: 1.090	Karye-i Sa'deyn tâbi'-i Arkâ Hâsıl ma'a rûsûm: 10.000 Hisse: 2.000	Mezra'a-i Hasînü'l- Mühennâ der-nezd-i Hasîn Hâsıl: 1.400
Mezra'a-i Karadüveyr der-nezd-i Sinâ tâbi'-i Akkâr	Mezra'a-i Melik der-nezd-i karye-i Hasene tâbi'-i Arkâ ve mezra'a-i Kuley'ât der-nâhiye-i m. ve mezra'a-i Avâniyye der-nâhiye-i karye-i Tell Bermâs d.n. hâric ez-defter, nizâ'lu Hâsıl: bevechi tahmîn: 999		Mezra-i Deyr-i Kutah tâbi'-i Akkâ Hâsıl: 1.000
Mezra'a-i Cüdeyde der-nezd-i Bâc tâbi'-i Arkâ Hâsıl 500		Yekûn: 34199	
	Der-livâ__-i Şam		
Karye-i İbâdiyye, tâbi'-i Ferruh Hâsıl: 16 feddân ma'a'l-öşr ve rûsûm 21.000		Yekûn: 3.600 <i>an-ze'ametiür</i>	
	Der-livâ__-i Hums		
Karye-i İva tâbi'-i Hums ... hâric ez-defter Hâsıl:10.800 Hisse:3.900		Yekûn der-livâ-i m.: 6.800	
	Der-livâ__-i Trablus		
Karye-i Kefer-i Habû ...		Yekûn: 14600 Hisse: 4.600	
<i>/s.279/</i>	Der-livâ__-i Amid		
Karye-i Receb-i Gördüklü tâbi'-i m. ... 42.875 Hisse: 2.000		Yekûn: 19.902	
	Der-livâ__-i Tercil		
Karye-i Mûsâ tâbi'-i Tercil ... Hâsıl: 19.200 Hisse: 6.500		Yekûn der-liva-i m.: 8.500	

	Der-livâ__-i Ergani	
Karye-i Ağcapazar tâbî'-i Ergani ... 6.349 Hisse: 369		Yekûn: 24562
	Der-livâ__-i Van	
Karye-i Arande tâbî'-i Van ...		Yekûn: 32.000
	Cem'an Yekûn: 134.063 Ber-vech-i tekmîl: 211.936	

/s. 279/ Trablus ve Şam ve Safed ve Hums ve Amid ve Tercîl ve Ergani ve Van sancaklarında 131.675 akça ze'âmete noksânıyla ber-vech-i tekmîl 131.799 akçalık üzere mutasarrıf olup Dergâh-ı âlî müteferrikalarından olan müşârün-ileyh Hemdem'in Safed sancağında olan 5.128 akça hissesi dahi elinden gitmekle küllî noksânı olup ve Şam sancağında olan 3.600 akça hisse müceddeden tahrîr olundukda tashîh olunup kendüye münâsib olmayan âhara virilüp Hammân nâhiyesinde Ancer nâm karye ve gayriden 2.000 akça Ahmed nâm kimesnenin tîmârına ilhâk olunup lâkin yiğirmi yıldan berü mutasarrıf olup icmâl tashîh olunup mûmâ-ileyh Hemdem Kethudâ'ya fermân olunup Ferruh nâhiyesinde Mübârek nâm karye ve gayriden 6.800 akça tîmârdan 800 akça hissesi olup hîn-i tevzî'de tîmâr-ı mezbûrdan mezra'a-i Cüdeyde der-nezd-i Tellü'l-Kürdî nâm mezra'ası ayrılıp müştereki Tezkireci Hasan'a virilüp [boş] nâm kalemlerin bî-hâsıldır deyü defter-i atîk mücebince cümleden olmak üzere fermân olunmağın ber-müceb-i emr-i âlî zikr olunan 2.000 akça hisse ve tîmâr-ı mezbûrdan 800 akça hisse cümleden fermân-ı âlîşân muktezâsınca Ancer'in hissesiyle birikdirilüp cümle 3.600 akçalık üzere defter-i cedîdden kâtibü'l-vilâye sene selâse ve elf Şevvâlinin yiğirminci gününden tevcîh olunup tezkire virilmeğın tîmâr-ı mezbûr kâtibü'l-vilâye tezkiresi muktezâsınca müşârün-ileyh Hemdem'e tevcih olunup ve Şirvan'da mâl-i mîrî tahsîlinde hîdmet itmeğın sâbıkâ Şirvan muhâfazasında olan Vezîr Ca'fer Paşa 3.000 akça terakkîye mührlü tezkire virmekle sene-i selâse ve elf Zi'l-hiccesinin evâsıtında 3.000 akça terakkîye ve bir def'a dahi yarar ve emekdâr olmağla mûmâ-ileyh Ca'fer Paşa 5.000 akça terakkîye mührlü tezkire virmeğın mâh-ı mezbûrun evâhirinde 4.000 akça terakkîye; Ve bir def'a dahi mâh-ı mezbûrun evâilinde 800 akça cülûs-ı hümâyûn terakkîsine ahkâm-ı şerîfe virilmeğın müşârün-ileyh Hemdem der-i devlete gelüp Trablus sancağında Arkâ nâhiyesinde Deyr-i Hüseyin nâm karye ve gayriden 34.199 akça ze'âmete mutasarrıf olup Dergâh-ı âlî müteferrikalarından olan İbrâhîm ze'âmetinin 26.666 akçasın elf Cumâde'l-ülâsınun üçüncü gününden Rıdvân nâm kimesneye ferâgat idüp mezbûr Rıdvân dahi selâse ve elf Rebî'ü'l-ülânın evâilinde kendüye ferâgat idüp berât itdirüp müteferrikalik ve İbrâhîm üzerinde ze'âmet yoğiken ze'âmet-i mezbûreyi Yanık ve Ban seferine gelmedi deyü serdâr tarafından selâse ve elf Muharreminin on ikinci gününde Dergâh-ı âlî çavuşlarından Mehmed Çavuş almağa dahl eyleyüp lâkin İbrâhîm üzerinde ze'âmet olmayup hakk bunun olmağla mezbûr Mehmed Çavuş ücretin virüp berât itmeyüp ihtiyârıyla bıragup */s. 281/* ve ze'âmetinden ferâgat ider ise girü buna tevcîh idüp tezkiresin viresin deyü Trablusşâm beylerbeyisine sene selâse ve elf Şevvâlinin evâhiri târîhiyle müverrah hükm-i şerîf virildükden sonra tezkiresi Bâb-ı sa'âdetden ihrâc olunmak fermân olunup ber-müceb-i emr-i âlî ze'âmet-i mezbûrenin cümlesi vech-i meşrûh üzere emrin viren merhûm Mehmed Çavuş'un ferâğından dahi müşârün-ileyh Hemdem Kethudâ'ya tevcîh olunup üç def'a emr olunan terakkîleri bedelinden 77.863 akça noksânıyla ber-vech-i tekmîl 211.936 akçalık üzere Der-i devletden tevcîh olunup ve cülûs-ı hümâyûn olmağla cülûs hükmi dahi alınup tevdîd-i berât-ı âlîşân için tezkire virildi. Fî 21 Rebî'ü'l-âhir sene erba'a ve elf.

279

ساح المذبح بود یه قضا

مدخله
 قضا ۲۱۷۵
 قضا ۲۰۰۰
 قضا ۱۶۰۵
 قضا ۳۲۷۵

مدخله
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴

مدخله
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴

مدخله
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴

مدخله
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴

مدخله
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴

مدخله
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴

مدخله
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴

مدخله
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴

مدخله
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴
 قضا ۳۰۹۴

ساح المذبح بود یه قضا

مدخله
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰

مدخله
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰

مدخله
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰

مدخله
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰

مدخله
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰

مدخله
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰

مدخله
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰

مدخله
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰

مدخله
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰
 قضا ۱۱۴۹۰

283

م السلام
 ۱۶۱
 ۶۰۰۰
 ۷۰۰۰
 ۱۳۰۰۰

موسى باهودة و ذوق ادخله عوا جديده برتر زان اولد
 طر بلور شام سخاغت لست بوناعلا ايج لى تمان لى لى
 كسنى سخن فرحوم هلو نكاد بر ذلتا متصرف ادهنه فاره
 عبد الله ادق اذكر بر ذلتا متصرف ادهنه فاره
 جو بولاد كجيد اولدنا مشرفا لست كى بود لغزش بولنده
 برتر غلشت و پيچنى شكى بر لى ۲۶ قار ملاك اولد

بشقوق اولون ورتكاه ماله ما ورتكاه نه لمر اوغام ذكر
 قايح جاوش ورتكاه كلون بونزه اقع كر ار اوغلام
 اولاق سوتك كل قدرق انختر و دوغوم اوغلام
 اصلا جا ورتكاه بيش و بويج بيقين اولدانه ارا لمر بولون
 مر لوقوق نام بيدر كتكيا (اربع و اولق ريج ملاء ليكن
 اولد بيلينا سلكه ايج كيقه عليم ترين وى بولون مسر اولون
 وني لواند جو فورق قنديل تا حيلين ماله ماله جو ورتكاه
 عطا ايج زمامت بشقوق ادهنه ادهنه ادهنه ادهنه ادهنه
 المنخ را مانق بولور جو كندوب و بولور بيلين عيان اولد
 اكلون قدر كرك بقتضاد اولد و جو فورق ارا رى ادهنه بولون
 بولون لى مهن اولد و من بولنده فوج اولد بولون بولون
 شاه كوكلمنه سنده جو فورق ندا لى لمر ارا رى ادهنه
 كج كسرى ورتكاه ماله ماله ماله ماله ماله ماله ماله
 اولد بيهجه اولد بيهجه ماله ماله ماله ماله ماله ماله
 ايج زمامت ودهن ورتكاه اوزن او زمامت اولد
 رضولن بولنده ماله ماله ماله ماله ماله ماله ماله
 او- ايج حصه تيمان ماله ماله ماله ماله ماله ماله
 او- ايج اوزن بقتضاد و قله ماله ماله ماله ماله ماله
 بولنده ماله ماله ماله ماله ماله ماله ماله ماله
 قايح جاوش ورتكاه ماله ماله ماله ماله ماله ماله ماله
 ماله ماله ماله ماله ماله ماله ماله ماله ماله ماله ماله
 اربع و اولق ريج ملاء ليكن

م السلام
 ۲۶۲
 ۶۰۰۰
 ۷۰۰۰
 ۱۳۰۰۰

موسى باهودة و ذوق ادخله عوا جديده برتر زان اولد
 طر بلور شام سخاغت لست بوناعلا ايج لى تمان لى لى
 كسنى سخن فرحوم هلو نكاد بر ذلتا متصرف ادهنه فاره
 عبد الله ادق اذكر بر ذلتا متصرف ادهنه فاره
 جو بولاد كجيد اولدنا مشرفا لست كى بود لغزش بولنده
 برتر غلشت و پيچنى شكى بر لى ۲۶ قار ملاك اولد

م السلام
 ۲۶۳
 ۶۰۰۰
 ۷۰۰۰
 ۱۳۰۰۰

موسى باهودة و ذوق ادخله عوا جديده برتر زان اولد
 طر بلور شام سخاغت لست بوناعلا ايج لى تمان لى لى
 كسنى سخن فرحوم هلو نكاد بر ذلتا متصرف ادهنه فاره
 عبد الله ادق اذكر بر ذلتا متصرف ادهنه فاره
 جو بولاد كجيد اولدنا مشرفا لست كى بود لغزش بولنده
 برتر غلشت و پيچنى شكى بر لى ۲۶ قار ملاك اولد

DFE.RZ.d.171, s. 302-305.

[Yev]mü'l-Ehad, fî 28 Ramazân sene erba'a ve elf.

*Beş kıt'a ahkâm-ı şerîf virilmiştir.**Sâmî**Mührlenmiştir.*

Nâhiye___-i Arkâ, der-livâ-i Trablus.

Ze'âmet__ be-nâm Hdemdem, Müteferrika-i Dergâh-ı âlî.

Karye-i Deyr-i Hüseyin tâbi'-i Arkâ Hâsıl ma'a rûsûm: 11290	Karye-i Enzâl tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm: 5400	Karye-i Zennû tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm: 1.700	Karye-i Hureybe-i Şâh tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm: 2.000
Karye-i Rimâh tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm: 2.000	Mezra'a-i Habbâzîn der- nezd-i Cüdeyde tâbi'-i m. Hâsıl: 480	Mezra'a-i Hâlisa der-nezd-i karye-i Rimâh tâbi'-i mezbûr Hâsıl: 4.000	Mezra'a-i Deyr-i Humre der-nâhiye-i Emrâl tâbi'-i Arkâ Hâsıl: 1.400
Mezra'a-i Matrûb der-nezd-i Bisûr tâbi'-i Sâfitâ Hâsıl: 460	Karye-i Kıtte tâbi'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm ve harâc: 1.090	Karye-i Sa'deyn tâbi'-i Arkâ Hâsıl ma'a rûsûm: 10.000 Hisse: 2.000	Mezra'a-i Hasînü'l- Mühennâ der-nezd-i Hasîn Hâsıl: 1.400
Mezra'a-i Karadüveyr der-nezd-i Sinâ tâbi'-i Akkâr Hâsıl: 2800	Mezra'a-i Melik der-nezd-i karye-i Hasene tâbi'-i Arkâ ve mezra'a-i Kuley'ât der-nâhiye-i m. ve mezra'a-i Avâniyye der- nâhiye-i karye-i Tell Bermâs d.n. hâric ez-defter, nizâ'lu Hâsıl: ber-vech-i tahmîn: 999		Mezra-i Deyr-i Kutah tâbi'-i Akkâr Hâsıl: 1.000
Mezra'a-i Cüdeyde der-nezd-i Bâc tâbi'-i Arkâ Hâsıl 500	Hisse: 14.199 /s.303/	Yekûn: 34.199	
Karye-i İbâdiyye, tâbi'-i Ferruh Hâsıl: 16 feddân ma'a'l-öşr ve rûsûm 21.000	[Der-livâ___-i Şâm]	Yekûn: 3.600 an-ze'ametdür	
Karye-i İva tâbi'-i Hums ... hâric ez-defter Hâsıl:10.800 Hisse:3.900	Der-livâ___-i Hums	Yekûn der-livâ-i mezbûr: 6.800	
Karye-i Kefer-i Habû ...	Der-livâ___-i Trablus	Yekûn: 14600 Hisse: 4.600	
Karye-i Receb-i Gördüklü tâbi'-i m. ... 42.875 Hisse: 2.000	Der-livâ___-i Amîd	Yekûn: 19.902	
Karye-i Mûsâ tâbi'-i Tercil ... Hâsıl: 19.200 Hisse: 6.500	Der-livâ___-i Tercil	Yekûn der-livâ-i m.: 8.500	
Karye-i Ağcapazar tâbi'-i Ergani ... 6.349 Hisse: 369	Der-livâ___-i Ergani	/s.304/ Yekûn: 24.562	
Karye-i Arande tâbi'-i Van ...	Der-livâ-i Van	Yekûn: 32.000 an-ze'ametdür Cem'an Yekûn: 134.063 Ber-vech-i tekml: 211.936	

İlhâk____ ilâ zâlik berây-ı noksân an tahvîl-i Zeynel, el-fârig der-livâ-i Dizmâr

Karye-i Melik Hassân
tâbi'-i Dizmâr
Hâsıl-ı câbî ve cerâye
3.000

Yekûn: 11730

An tahvîl__-i Sinân ber-vech-i mübâdele der-livâ-i Hoy

Karye-i Küffâr Hatun ma'a
mezra'a-i Sidil tâbi'-i Hoy
6.250

Yekûn: 43.000

Der-livâ-i Tebrîz
Yekûn: 1650

el-Mecmû': 149.999
Ber-vech-i tekmîl : 222.939

Trablus ve Şam ve Hums ve Amid ve Tercîl ve Ergani ve Van sancaklarında 134.063 akça ze'âmete noksânıyla ber-vech-i tekmîl 221.096 akçalık üzere mutasarrıf olup Der[gâh]-ı âlî müteferrikalarından olan müşârün-ileyh Hemdem *zîde mecdühûya* mâl-ı mîriden vücûda gelen sa'y mukâbelesinde Tebriz muhâfazasında olan Vezîr Ca'fer Paşa 5.000 akça terakkî recâsına mührlü tezkire virüp inâyet recâ eyledükde sene-i erba'a ve elf Saferinin evâsıtında 4.000 akça terakkîye ve bir def'a dahi mâl-ı mîride hizmetde bulunmağla Şirvan muhâfazasında olan Vezîr Ca'fer Paşa 5.000 akça terakkî recâsına mührlü tezkire virmeğın sene-i mezbûre Cumâde'l-ûlâsının evâsıtında 4.000 akça terakkîye; Ve bir def'a dahi Şirvan muhâfazası hizmetinde /s.305/ küllî hizmet idüp her vechile yarardır deyü müşârün-ileyh Ca'fer Paşa 4.000 akça terakkî recâsına mührlü tezkire ile arz eyledükde sene-i mezbûre Cemâziye'l-âhirinin evâsıtında 4.000 akça terakkîye ahkâm-ı şerîfe virilmeğın mûmâ-ileyh Hemdem der-i devlete gelüp Dizmar sancağında ve nâhiyesinde Melik Hassan nâm karye ve gayriden 11.730 akça hisse tîmâr fârig Zeynel tahvîlinden mahlûldür deyü tâlib olup inâyet recâ eylemeğın ferâgat iderse tevcîh idesin deyü vezâret ile Tebriz beylerbeyisi olan Hasan Paşa sene-i erba'a ve elf Ramazânının evâsıtı târihiyle hükm-i şerîf virilüp ba'dehû Trablus sancağında olan ze'âmetinin 10.000 akçalığın Hoy ve Sa'idâbâd sancaklarında Pınarıkânûn ve Şemsâbâd nâm karye ve gayriden 24.206 akça ze'âmeti olan Abdullah oğlu Sinan ile istibdâl murâd itdüklerin bildirüp inâyet recâ itmeğın zikr olan tîmârları üzerlerinde olup rızâları ile istibdâl iderler ise ber-vech-i mübâdele tevcîh idesin deyü müşârün-ileyh Hasan Paşa'ya târih-i mezbûrede hükm-i şerîf virildükden sonra tezkiresi Bâb-ı sa'âdet'den ihrâc olunmak fermân olunmağın rûznâmçe-i hümâyûna mürâca'at olundukda merkûm Sinân'ın ze'âmeti Hoy ve Sa'idâbâd ve Tebrîz sancaklarında ze'âmet-i mezbûre ber-vech-i meşrûh mübâdele vech-i meşrûh üzere Sinân bin Abdullah tahvîlinden mûmâ-ileyh Hemdem'in elinde olan ile birikdirilüp cümle ze'âmeti 149.999 akçalık olup noksânıyla üç def'a emr olunan terakkîleri bedelinden 72.939 akça noksânıyla ber-vech-i tekmîl 222.939 akçalık üzere der-i devletden tevcîh olunup tecdîd-i berât-ı âlîşân için tezkire virildi.

Tahrîren fî 27 şehr-i Ramazânî'l-mübârek sene-i erba'a ve elf.

Hükm-i şerîf virilmiştir.

Nâhiye-i Arkâ, der-livâ-i Trablus.

Ze'âmet be-nâm Sinân veled-i Abdullah, an-tahvîl-i Hemdem Kethudâ, ber-vech-i mübâdele.

Karye-i Deyr-i Hüseyin tâbî'-i Arkâ Hâsıl ma'a rûsûm: 11.290	Karye-i Enzâl tâbî'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm: 5400	Karye-i Zennû tâbî'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm: 1.700	Karye-i Hureybe-i Şâh tâbî'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm: 2.000
Karye-i Rimâh tâbî'-i m. Hâsıl ma'a rûsûm: 2.000	Mezra'a-i Habbâzîn der-nezd-i Cüdeyde tâbî'-i m. Hâsıl: 480	Mezra'a-i Hâlisa der-nezd-i karye-i Rimâh tâbî'-i mezbûr Hâsıl: 4.000	Mezra'a-i Deyr-i Humre der-nâhiye-i Enzâl tâbî'-i Arkâ Hâsıl: 1.400
Mezra'a-i Matrûb der-nezd-i Bisûr tâbî'-i Sâfitâ Hâsıl: 460	Karye-i Kıtte tâbî'-i Arkâ Hâsıl ma'a rûsûm ve harâc: 1.090	Karye-i Sa'deyn tâbî'-i Arkâ Hâsıl ma'a rûsûm: 10.000 Hisse: 2.000	Mezra'a-i Hasînü'l-Mühennâ der-nezd-i Hasîn Hâsıl: 1.400
Mezra'a-i Karadüveyr der-nezd-i Sinâ tâbî'-i Akkâr Hâsıl: 2800	Mezra'a-i Melik der-nezd-i karye-i Hasene tâbî'-i Arkâ ve mezra'a-i Kuley'ât der-nâhiye-i m. ve mezra'a-i Avâniyye der-nâhiye-i karye-i Tell Bermâs hâric ez-defter, nizâ'lu Hâsıl: ber-vech-i tahmîn: 999 /s.306/	Mezra-i Deyr-i Kutah tâbî'-i Akkâr Hâsıl: 1.000	
Mezra'a-i Cüdeyde der-nezd-i Bâc tâbî'-i Arkâ Hâsıl 500		Yekûn: 34.199 Hisse: 20.000 Ber-vech-i tekmi'l: 30.000	

Hoy ve Sa'îdâbâd ve Tebrîz sancaklarında 24.206 akça ze'âmete noksânıyla ber-vech-i tekmi'l 30.000 akçalık üzere mutasarrıf olan Abdullah oğlu mezkûr Sinân Sa'dâbâd ve Tebrîz sancaklarında olan 21.317 akça tîmârın Trablus sancağında Deyr-i Hüseyin nâm karye ve gayriden 34.199 akça ze'âmete mutasarrıf olan Dergâh-ı âlî müteferrikalarından olan Hemdem *zîde mecdühû* ile isbtibdâl murâd eyledüklerin bildirüp inâyet recâ itmeğîn tîmârları üzerlerinde olup rızâlarıyla istibdâl iderler ise kılıc ilhâk lâzım gelmez ise ber-vech-i mübâdele tevcih idesin deyü Trablus beylerbeyisine sene erba'a ve elf Ramazânının evâsıtı târihiyle müverrah hükm-i şerîf virildükden sonra tezkiresi Bâb-ı sa'âdet'den ihrâc olunmak fermân olunmağın âhar beylerbeyiliğe geçmekle kaydı lâzım olduğu arz olundukda kaydı taleb olunmaya deyü buyurulmağın ber-mûceb-i emr-i âlî ze'âmet-i mezbûrun 20.000 akçalık ber-vech-i mübâdele vech-i meşrûh üzere Hemdem Kethudâ tahvîlinden bedelinden 10.000 akça noksânıyla ber-vech-i tekmi'l 30.000 akçalık üzere merkûm Sinân'a der-i devletden tevcih olunup berât-ı âlişân için tezkire virildi. Fî 27 şehr-i Ramazânî'l-mübârek sene erba'a ve elf.

BİBLİYOGRAFYA

Arşiv Belgeleri

a-Başkanlık Osmanlı Arşivleri [BOA]

Defterhane-i Âmire Defterleri. [DFE.d.]

[Timar Rûzname Defterleri] RZ.d. 14, 15, 38, 39, 43, 51, 88, 98, 144, 171, 192, 211, 233, 247, 2250.

Kâmil Kepeci Defterleri [KK.d]: d.326.

Mühimme Defterleri [A.DVNS.MHM.d.], 72.

b- TKGM.d.[Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Defterleri], 357.

Kaynak Eserler ve Araştırma İncelemeler

Afyoncu, Erhan, "Defterhâne", *DİA*, c. 9, s.100-104.

———, *Osmanlı Devlet Teşkilâtında Defterhâne-i Âmire (XVI.-XVIII. Yüzyıllar)*, Ankara 2014.

Ahışhalı, Recep, "Terakkî", *TDV [Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi]* 40, Ankara 2011.

Emecen, Feridun M., "Haçova Meydan Savaşı", *DİA*, XIV, 646-547.

Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmani II*, (Yay. Haz. Nuri Akbayar), İstanbul 1996.

Selaniki Mustafa Efendi, *Tarih-i Selaniki (1003-1008/1595-1600) II*, (Haz. Mehmet İpşirli), Ankara 1999.

Süheylî Ahmed b. Hemdem Kethudâ, *Divan*, (Haz. Dr.M. Esat Harmancı), Ankara 2007.

Süheylî, Fezâ'il-i Şâm, İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım, (Haz. Halit Biltekin, Muhammet Nalbat), Eskişehir 2019, s. 20, 95;

Yağcı, Şerife, Süheylî'nin Acâibü'l-Meâsir ve Garâibü'n-Nevâdir'i, Ege Ün. SBE., Doktora Tezi, İzmir 2001.

Yalçınkaya, Şerife, "Süheylî, Ahmed", *TDV* 38, s. 32-33.